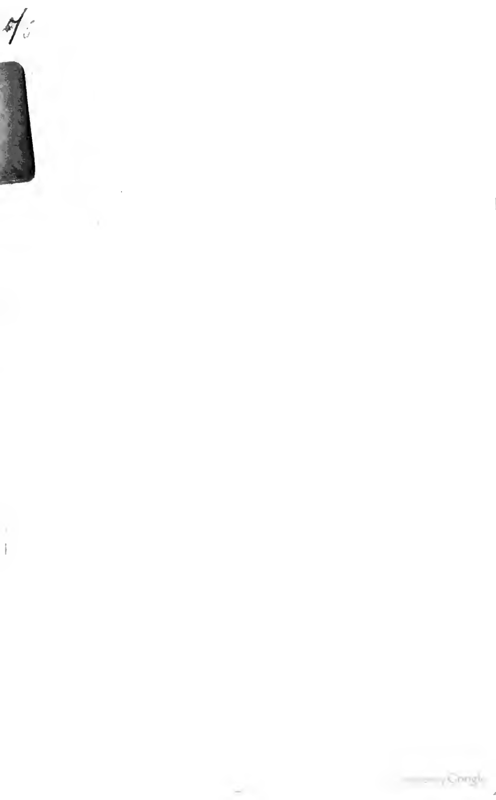

SANSCRIT

VOCABULARY.

SANSCRIT

VOCABULARY.

ENGLISH AND SANSCRIT.

BY

E. A. PRINSEP.

LONDON:

WM. H. ALLEN & Co.,

BOOKSELLERS TO THE HONOURABLE EAST-INDIA COMPANY,

LEADENHALL STREET;

AND

STEPHEN AUSTIN, HERTFORD,

BOOKSELLER, PRINTER, AND STATIONER TO THE EAST-INDIA COLLEGE.

1847.

Printed by J. & H. COX (Brothers),
Printers to the Honourable East-India Company,
74 & 75, Great Queen Street.

VOCABULARY.

To abandon, त्यज् सृज् परित्यज् उत्सृज् हा क्षिप् रह् सन्न्यस् परिवृज् सन्त्यज्

Abandoned, त्यक्त सन्न्यस्त रहित वर्ज्जित विहीन सन्त्यक्त विरहित विवर्ज्जित

An abandoning, त्यागः m. परित्यागः m.

To abide, स्था आस्था आस् वस् उपास्

Abiding, स्थायिन् agt. स्थित स्थ (comp. aff.)

Ability, शक्तिः f. सामर्थ्यं n. पात्रता f.

Able, समर्थ क्षम शक्य शक्त सम्बन्ध

To be able, शक् क्लृप् (ऊ) उत्सह्

Ablution, स्नानं n. सुत्या f. सवनं n.

Abode, गृहं n. निवासः m. वासः m. अवस्थानं n. आयतनं n. आलयः m. वेश्मन् n. निवसतिः f. कटक m. & n. निलयः m. संस्थितिः f. आगारः m.

About, प्रति prep. ... (round-), परि prep. समन्ततः ind. सर्वतः ind. समन्तात् ind.

Above, उत् prep. अभि prep. उपरि ind.

Abroad, विदेशः m. परदेशः m.

Absence, अभावः m. विरहः m. वियोगः m.

Absorbed, समाहित एकचित्त समाविष्ट

To abstain, निवृ उत्सृज् विनिवृत्

Abstaining (from), निर्वृतिः f. संयमः m.

Abundance, बहुल्यं n. प्रायः m. अलं ind.

Abundant, बहुल समधिक प्रभूत

Abundantly, बहुशः ind. प्रायस् ind.

Abuse, निन्दा f. ~~उपालम्भः~~ m. तिरस्कारः m. निर्भर्त्सनं n. परिवादः m.

To abuse, णिद् (इ) तिरस् with कृ निर्भर्त्स्

Accent, स्वरः m. गिर् f.

To accept, ग्रह् आदा उपयम् atm.

Accompanied (by), सहित संयुक्त संवृत स (comp. pref.) सह (prep. gov. instr. c.)

To accompany, अनुगम् सञ्चर् सङ्गम्

To accomplish, सिध् (उ) साध् राध् प्रतिपद् सम्पद् प्रसिध्

Accomplished, सिद्ध सम्पन्न निष्पन्न

Accomplished (clever), निपुण गुणिन् पटु

Accomplishment, सम्पद् f. सिद्धिः f. साध्यं n.

On account of, अर्थम् ind. (subjoined to

the crude form of a noun, though sometimes with a gen. case). हेतोः (abl. of हेतु used with the gen. case) कृते ind. (gov. gen. c.) निमित्तम् ind. (generally comp.)

To accumulate, चि संग्रह् सञ्चि मुस्त्

Achievement, कर्म्मन् n. चेष्टितं n. प्रवृत्तिः f.

To acknowledge, प्रतिज्ञा atm. परिज्ञा

Acquainted with, विद् (subj. to crude form) ज्ञ (subj. to crude form only). विशारद सम्पन्न विद्वस् सम्प्रयुक्त अभिज्ञ

To acquire, आप् लभ् उपार्ज् प्राप् अर्ज्

To acquire (learn), विद् शिक्ष् ज्ञा (caus.)

Acquired (gotten) प्राप्त अर्ज्जित समुपस्थित ... (learnt), शिक्षित विदित पाठित

Acquisition, लाभः m. अर्ज्जनं n. अवाप्तिः f.

To acquit, मुच् विमुच् ... (oneself) वृत्

To act, कृ प्रवृत् विधा ... (a play) नृत्

Act, action, कर्म्मन् n. क्रिया f. प्रयत्नं n. विचेष्टितं n. विधानं n. प्रवृत्तिः f.

Active, सयत्न उद्योगिन् क्रियावत् उद्यत सोत्साह उद्युक्त प्रयत्नवत् कर्म्मिन्

Actor (stage-), नटः m. नर्त्तकः m. चारणः m.

Address, वाक्यं n. आलापः m. आभाषणं n.

To address, वच् ब्रु वद् सम्भाष् आलप्

Addressed, उक्त संलापित सम्भाषित

Adequate, क्षम उचित युक्त सम्भावित

To adhere, षञ्ज् उपयुज् संषञ्ज् लुड्

Adjacent, समीप आसन्न संसक्त

To admit, ग्रह् प्रविश् (caus. gov. 2 acc.)

Admonished, उपदिष्ट शिक्ष्यमाण

Adorable, भगवत् नमस्कृत पूजित

Adoration, भजनं n. अर्चनं n. नमस्या f.

Adored, नमस्कृत पूजित उपचरित

To adorn, भूष् मड् (इ) उपशोभि (caus.)

Adorned, भूषित p. p. अलङ्कृत p. p. उपशोभित p.p. मण्डित p.p.

Advantage, अर्थः m. गुणः m. फलं n.

Adverse, विपरीत पराङ्मुख पर

Adversity, आपद् f. विपद् f. विपत्तिः f.

Advice, उपदेशः m. मन्त्रता f.

To advise, मन्त्र् (इ) उपदिश् उपवद् atm.

Adviser, उपदेशिन् agt. मन्त्रिन् m.

Afar, दूरम् ind. सुदूरम् ind.

Affair, कार्य्यं n. अर्थः m. पणाया f.

Affected by, आकुल उपहत p.p. ग्रस्त

Affection, प्रीतिः f. स्नेहः m. अनुरक्तिः f. प्रियता f. वात्सल्यं n. अनुरागः m. प्रणयः m. सख्यं n. भक्तिः f. हार्द्दं n.

Affectionate, प्रिय प्रियङ्कर वत्सल सप्रणय कृतस्नेह हित स्नेहिन् अनुरागवत्

To affirm, ब्रु वद् आस्था प्रवच्

To afflict, बाध् (ऋ) पीड् तुद् अभिपीड्

Afflicted, आर्त्त दुःखिन् पीडित दुर्गत शोकार्त्त परिदीन व्यथित तुन्न

Affliction, दुःखं n. क्लेशः m. परितापः m. व्यथा f. विडम्बना f. शोकः m.

Affluence, धनं n. सम्पत्तिः f.

Affluent, धनिन् समृद्ध वसुमत् धनवत्

Affray, प्रकोपः m. विप्लवः m. डामरः m.

Affront, धर्षणं n. विप्रियं n. निर्भर्त्सनं n.

Afraid, भीत दीन चकित सन्त्रस्त भीरु

After, अनु prep. पश्चात् ind. . . but often in loc. absol. as '*after* some days' दिनेषु गच्छत्सु

Afternoon, अपराह्णः m.

Afterwards, पश्चात् ind. परस्तात् ind.

Again, अपरञ्च ind. इतरम् ind. अन्यच्च

Again (in turn), पुनर् ind. भूयः ind. ... (with verbs) प्रति (prep. in comp.)

Again & again, मुहुर् ind. पुनःपुनर् ind.

Against, प्रति (prep. gov. acc. c.) अभि prep.

Age, आयुष् n. दशा f. वयस् n.

An age, युगं n. (but, "the end of an age") युगान्तं n.

Age (old), वृद्धत्वं n. वार्द्धकं n. जरा f.

Aged, वृद्ध जीर्ण वर्षीयस् स्थविर

To agitate, गाह् क्षुभ् धू मथ् प्रक्षुभ्

Agitated (as to mind), व्याकुल क्षुब्ध धूत विक्षोभित विक्लव मथित सम्भ्रान्त

Agony, व्यथा f. यातना f. कारणा f.

Agreeable, प्रिय हित हृद्य रुच्य सुख सूनृत दर्शनीय रामणीयक सुमुख

To agree, अनुमन् अनुज्ञा प्रतिश्रु

Agreement, नियमः m. प्रतिज्ञानं n. संविद् f. समाधिः m. अङ्गीकारः m.

Agriculture, कृषिः f. कर्षूः m.

To aim at, उद्दिश् अभिलक्ष्

Aimed at, परिणत अभिसङ्क्षिप्त

Air, आकाशः m. मरुत् m. व्योमन् n. वातः m. पवनः m. गगणं n. वियत् n.

Alacrity, वेगः m. शीघ्रता f. लाघवं n.

Alarm, त्रासः m. भयं n. शङ्का f. सन्त्रासः m. भीतिः f. भीरुता f.

To alarm, त्रस् भी सन्त्रस् शङ्क् (इ)

Alarmed, त्रासित चकित भयार्त्त भीत शङ्कित सन्त्रस्त क्षुभित

Alas! अहो interj. आः interj. हा interj.

To alight, अवलम्ब् (इ) निपत् उपविश्

Alighted, अवलम्बित उपविष्ट अवतीर्ण निपतित प्रस्कन्न पतित

Having alighted, प्रस्कन्द्य अवतीर्य्य

Alive, जीव चेतन प्राणिन्

All, सर्व्व अखिल कृत्स्न समग्र समस्त

By all means, सर्वथा ind.

In all places, सर्व्वत्र ind. विश्वतस् ind.

Alleviation, शान्तिः f. शमथः m. शर्मः m.

Alliance, सन्धिः m. सन्धानं n.

Allied, युक्त समायुक्त संहत सहित

To allure, विलोभि (caus. of लुभ्) आकृष्

Alms, भिक्षा f. भैक्ष्यं n.

Aloft,(adj.) ऊर्द्ध उच्च...(adv.)उच्चैस्तमाम्

Alone,एक एकान्त ... (merely),केवलं adv.

Along, अनु (prep. always aff. & gov. acc.)

Along (with), सह ind. सार्द्धम् ind. (both gov. instrumental case) स (always pref.)

Aloud, उच्चैः ind. प्रकाशम् ind.

Already, एव ind.

Altar, चयनं n. वेदिः f. चैत्यं n. आयतनं n.

Alteration, विक्रिया f. विकारः m.

Altered, अन्यरूप विकृत अन्यतर

Although, अपि ind.

Altogether, सर्वथा ind.

Always, सदा ind. सततम् ind. सर्वदा ind. नियतम् ind. नित्यदा ind. अनिशम् ind.

Ambassador, दूतः m. सन्देशहरः m.

Ambition, अभिरुचिः f. यशस्कामः m.

Amiable, मधुर शीलवत् सौम्य सत्त्ण

Amidst, अन्तरे ind. मध्ये ind. (loc. of मध्य used like a prep. and gov. locat. case)

Among, मध्ये (prep. gov. locative case)

Ample, विपुल बहुल विस्तीर्ण विशाल

Amusement, विनोदः m. केलिः m. परीहासः m. क्रीडा f. लीला f.

Ancient, वृद्ध पुराण जीर्ण पुरातन

Anger, क्रोधः m. रोषः m. कोपः m. अमर्षः m. मन्युः m. प्रकोपः m.

Angry, क्रुद्ध विरोष प्रकोपित कुपित संरब्ध अभ्यसूय समन्यु संक्रुद्ध

To be angry, कुप् क्रुध् रुष् संक्रुध्

Anguish, क्लेशः m. दुःखं n. परितापः m. व्यथा f. पीडा f. विडम्बना f.

Animal, पशुः m. जन्तुः m. जन्युः m. जन्मिन् m. चेतनः m. प्राणी m.

To announce, प्रतिविद् (caus.) आख्या प्रथ्

To annoy, बाध् (स्ह) अभिपीड् क्लिश्

Annoyance, क्लेशः m. विडम्बना f. पीडा f.

To anoint, लिप् दिह् अञ्ज् अभिषिच्

Another, अन्य पर

One another, इतरेतर अन्योन्य

For another's sake, परार्थम् ind.

Answer, उत्तरं n. प्रतिवाक्यं n. प्रतिभाषा f.

Answerable, प्रतिवाक्य

Antelope, एणः m. मृगः m. कुरङ्गः m.

Anxiety, चिन्ता f. दवथुः m. धूनिः f. आधिः m. औत्सुक्यं n. मानसीव्यथा f.

Anxious, चिन्तापर विधुर पर्य्याकुल

Any(body), कश्चित् m. कश्चन m. काचित् f. काचन f... (thing) किञ्चित् n. किञ्चन n.

Any so ever, यत् ind. किञ्चित् ind.

At any time, कदाचन ind. कदाचित् ind.

Any where, क्वचित् ind. क्वापि ind.

Apart, निभृतम् ind. एकान्तं ind.

Ape, प्लवङ्गमः m. प्लवगः m. वानरः m.

Aperture, छिद्रं n. विवरं n. विलं n.
Appalled, शङ्कित सन्त्रस्त भीत भयार्त
Apparel, वस्त्रं n. अम्बरं n. परिधानं n.
To appear, प्रतिभा प्रतिदृश्य (pass.)
Appearance, दर्शनं n. प्रादुर्भावः m.
To appease, साम् सान्त्व् अनुनी दम्
Appetite, रुचिः f.
To applaud, प्रशंस् स्तु अभिष्टु ईड् श्लाघ्
Applause, प्रणादः m. स्तवः m. प्रशंसा f.
Application, योगः m. प्रयोगः m. व्यपेक्षा f.
Applied, प्रयुक्त निहित अर्पित
To apply, प्रयुज् निधा दध् कृ
Appointed, विहित नियोजित आदिष्ट
Appointment, नियोगः m.
Apprehension, मेधा f. आतङ्कः m.
Approach, अभिगमः m. अभिगमनं n. उपगमः m. आगमनं n. समागतिः f.
To approach, उपगम् उपस्था अभिगम् उपसृप् आव्रज् उपाया अभी (of इ)
Having approached, उपगम्य उपेत्य
Approbation, प्रसादः m. सम्मतिः f.
To approve, अनुमन् प्रशंस् सम्मन्
Approved of, सम्मत अभिमत अनुमत
Aptness, योग्यत्वं m. उपयोगः m.
Arch, तोरणं n. हस्तिनखं n.
Archer, धनुर्धरः m. महेष्वासः m.
Archery, धनुर्वेदः m. शराभ्यासः m.
Ardour, कौतुहलं n. कुतुकं n.
To arise, उत्था उत्पत् प्रभू जन् उदि
Arisen, उत्थित जात उदित समुत्थित
Arm, दोस् m. भुजः m. बाहुः m.
Armed, कृतास्त्र सज्ज सन्नद्ध वर्मित
Armour, कवच m. or n. दंशनं n. सन्नाहः m. कञ्चुकः m. वर्म्मन् n. तनुत्रं n.
Arms, शस्त्रं n. अस्त्रं n. प्रहरणं n. आयुधं n.
Army, सेना f. चक्रं n. सैन्यं n. चमूः f. बलं n. ध्वजिनी f. अनीकः m.
Around, परि prep. (in comp.) परितस् ind.
Arrangement, पर्य्यायः m. आनुपूर्व्यं n.
Arrayed (for battle), सन्नद्ध
Arrival, आगमनं n. समायः m.
To arrive, आगम् उपपद् समभ्ये उपया
Arrived, आगत अभ्यागत प्रपन्न
Arrived at (accomplished), प्राप्त सिद्ध
Having arrived, आगत्य आसाद्य
Arrogance, दर्पः m. मदः m. मानः m.
Arrogant, मानिन् सदर्प धृष्णु सगर्व्व
Arrow, तोमरः m. वाणः m. शरः m. इषु m. & f. शायकः m. विपाठः m.
Artist, artisan, शिल्पिन् m. कारुः m.
As, इव ind. यथा ind. ... (like), वत् (always subj. to crude form of a noun).
As far as, आ (always pref. & gov. abl. c.)
As long as, as soon as, यावत् ind.

To ascend, रुह् आरुह् आस्था उत्तॄ

Having ascended, आरुह्य आस्थाय

Ascent, आरोहणं n. उत्पातः m.

To ascertain निरूप् परिज्ञा आगमि (caus.)

Having ascertained, निरूप्य परिज्ञाय उपलभ्य निश्चित्य

To be ashamed, लज्ज् ह्री ह्रीच्छ्

Ashamed, ह्रीकु ह्रीण ह्रीजित लज्जित

Ashes, भस्मन् n.

To reduce to ashes, भस्मसात् with कृ

Reduced to ashes, भस्मीकृत भस्मीभूत

Aside, निभृतम् ind. एकान्तम् ind.

To ask, प्रच्छ् प्रार्थ् याच् नाथ् अनुयुज्

To ask pardon, प्रसादि (caus. of सद्)

Asked, पृष्ट याचित प्रार्थित परिपृष्ट

Asking (st.) अर्थिता f. याचना f. याच्ञा f.

Asleep, शयित सुप्त प्रसुप्त निद्राण

Aspect, दृष्टिः f. दर्शनं n. आलोकः m.

To aspire, उत्स्था atm. कांक्ष् लुभ् अभिलष्

Ass, रासभः m. गर्दभः m.

To assemble, समाह्वे सञ्चि सङ्गम् समे

Assembly, सभा f. गोष्ठी f. सदस् n. संसद् f. समाजः m. सङ्गमः m.

To assent, आस्था atm. अनुमन् अनुज्ञा

To assist, उपकृ अभिरक्ष्

Assistance, सहायता f. उपकारः m.

Associate, सहायः m. अनुयाचः m.

Assuredly, अवश्यम् ind. खलु ind. किल ind.

To astonish, कुह् विस्मि

Astonished, सविस्मय विस्मित विलक्ष

Astonishing, आश्चर्य अद्भुत विचित्र

Astonishment, विस्मयः m. अद्भुतं n. आश्चर्यः m. [कुतूहलात् ind.

With astonishment, साश्चर्यम् ind.

Asylum, आश्रयः m. विशयः m. आशयः m.

At, आः (always pref. & gov. abl. c.)

At (any time), कदाचित् ind. कदाचन ind.

At (another time), अन्यदा ind.

At (once), समम् ind. युगपत् ind.

At (present), सम्प्रति ind. अधुना ind. इदानीम् ind. अद्य ind.

Atom, कणः m. कणिका f.

Attached to, रत निरत निष्ठित आसक्त

To attack, अभिधाव् अभिद्रु अभिमृद्

Attack, अभिमर्दः m. अभियोगः m. अभिक्रमः m. [समश् (fifth cl.)

To attain, प्रतिपद् प्राप् अभी (of इ sec. cl.)

Attained, प्राप्त अवाप्त समासादित

Attempt, परीक्षणं n. प्रवृत्तिः f. परीक्षा f.

To attempt, परीक्ष्

To attend, सेव् निषेव् श्रि उपचर्

Attendance, सेवा f. उपचारः m. सेवनं n.

Attendant, अनुयाचः m. अनुचरः m.

Attended by, संवृत्त संयुक्त सहित

Attention अवेक्षा f. प्रतिजागर: m. शुश्रूषा f.
Attentive, नियत मनस्विन् एकतान
To attract, कृष् आकृष् विलोभि (caus.)
Attracted, आकृष्ट विलोभित समाकृष्ट
Attraction, आकृष्टि: f. विलोभनं n.
Auspicious, भद्र कल्याण शुभ धन्य
Austerity, तपस् n. कृच्छ्रम् n. दम: m.
Authority, प्रमाणं n. वश: m. अधिकार: m.
Autumn, शरद् f. शरत्काल: m.
Avarice, धनलोभ: m. वित्तेहा f. लोभ: m.
Avaricious, धनलुब्ध कृपण कदर्य
Averse, विरक्त विमुख पराङ्मुख
To avoid, वृज् त्यज् विवृज् उत्सृज्
Awake, प्रबुद्ध विनिद्र जागरिष्ठ
To be awake, जागृ प्रबोधि (caus. of बुध्)
Away, अप prep. in comp... (with !) त्यज !
Awful, घोर दारुण भीष्म भयङ्कर
An awning, वितान m. or n. उल्लोच: m.
Axe, कुठार: m. परशु: m. परश्वध: m.

B.

Back, परा prep. प्रति prep. (in comp.)
The back, पृष्ठम् n. [पक्षद्वारं n.
Backward, परा prep. ...(-door) पक्षक: m.
Bad, अनिष्ट खल निर्गुण असत् दुष्टु
Bad, का (comp. pref.), and कु (a prefix), &
दुर् (always comp.)... (man), दुर्जन: m.
Badly, दुष्टु ind. दु:षमम् ind.
A ball, कन्दुक: m. गोल: m. गेण्डु: m.
Bambu, वेणु: m. वंश: m. कर्मार: m.
A bane, विषं n. गर: m.
Banishment, विप्रवासनं n. प्रव्राजनं n.
A bank, तीरं n. कूलं n. रोध: m. प्रतीरं n.
तट m. f. n. ... (mound), सेतु: m.
Banner, पताका f. ध्वजं n. वैजयन्ती f.
A bard, मागध: m. वैतालिक: m. सूत: m.
वन्दारु: m. वन्दिन् m.
Bark (of a tree), त्वच् f. वल्कलं n. वल्कं n.
To bark (as a dog), भष् बुक्क्
Barley, यव: m. सितशूक: m.
Barren, अफल अवकेशिन् वन्ध्य
To barter, मे (ङ) परिदा परिवृत् (in caus.)
Barter, परिदानं n. परिवर्त्त: m. नैमेय: m.
Base, नीच विवर्ण पामर खल दुर्वृत्त
Bashful, अपत्रप विनीत लज्जान्वित
Bashfulness, लज्जा f. विनय: m. अपत्रपा f.
Basket, पेट: m. पेटक: m. ...(large), पेडा f.
To bathe, स्ना आप्लु [निपाति (caus.)
To batter, मृद् तुद् ... (down), अवमृद्
Battle, युद्धं n. युध् f. रण: m. विग्रह: m.
आहव: m. संयुग: m. सङ्ग्राम: m.
Battle-field, आयोधनं n.
A bawd, कुट्टिनी f. शम्भली f.
To bawl out, क्रुश् उत्क्रुश् आक्रन्द् (इ)

To be, भू वृत् अस् ... (to become), भू

A beak, चञ्चुः f. चोटिः f. or चोटी f.

A bear, ऋक्षः m. भालूकः m. अच्छः m.

To bear (carry), वह् उद्वह् .... (suffer), सह् मृष् क्षम् ... (bring forth), सु प्रसु प्रजन् जन् (in caus. form)...(fruit), फल्

Beard, श्मश्रु n. ... (-of barley), शूकः m.

Bearing, धुरीण वाहिन् धर

Bearing children, प्रसवनं m.... (part.) प्रसूत

A beast, पशुः m. तिर्य्यञ्च् m. मृगः m.

A beast of burden, धुरीणः m. धुर्य्यः m.

A beast of prey, श्वापदः m.

To beat, तड् विहन् समाहन् प्रहृ

Beaten (conquered), निर्जित जित

Beatitude (final), मोक्षः m. निःश्रेयस् n.

Beautiful, चारु पुण्य मनोहर रूपवत् लवण कान्त अभिराम सुन्दर शुभ

Beanty, शोभा f. कान्तिः f. लावण्यं n. द्युतिः f. रूपं n. अभिख्या f. छविः f.

Because, हि ind. येन ind. यतः ind.

Becoming, यथोचित विनीत उचित

A bed, पर्य्यङ्कः m. शय्या f. शयनं n. तल्पं n.

To bedew, सिच् च्युत् शीक्

A bee, अलिः m. भ्रमरः m. मधुलिह् m.

To befall, आपद् समापद् सम्भू

Before अग्रतः ind. अग्रे ind. साक्षात् (gov. g. c.) पुरस्तात् ind. (gov. gen. c.) प्राक् ind.

To beget, प्रजन् उत्पादि (caus. of उत्पद्)

To beg, प्रार्थ् अर्थ् ... (alms), भिक्ष्

A beggar, भिक्षुः m. अर्थिन् m. परिव्राज् m.

A begging, याञ्चा f. याचना f. अर्थना f.

To begin, आरभ् (आ) रभ् (आ) प्रवृत्

A beginning, आदिः m. आरम्भः m. प्रारम्भः m. प्रक्रमः m. उद्घातः m.

Beguiled, मोहित विलोभित

Behaviour, चरितं n.

Behind, पश्चात् ind. ... (in time or place), अर्व्वाक् ind.

Behold! पश्य (sec. p:rs. of imper. of दृश्)

To behold, दृश् वीक्ष् अवेक्ष् आलोक्

Having beheld, दृष्ट्वा अवेक्ष्य अवलोक्य

A being, भूतं n.

Being, भवत् सत्...(for 'if,' or 'after,' &c. by loc. absolute with or without सति)

Belief, विश्वासः m. भक्तिः f. मतं n. or मतिः f. (as "it is my belief," इति मे मतिः)

Believing, धारयत् श्रद्दधत् विश्वासिन्

Having believed, विश्वास्य विश्रम्भ्य

A bellows, भस्त्रा f. चर्म्मप्रसेविका f.

Belly, उदरं n. कुक्षिः m. पिचिण्डः m.

Beloved, प्रिय अभीष्ट हृद्य मधुर

Below अधः ind. अधस्तात् ind. अधोऽधः ind.

To bend, णम् आनम् सन्नम् आयम्

To bend forwards, अभिनम् विनम् सन्नम्

Beneath, अधस्तात् ind. (gov. gen. case)
Benediction, आशिस् f. आशीर्वादः m.
Benefactor, उपकारिन् m. प्रियकृत् m.
Benefit, हितं n. गुणः m. प्राप्तिः f. सुकृतं n.
Benevolent, क्षम सुकृतिन् प्रियकार
Bent, परिणत विनत नत नम्र स्तोम
To beseech, अर्थ् प्रार्थ् प्रच्छ् अभियाच्
Beset, आक्रान्त परिवृत परिवीत
Beset (inlaid), प्रत्युप्त सम्पृक्त प्रोत
Besides, ऋते ind. (gov. the acc. or abl. case)
To besiege, रुध् अवस्कन्द् उपरुध्
Best, ज्येष्ठ श्रेष्ठ परम अनुत्तम इन्द्र
प्रवर सत्तम भद्र सार वर वरीयस्
To bestow (give), दा प्रयम् दिश् निदा ...
(lay out), व्यय् (of इ "to go" with वि) ...
(in marriage), प्रदा प्रयम् परास्
To betake oneself, आश्रि उपाश्रि चर् गम्
Better, श्रेयस् वरं ind. (but for construc. of
compar., see Prof. Williams's Gr., p. 188.
Between, मध्ये (gov. gen. case) अन्तरे
Bewildered, व्याकुल विमोहित सम्भ्रान्त
विहस्त मोहित विमूढ विक्लव
To be bewildered, मुह् सम्भ्रम् विमुह्
Beyond, अति prep. (in comp. gov. acc. case,
as: अतिगङ्गम् "beyond the Ganges")
Billow, कल्लोलः m. उल्लोलः m.
To bind, बन्ध् युज् निबन्ध् नियुज्

A bird, खगः m. पक्षिन् m. विहगः m.
विहङ्गमः m. द्विजः m. शकुनः m.
Birth, जन्मन् n. जातिः f. उद्भवः m.
सम्भवः m. गर्भच्युतिः f. सूतिः f.
Birth-place, योनी f. जन्मभूमिः f.
A bit (portion) खण्ड m. or n. अंशः m. भागः m.
To bite, दंश् विदंश् ... (the lips) सन्दंश्
Biting the lips, सन्दष्टौष्ठ
Black, कृष्ण नील श्याम काल श्यामल
Blacksmith, कर्मकारः m. लोहकारः m.
Blame, उपालम्भः m. निन्दा f. अवर्णः m.
आक्षेपः m. निर्वादः m. गर्हणं n.
To blame, णिद् (इ) गर्ह् प्रतिणिद् (इ) गुप्
Blameable, अपराद्ध वचनीय निन्द्य
अपवाद्य गर्हणीय वाच्य विगर्ह्य
Blameless, निरपराद्ध निर्व्वाच्य
A blaze, ज्वलनं n. अर्चिस् n. दीप्तिः f.
To blaze, ज्वल् ... (abroad), प्रकाशि (caus.)
Blazing, ज्वलत् दीप्त देदीप्यमान
Blemish, दोषः m. छिद्रं n. दूषणं n.
To bless, आशस् (इ)
A blessing, आशीः f. वरः m. आशीर्वचनं n.
Blind, अन्ध काण अनक्ष अदृश्
A blockade, अवरोधः m. उपरोधः m.
A blockhead, मूढः m. मूर्खः m. अज्ञः m.
Blood, असृज् n. शोणितं n. रुधिरं n. रक्तं n.
A blow, प्रहारः m. आघातः m. ताडः m.

To blow, वा ध्मा उपध्मा... (to puff), श्वस्
To blow (out), निर्वा ... (away), विध्मा
To blow (as a flower), फुल्ल् विकस्
Blown (as a flower) उत्फुल्ल संफुल्ल व्याकोष
Blown, ध्मात ... (down), समवच्छिन्न
A bludgeon, लगुडः m. परिघः m. गदा f.
  दण्डः m. परिघातनः m.
Blue (dark), नील मेचक कृष्ण काल
A boar, शूकरः m. वराहः m. दंष्ट्रिन् m.
To boast, कत्थ् विकत्थ् श्लाघ्
A boat, नौः f. तरणिः f. तरण्डः m. पोतः m.
Body, अङ्गम् n. कलेवरं n. कायः m. देहं n.
  शरीरं n. तनुः f... (of troops), गुल्मः m.
Boiled rice, अन्नं n. ओदनं n. भक्तं n.
Bold, धृष्ट शौर्य्यवत् प्रगल्भ वीर
Boldness, शौर्य्यं n. प्रतिभानं n. प्रगल्भता f.
Bolt (of a door), अर्गलं n. f.
Bonds, पाशः m. बन्धनं n. सन्निबन्धनं n.
Bone, अस्थि n. कुल्यं n. कीकसं n.
A book, शास्त्रं n. ग्रन्थः m. पुस्तकं n. or (-की) f.
Born, जात उत्पतित उद्भूत समुत्पन्न
To be born, जन् सम्भू उत्पद् प्रभू
Bosom, उरस् n. वक्षस् n. क्रोड n. or f.
Both, उभ in dual only, as उभौ &c.; or उभय
  in dual & pl. only, as -यौ dual, -ये pl.
On both sides, उभयतः ind. उभयत्र ind.
Bottom, तलं n. निम्नता f.

A bough, शाखा f. लता f. विटपः m.
Having bought, क्रीत्वा ind. p.p.
Bound, बद्ध सन्निबद्ध संयत निबद्ध
Having bound, बद्धा निबध्य संयम्य
Boundary, सीमा f. नेमः m. आघाटः m.
To bound, स्फुर् (sixth cl.) प्लु (first cl.)
Bounding (springing), स्फुरत् प्लवमान
A bow, धनुस् m. कोदण्ड m. or n. कार्मुकं n.
A bowstring, धनुर्गुणः m. गुणः m. ज्या f.
  धनुर्ज्या f. मौर्व्वी f.
A bowman, धनुर्धरः m. महेष्वासः m.
To bow, णम् प्रनम् आनम् अभिनम्
A bowl, पात्रं n. भाण्डम् n. भाजनं n.
Box, पेटिका f. कोषः m. भाण्डम् n.
A boy, बालकः m. बालः m. कुमारः m.
  शिशुः m. माणवकः m.
Boyhood, बाल्यं n. शिशुत्वं n. शैशवं n.
A brace, द्वन्द्वं n. द्वयं n. युगं n. नमं n.
Bracelet, कङ्कणं n. वलयः m. करभूषणं n.
A Brahman, ब्राह्मणः m. विप्रः m. द्विजः m.
  श्रोत्रियः m. द्विजोत्तमः m. पण्डितः m.
  मनीषिन् m. द्विजातिः m. अग्रजन्मन् m.
A braid (of hair), वेणिः f. कवरः m.
A branch, शाखा f. लता f. अङ्गम् n.
Brass, कांस्यं n. रीतिः f. आरकूटः m.
Brave, वीर्य्यशालिन् धृष्ट पराक्रान्त शूर
  विक्रान्त वीर महाबल प्रवीर

Bravery, शौर्य्यं n. वीर्य्यं n. साहसं n. पौरुषं n.

Bravo! साधु! ind. [सुहृद्भेदः m.

Breach, भेदः m. भङ्गः m.... (of friendship)

Bread, अपूपः m. अभ्युषः m.

Breadth, पाटः m. विस्तारः m. विपुलता f.

To break, भञ्ज् त्रुट् खण्ड् भिद् विभिद्

To break off, अवभञ्ज् प्रशाति (caus. of शद्)

The breast, स्तनः m. उरस् n. हृद् n.

Breath प्राणाः m. (used only in plu.) श्वासः m.

To breathe, श्वस् अन् प्रान् उच्छ्वस्

Breathing, श्वसन् प्राणत् विनिश्वसत्

A brick, इष्टका f...(-hous), इष्टकागृहं n.

A bride, नवोढा f. वधूः f. पाणिगृहीती f.

Bridegroom, वरः m. पाणिग्राहः m.

Bright, निर्मल प्रसन्न विमल तेजोमय

Brightness, दीप्तिः f. प्रसन्नता f. प्रसादः m.

Brilliancy, द्युतिः f. तेजस् n. अभिख्या f.

To bring, आनी आहृ आवह् उपानी

To bring back, प्रत्यानी

To bring (forth), सु प्रसु ... (up), पुष् भृ

Brittle, भिदुर भङ्गुर सुभङ्ग सुखभेद्य

Broad, विस्तीर्ण पृथु...(chested), उरसिल

Broken, भग्न भिन्न विदारित विभिन्न

Having broken off, अवभज्य विभिद्य

Brother, भ्रातृ m....(elder -), पूर्वजः m.

अग्रजः m. ... (younger -), अनुजः m.

कनिष्ठः m. यवीयस् m. अवरजः m.

Having brought, आनीय ind. आहृत्य ind.

Brown, श्याव कपिश पिङ्गल पिशङ्ग

To bruise (pound), मृद् पिष् क्षुद् विनिष्पिष्

A brute, तिर्य्यञ्च् m. पशुः m.

A bud, कुट्मल m. and n. चारकः m.

जालकं n. कली f. कोषः m. कोरकः m.

Buffalo, महिषः m. सैरिभः m. लुलापः m.

A building, भवनं n. वरणं n.

Bulk, वर्ष्मन् n. पार्थवं n.

Bull, वृषभः m. ऋषभः m. पुङ्गवः m. वृषः m.

Bullock, जातोक्षः m.

A burden, धुरा f. भारः m. धुर् f.

To burn, (active) दीप् दह् आदीप् ...

(neuter) दह् तप् प्रदीप् प्लुष् आदीप्

Burnt, दग्ध प्लुष्ट उषित प्लुष्ट दीप्त

Burnt-offering, होमः m. होत्रं n.

To bury, निखन् खन् निधा

To burst, विदृ ...(into tears), मुच् or उत्सृज्

with वाष्पं ... (into laughter), प्रहस्

Business, कार्य्यं n. व्यापारः m. व्यवसायः m.

Busy, सयत्न व्यापृत कर्म्मिन् उद्यत

But, तु किन्तु ...(on the contrary), पुनर्

To buy, क्री उपक्री (both gov. inst.)

To buzz, रु कल् (first cl.) गुञ्ज् (रु)

A buzzing, कलः m. गुञ्जनं n. झङ्कारः m.

By all means, सर्वथा ind. [समीपं ind.

By the side of, उप prep. पार्श्वतः ind.

C.

Cage, वीतंस: m.

A cake, पिण्डी f. पूप: m. पिष्टक: m.

Calamity, आपद् f. विपद् f. विपत्ति: f.

Calculation, गणना f. सङ्ख्यानं n.

A calf, वत्स: m. शकृत्करि: m.

To call, ह्वे वच् क्रन्द् आक्रन्द् वद् प्रक्रुश्

To call out (aloud), उत्क्रुश् प्रक्रुश्

To call (together), समाह्वे समानी

Called, हूत ख्यात कथित आहूत

Is called, उच्यते अभिधीयते श्रुत p.p.

Calm, धृतिमत् शान्त शमिन् अविक्लव [प्रशान्त

Calm (weather), निर्वात: m.

A camel, उष्ट्र: m. मय: m. क्रमेलक: m.

Camp, कटकं n. निवेश: m. शिविरं n.

Camphor, कर्पूरं n. घनसार: m. चन्द्र: m.

Candid, दक्षिण उदार सरल सत्यरत

Capable, समर्थ क्षम शक्त सम्बन्ध योग्य

Caprice चापलं n. चापल्यं n. मनोलौल्यं n.

Captivating, मनोहर हृदयग्राहिन्

Captivity, बन्धनं n. प्रग्रह: m. निग्रह: m.

Car, रथ: m. विमान: m. कर्णीरथ: m.

Caravan, सार्थ: m. निगम: m.

Care, आस्था f. क्लेश: m. चिन्ता f. प्रयत्नं n.

Careful, प्रयत्न अप्रमादिन् अवेक्षिन्

Carefully, यत्नत: ind. सप्रयत्नम् ind.

To caress, चप् लड् or लल्

Carrying, वाहिन् धर in comp. वह in comp.

To carry, वह् निवह् ... (forth), उद्वह्

To carry off, अपहृ अपनी अपवह्

To carry out, निर्हृ निर्विवह्

Cart, शकटं n. प्रवहणं n. वाहिकं n.

Cast, क्षिप्त अस्त आक्षिप्त निरस्त

To cast, क्षिप् अस् न्यस् आक्षिप्

To cast off, विसृज् समाक्षिप् निरस्

Caste (tribe), वर्ण: m. जाति: f. वर्ग: m.

Cat, मार्ज्जार: m. ओतु: m. विडाल: m.

To catch (hold of), प्राप् ग्रह् परिग्रह्

Cattle, गाव: m. (pl. of गो)

Herd of cattle, गोकुलं n. गोधनं n. औक्षकं n.

Cattle-shed, गोगोष्ठं n. गोष्ठ m. & n.

Cattle (labouring), धुर्य्य: m. धुर्वह: m.

Caught, प्राप्त बद्ध गृहीत पाशबद्ध

Cause, हेतु: m. कारणं n. निमित्तं n.
निबन्धनं n. अर्थ: m. योनी f. वीजं n.

A cave or cavern, विलं m. विवरं n. कन्दर
m.f.n. गुहा f. दरि: f. कुहरं n. छिद्रं n.

To cease, विरम् उपरम् निवृ ... (from)
निवृत् विनिवृत् विश्रम् व्यवसो

A ceasing निर्वृति: f. विश्रान्ति: f. विराम: m.

To celebrate, कृत् प्रख्या प्रथ् विश्रु ख्या

Celebrated, यशस्विन् विश्रुत प्रख्यात

Censurable, वचनीय निन्द्य अपवाद्य
वाच्य अपराद्ध गर्हणीय विगर्ह्य

Censure, उपालम्भः m. तिरस्कारः m.
अवर्णः m. निन्दा f. आक्षेपः m. घृणा f.
निर्व्वादः m. अपवादः m. परिभाषणं n.
To censure, तिरस् with कृ: see To blame
Centre, मध्यं n. केन्द्रं n. [एका f.
A certain (person) कश्चित् m. काचित् f. एकः m.
Certain (sure), ध्रुव नियत निश्चित संशित
Certainly, खलु ind. नूनम् ind. अवश्यम् ind.
Certainty, निर्णयः m. निश्चयः m. निश्चितं n.
Chaff, तुषः m. बुसं n. तृणं n. कडङ्गरः m.
A chair, पीठं n. आसनं n.
Chalk, कठिनी f. खडिका f. चूर्णः m.
To challenge, or give a challenge, आह्वे atm.
A champion, महेष्वासः m. वीरः m.
योद्धृ m. प्रवीरः m. शूरः m.
By chance, दैवात् ind. दिष्ट्या ind.
To change, विकृ विपर्य्यस् अपमे निमे
Channel, परीवाहः m. पात्रं n. कुल्या f.
Chaplet, माला f. स्रज् f. माल्यं n.
Charcoal, अङ्गारं n. & -रः m. [मूल्यं n.
Charge (title), अधिकारः m. . . (cost) अर्घः m.
. . (accusation) परिवादः m अभियोगः m.
Chariot, रथः m. विमानः m. शतङ्गः m.
A chariot-course, रथचर्य्या f.
Charioteer सूतः m. सारथिः m. अधिरथः m.
रथसारथिः m. सादिः m.
Charity, धनधर्म्मः m. परोपकारः m.

A charm, मन्त्रः m. संवदनं n. अभिचारः m.
Charmed, अभिमन्त्रित अभिचारित
To charm, अभिमन्त्र् (10) अभिचर्
Charming, दिव्य रमण हर्षण रम्य
To chase, अनुधाव् मृग् अनुद्रु अभिधाव्
The chase, मृगया f. आखेटनं n.
To chastise, दण्ड् दम् तड्
Chastised, दण्डित दमित
Chastisement, दण्डः m. दमः m. साहसं n.
Chastity, सतीत्वं n. सत्यं n. साधुत्वं n.
A cheat, वञ्चकः m. कपटिन् m. मायिन् m.
A cheating, वञ्चनं n. माया f. कपटं n.
To check, निग्रह् निरुध् यम् संयम् विरम्
Checked, संरुद्ध संयत नियन्त्रित
Cheek, कपोलः m. गण्डः m.
Cheerful, हर्षमाण सानन्द हृष्टमानस
To cherish, भृ पाल् पुष् संवृध् (in caus.)
Cherished, पालित संवर्द्धित प्रतिपालित
Chest (breast), उरस् n. . . . (box), कोषः m.
Chief, उत्तम इन्द्र परम अग्र श्रेष्ठ
प्रथम मुख्य अनुत्तम प्रमुख शिष्ट
A chief, प्रमुखः m. मुखरः m. अधिपतिः m.
Chiefly, भूयिष्ठम् ind. विशेषतः ind.
Child, पुत्रः m. पुत्रकः m. बालः m. वत्सः m.
बालकः m. शिशुः m. माणवकः m.
Childhood, बालत्वं n. पुत्रता f. बाल्यं n.
Chin, चिबुकं n.

Choice, इच्छा f. ईहा f. वरणं n.

To choose, वृ प्रवृ इष् बुभूष् (desid. of भू)

To churn, मथ् (इ) खज् (first cl.)

Cipher, अङ्कम् n.

Circle, चक्रं n. मण्डलं n. वर्त्तुलं n. निघं n.

To cite, उदाहृ अभिधा व्याहृ नु वद्

Citizen, नागरः m. पौरजनः m. नैगमः m.

City, पुरिः f. नगरं n. पुरी f. नगरी f. पुरं n. निगमः m. कटकं n. पत्तनं n.

Civil, वन्दारु अभिवादक प्रियवादिन्

Clamour, संहूतिः f. प्रणादः m. शब्दः m.

Class, वर्णः m. वर्गः m. जातिः f. गणः m.

Claw, नखः m.

Clawed, नखिन् नखवत्

Clay मृद् f. पङ्कः m. निषद्वरः m जम्बालः m.

Clean, शुचि शुद्ध निर्मल शुद्धिभृत्

To be clean, शुध् शुच् (fourth cl.)

Cleanness, शुचित्वं n. शुद्धत्वं n.

To cleanse, पू दै मृज् निर्णिज् क्षल्

Clear, प्रत्यक्ष प्रसन्न विमल अच्छ

Clearly, सुव्यक्तम् ind. प्रत्यक्षतः ind.

To cleave, भिद् दृ विदृ छिद् संछिद्

To cleave unto, षञ्ज् संसञ्ज्

Clemency, कृपा f. दया f. प्रीतिः f. कारुण्यं n.

Clever, पटु प्रवीण निष्णात दक्ष अभिज्ञ निपुण प्राज्ञ दक्षिण मतिमत्

Cleverness, दाक्षिण्यं n. पटुत्वं n. पाटवं n.

Cliff, प्रपातः m. तटः m.

To climb, स्कन्द् आरुह् अधिरुह्

To clip, लू छिद्

A cloak, प्रावृतं n. निवीतं n. प्रावारः m.

Clod (of earth), लोष्टं n. लेष्टुः m.

Close (compact), संहत दृढसन्धि सुश्लिष्ट

Close to, अभ्यास समीप संश्लिष्ट आसन्न

To close (the eyes), मील् चूर्ण् निमील्... (shnt) आवृ समावृ...(conclude) अवसो

Cloth, वस्त्रं n. चैलः m. पट्टः m. वसनं n.

To clothe (one's self), वस् प्रछद् विवस्

Clothed, वासिन् प्रच्छन्न वासित प्रावृत

Clothes, वासस् n. परिधानं n. वस्त्रं n.

Clond, अभ्रं n. मेघः m. घनः m. पर्ज्जन्यः m. अम्भोदः m. जलधरः m.

Cloudy day, दुर्द्दिनं n.

Club, लगुडः m. परिघः m. गदा n. मुसलं n.

Coal, अङ्गारं n. or -रः m.

Coarse, निविड निरन्तर सान्द्र घन

Code of laws, स्मृतिः f. धर्मसंहिता f.

Coin, रूप्यं n.

Cold, शीत शीतल हिमवत् तुषार हिम शिशिर सुषीम हैमन सुशीत हैमन्त

Coldness, शीतता f. शीतं n. तुषारः m.

Cold weather, शीतकालः m. हेमन्तं n.

To collect, संग्रह् सञ्चि चि समाहृ

Collection, संग्रहः m. सञ्चयः m. चयः m.

To colour, चित्र् रञ्ज् वर्ण् क्लृप् (1 or 10 cl.)
Colour, रङ्गः m. रागः m. वर्णः m. आभा f.
Coloured, चित्रित रक्त वर्णित
Combat, युद्धं n. रणः m. समरः m. आहवः m.
Close combat, नियुद्धं n. बाहुयुद्धं n.
Combatant, योधः m. योद्धवीरः m. प्रहर्तृ m.
प्रवीरः m. कृतयोग्यः m. योद्धृ m.
To combine, सन्धा संयुज् संहन् संयु
Combined, संहत संयुक्त संयोजित संयुत
Come! एहि आगच्छ आयाहि
To come, आगम् आया उपगम् उपसृप्
Having come, आगत्य ind. अभ्यागत्य ind.
To come forward, सम्प्रस्था प्रक्रम् प्रगम्
To come in, प्रविश् विश् निविश् आविश्
To come in crowds, समुपगम्
To come together, सङ्गम् समे समुपे मिल्
Command (charge of), अधिकारः m. ...
(orders), आज्ञा f. शासनं n. निदेशः m.
Military command, सैनापत्यं n.
To command (bid), आशास् आज्ञापि (caus. of ज्ञा) प्रतिसन्दिश् ...(appoint) आदिश्
... (order), व्यादिश् शास् आज्ञापि
Commanded, आदिष्ट आज्ञाप्त शासित
Commander, सैन्याधिपतिः m. सेनानी m.
To commence, रभ् प्रवृत् आरभ् समारभ्
To commit (do), कृ...(entrust) निक्षिप्
Common, सामान्य साधारण प्राकृत

To communicate, चुद् संवद् सन्दिश्
Community, गोष्ठी f. सामान्यं n. समानता f.
Companion, सहायः m. मित्रः m. सहचरः m.
अनुचरः m. अनुयात्रः m. अनुजीविन् m.
Company, गोष्ठी f. सङ्गतिः f. परिषदः m.
Compassion, कृपा f. दया f. कारुण्यं n.
अनुक्रोशः m. करुणा f. दयालुत्वं n.
Compassionate, घृणिन् दयावत् कृपालु
Competent, समर्थ क्षम उचित शक्त
To complain, लप् प्रलप् अभियुज्
Complete, सम्पूर्ण सम्पन्न समग्र पूर्ण
To complete, सिध् सम्पद् समाप् पॄ
Completion, सिद्धिः f. सम्पद् f. निष्पत्तिः f.
Composed, समाहित स्थिर धृतिमत्
Composed of, आत्मक or रूप (both comp. aff.) मय (aff.; as मृण्मय 'comp. of earth')
To comprehend, उपलभ् (इ) आज्ञा बुध्
To conceal, गुह् गुप् छद् प्रछद् व्ये
निगुह् अन्तर्धा (pass.) आछद् संछद्
Concealed, गुप्त गूढ प्रच्छन्न अभिगुप्त छन्न
To conceive (suppose), मन् तर्क् सङ्कित् (इ)
... (a child) ग्रह् लभ् आधा
Concerning, प्रति prep. (gov. acc. case)
To conciliate, शंस् साम् सान्त्व् आश्वस्
Conciliation, सामन् n. सान्त्वं n. शान्तिः f.
To conclude (finish), निष्पद् अवसो राध्
संहृ (in pass.) समाप्...(infer), अनुमा

Having concluded, निश्चित्य अनुमीय

Conclusion अनुमानं n. अनुमा f. निष्पत्तिः f.

Concord, दाक्षिण्यं n. ऐकमत्यं n.

Condition, अवस्था f. दशा f. भावः m.

Conduct, चरितं n. वृत्तिः f. आचारः m.

To condnct (lead), णी ... (behave) आचर्

Having conducted, नीत्वा समानीय

To confide, विश्वस् विश्रम्भ् ·

Confidence, विश्रम्भः m. विश्वासः m. प्रत्ययः m. आशाबन्धः m. श्रद्धा f.

Confident, धृष्ट प्रगल्भ प्रतिभान्वित

Confiding, श्रद्दधत् प्रत्ययिन् विश्वासिन्

Confinement, बन्धनं n. संयमनं n. प्रग्रहः m.

Conflict समरः m. आहवः m. युद्धं n. कलहं n.

Confused, विक्लव व्याकुल सङ्कुल सङ्कीर्ण

Conjecture, वितर्कः m. मतिः f.

Conjoined, संयोजित सम्प्रयुक्त सम्बद्ध

To connect, युज् संयुज् संसञ्ज् समायुज्

Connected, समायुक्त संसक्त संयोजित

Connected with, अन्वित सम्बन्धिन्

Connexion (nnion), सन्धिः m. सम्बन्धः m. समायोगः m. ... (relation), बन्धुः m.

To conqner, जि विजि atm. पराजि atm.

Having conquered, जित्वा ind. p.p.

Conquering, अरिन्दम जयत् विजयिन्

Conqueror, जेतृ m. विजयिन् m.

Conquest, जयः m. विजयः m.

Consent, अनुमतिः f. प्रतिश्रवः m.

To consent to, अनुमन् अनुज्ञा प्रतिश्रु

Having consented, सम्मत्य अनुमत्य

Consented, अनुमत प्रतिश्रुत अनुज्ञात

Consequence, फलं n. प्रयोगः m. अनुभवः m.

To consider, चित् (१०) आलोच् विचित् (१०) मृश् प्रध्यै मन् विमृश् सञ्चित् (१०)

Having considered, चिन्तयित्वा आलोच्य सञ्चिन्त्य परिमृश्य मत्वा विज्ञाय

To consign, समर्पि (caus. of ऋ) न्यस् निक्षिप्

To console, सान्त्व् साम् आश्वासि (caus. of श्वस्) नन्दि (caus. of नद्)

Constant, दृढसौहृद स्थिरचेतस्

Constantly, नित्यम् ind. नियतम् ind.

To consult, मन्त्र् (१०) संमन्त्र् (१०) धा (in pass.)

To consume, दह् निर्दह् नाशि (caus. of नश्)

Contact, संसर्गः m. संहतिः f. संस्पर्शः m.

To contain (hold), धृ धा आधा प्रतिसंहृ

Containing, आददान धर (in comp.)

Contemned, अवगर्हित अवमत परिभूत

Contempt, अवज्ञा f. परिभवः m. अवमानं n. धर्षणं n. गर्हणं n.

Contented, तुष्ट तृप्त सन्तुष्ट क्षमिन्

Contentment, तुष्टिः f. सन्तोषः m. तृप्तिः f. अलोभः m. अलुब्धत्वं n.

Contest, द्वैधं n. कलहं n. युद्धं n. रणः m.

Contest (at law), व्यवहारः m. विवादः m.

Contiguous, संसक्त समीप आसन्न

Continually, नित्यं ind. नियतं ind. शश्वत् ind.

Contract, नियमः m. संविद् f. पणः m.

To contract (bargain), नियम् नियमं+कृ

To contract (draw together), संहृ संक्षिप्

Contracted, संहृत संकट संहत संक्षिप्त

To contradict, विप्रतिक्ष विप्रवद् विरुध्

Contrary, विपरीत प्रसव्य प्रतिकूल

On the contrary, पुनर् ind. प्रत्युत ind.

Contrivance, उपायः m. विधः m. साधनं n.

Controul, वशं n. अधिकारः m. संयामः m.

Convenient, उचित सम्भावित योग्य

Conversant, ज्ञ (comp.affix) प्रवीण शिक्षित

Conversation आलापः m. संलापः m. कथा f.
सम्भाषणं n. कथाप्रसङ्गः m. सङ्कथा f.

To converse, संवद् सम्भाष् आलप्

To convey, वह् उद्वह् प्रवह् आनी हृ

Convicted, आधर्षित दृष्टदोष अभिपन्न

A cook, सुपकारः m. आन्धसिकः m. [पचकः m.

To cook, पच् आ विपच्

Corn, शस्यं n. गारित्रः m. धन्यं n.

Correct, शुद्ध समञ्जस साधु नीत सम्यच्

Corrupt, दुष्ट दुराचार दुर्जन पापिन्

To corrupt, दुष् विदुष् क्षयं with णी

Cost, अर्घः m. मूल्यं n. पणः m. अवक्रयः m.

Costly, महाधन महार्घ बहुमूल्य

Couch, पर्यङ्कः m. शयनं n. शय्या f.

A counsellor, मन्त्रिन् m. अमात्यः m.

To count, कल् गण् सङ्ख्या परिसङ्ख्या

Counting, गणनं n. सङ्ख्यानं n. परिसङ्ख्या f.

Conntenance, वदनं n. मुखं n. आननं n.

Country, देशः m. राष्ट्रम् n. विषयः m.

Couple, द्वयं n. युगं n. यमं n. द्वन्द्वम् n.

Course, क्रमः m. गतिः f. अनुवृत्तिः f.

Court (palace), सभा f. प्रासादः m.

Court-yard, अङ्गणं n. अजिरं n. चत्वरं n.

Courtesy, सभाजनं n. सत्कारः m.

A courtier, अमात्यः m. राजसभास्थः m.

To cover, छद् प्रच्छद् गुह् आवृ ऊर्णु स्तृ

Covered, गुप्त गूढ प्रच्छन्न आवृत

To covet, लुभ् अभिलष् गृध् स्पृह्

Covetous, लुब्ध गृध्नु अभिलाषुक

Covetousness, लोभः m. विप्रेहा f. गृध्नुता f.

A cow गौः f. (nom. of गो) माहेयी f. शृङ्गिणी f

A crane, वकः m. कङ्कः m. सारसः m.

To create, सृज् निर्मा जन् संजन् (in caus.)

Creator, धातृ m. विश्वसृज् m. स्रष्टृ m.

Creature, भूतं n. जन्तुः m.

To creep, सृप् प्रसृप्…(near), उपसृप्

Crest, शिखा f. चूडा f. किरीटं n. मुकुटं n.

Crested, चूडाल शिखिन् किरीटिन्

Crew, नियामकाः plu.m. पोतवाहाः plu.m.

Crime, पापं n. दुष्कृतं n. एनस् m. पातकं n.

Criminal, अपराद्ध अभिपन्न आधर्षित

Crimson, शोण शोणित कोकनदच्छवि

Crooked, कुब्ज जिह्म कुञ्चित विजिह्म

To cross over, तॄ उत्तॄ समती समुत्तॄ

A crow, काकः m. वायसः m. करटः m.

Crowd, सङ्घम् n. सम्भ्रयः m. वृन्दं n.
 सन्नयःm. समाजःm. यूथं n. गणःm.

Crowded, सङ्कीर्ण सङ्कुल समाकुल
 परिवृत अनुकीर्ण जुष्ट सम्पूर्ण

Cruel, क्रूर हिंस्र निष्ठुर पिशुन परुष

Cruelty, नैष्ठुर्य्यं n. क्रूरता f. हिंसा f.

To crush, मृद् अवमृद् चूर्ण् सम्पिष्

Cry, शब्दः m. उत्क्रुष्टम् n. वाशितं n.
 नादः m. चित्कारः m. रावः m.

To cry (weep), रुद् प्ररुद् क्रन्द् (इ) विलप्

To cry aloud, उत्क्रुश् क्रुश्

Crystal, काचमणिः m. स्फटिकः m.

Cultivation (of land), कृषिः f.

Culture, विनयः m. परिष्कारः m.

Cup, पात्रं n. भाण्डं n. भाजनं n. वैदलं n.

Cupid, कामः m. कन्दर्पः m. मदनः m.

Cupidity, विप्रेहा f. लोभः m. गृध्नुता f.

To cure, कित् (see Prof. Wilson's Gr., p. 158.)

Curions (inquisitive), कुतूहलिन् जिज्ञासु

Curiosity, कौतूहलं n. कुतूहलं n.

A current, नदीरयः m. वेला f. स्रोतस् n.

Curse, शपः m. अभीषङ्गः m. आक्रोशनं n.

Custom, रीतिः f. आचारः m. शीलः m.

To cut, छिद् लू छो चुट् लुप् कृत् निकृत्

Cut, छिन्न लून छात निकृत्त चुटित

Cymbal, तालः m. घनं n. घण्टा f. घटी f.

D.

Daily, प्रत्यहम् ind. (दिवसे दिवसे) ind.
 प्रतिदिनम् ind. अहरहर् ind.

Daily, (adj.) आह्निक दैन अन्वाहिक

Dainties, स्वाद्वन्नं n. भोज्यं n.

Dainty, स्वादु स्वादुकार

Damsel, कन्या f. कुमारी f.

To dance, नृत् नट् [शैलालिन् m.

Dancer, नर्त्तकः m. शैलूषः m. चारणः m.

Dancing, ताण्डवं n. नटनं n. नाट्यं n.
 लास्यं n. नृत्यं n.

Danger, भयं n. अपायः m.

Daring, धृष्ट प्रतिभान्वित साहसिन्

Dark, निष्प्रभ तमस्विन् कृष्ण

Darkness, तमस् m. अन्धकारः m. तिमिरं n.

Dart, इषु m. & f. वाणः m. शरः m. तोमरः m.
 शायकः m. शूलं n. विपाठः m.

Daughter, दुहितृ f. पुत्री f. आत्मजा f.
 कन्या f.... (-in law), स्नुषा f. जनी f.

Dawn, प्रभातं n. उषस् n. अरुणः m.

Day, दिनं n. दिवस m. n. अहन् n. वासरः m.

Day (after to-morrow), परश्वः ind. परेद्यवि

Day & night, अहोरात्रं ind. अहर्निशं ind.

At day-break, प्रभाते ind.
By day, अह्नाय ind. दिवा ind.
Day by day, प्रत्यहम् ind. प्रतिदिनम् ind.
(दिवसे दिवसे) ind. अहरहर् ind.
Dead, मृत प्रेत गत संस्थित उपरत
A dead body, कुणपः m. शवं n.
Deaf, एड बधिर ... (and dumb), एडमूक
To deal, पण् दिव् व्यवहृ विक्री atm.
Dear, प्रिय इष्ट मधुर अभीष्ट हृद्य
Dealer, क्रयविक्रयिकः m. पणिकः m. वणिज्
Dear friend, प्रियसुहृद् m. प्रियमित्रं n.
Dearth, दुर्भिक्षं n. उपद्रवः m.
Death मृत्युः m. मरणं n. निधनं n. प्रलयः m.
अपगमः m. अपायः m. पञ्चत्वं n.
Debt, ऋणं n. ...(recovery of -), ऋणादानं n.
Decay, क्षयः m. जरा f. सङ्क्षयः m. जीर्णता f.
To decay, जॄ क्षि अवसद् क्षै विशॄ नश्
Decayed, गलित जीर्ण विशीर्ण क्षीण
Deceit, कपट m.n. माया f. वञ्चनं n.
व्याजः m. दम्भः m. कैतवं n. कूट m.n.
Deceitful, मायिन् कपटिक वञ्चुक
To deceive, वञ्च् दम्भ् व्यच् प्रलभ्
Decency, विनयः m. विनीतत्वं n.
To declare, प्रवच् कथ् प्रथ् आख्या प्रकृत्
Decorated, भूषित उपशोभित परिष्कृत
Decoration, आभरणं n. संस्कारः m. वेशः m.
परिष्कारः m. भूषणं r. मण्डनं n.

Decorous, विनीत अप्रगल्भ
To decrease, अवसद् क्षि ऊन्
Decreed, नियत व्यवस्थित
Decrepid, जरिन् वृद्ध जीर्ण गतायुस्
Decrepitude, जरा f. वार्द्धकं n. विस्रसा f.
Deed, कर्म्मन् n. कृतं n. कार्य्यं n.
To deem, मन् तर्क् सन्तर्क्
Deep, गम्भीर निम्न अगाध नीच
Deeply, गाढम् ind. भृशम् ind.
A deer, मृगः m. कुरङ्गः m. वातायुः m.
To defeat, पराजि atm. विजि atm. विद्रावि
Defeat, पराजयः m. अभिभवः m.
Defect, छिद्रं n. दोषः m. दूषणं n. अगुणः m.
Defective, विकल हीन न्यून अल्पोन
Defence (guard), रक्षणं n. ...(in law), उत्तरं n.
To defend, पाल् रक्ष् परिरक्ष् गुप्
Defended, रक्षित गुप्त परिपालित
A defending, परिरक्षणं n. शरणं n. पालनं n.
Defender, रक्षितृ m. गोपिन् m. रक्षकः m.
Deficient, विकल हीन न्यून विक्षत
To defile, दुष् दिह् लिप् अपवित्रीकृ
Deformed, विरूप कुतनु विकलाङ्ग
Degraded, परिभ्रष्ट च्युत भ्रष्ट वर्णापेत
Degree, पदं n. क्रमः m. गतिः f. मानः m.
By degrees, क्रमशः ind. श॰. + शनैः ind.
To deign, अर्ह् (see Prof. Wilson's Gr., p. 156)
Deity, देवः m. अमरः m. त्रिदशः m.

The Deity, ईश्वरः m. सर्वज्ञः m. धातृ m.
Dejected, दीनमनस् विषादिन् दीन
Dejection, विषादः m. अवसन्नता f.
To delay, विलब् (इ) स्था आस् अवस्था
चिराय् (nominal fr. चिर "a long time")
Without delay, अचिरम् ind. अचिरेण ind.
To deliberate, चित् (इ) विचारि (caus. of चर्) विचित् (इ) विमृश् सचित् (इ)...
(consult), मत्र् (इ) संमत्र् (इ) वितर्क्
Deliberation विचारः m. विमर्शः m. वितर्कः m
Delicate, स्वादु सूक्ष्म विरल तनु पेलव
Delight, भोगः m. आनन्दः m. मदः m.
सन्तोषः m. हर्षः m. मुद् f. परितोषः m.
To delight, सुख् हृष् नन्द् ह्लाद् प्री
Delighted, प्रहृष्ट ह्लादित हर्षित प्रतीत
उल्लासित हृष्ट सानन्द सन्तुष्ट
Delightful, रम्य हर्षण नन्दन रमण
To be delighted, तुष् रम् हृष् परितुष्
To deliver (rescue), त्रै or त्रा मुच् विमुच्
...(in trust), प्रतिपादि (caus. of पद्)
निक्षिप् समर्पि (caus. of ऋ) ... (up, betray), समर्पि (caus. of ऋ) परादा प्रदा
Delusion, माया f. मोहः m. भ्रान्तिः f.
To demand, प्रच्छ् सञ्ज्ञा atm. याच्
Demerit, अगुणः m. दूषणं n.
Demon, दानवः m. असुरः m. कर्बुरः m.
Denial, अपह्नवः m. प्रत्याख्यानं n.

To deny, ह्नु अपह्नु अपज्ञा atm.
To depart, प्रया प्रस्था या गम् चल् अपे
Having departed, गत्वा निर्याय प्रस्थित्य
Departure, अपगमः m. गमनं n. अपायः m.
A dependant, आश्रितः m. परिवारः m.
Dependant, परवश पराधीन परवत् गृह्य
अधीन परतन्त्र अभ्यधीन पराश्रित
Depraved, दुराचार दुष्ट खल पापमति
To deprive, च्यु (caus.) भ्रंश् (caus.) विनाश
Deprived, हीन परित्यक्त रहित विहीन
Depth, गाम्भीर्यं n. निम्नता f. तलं n. वेधः m.
To descend, अवतॄ अवरुह् अवलब् (इ)
Having descended, अवतीर्य अवरुह्य
Descent, अवपातः m. अवतारः m. भ्रंशः m.
To describe, उपवर्ण् कथ् वर्ण् निर्दिश्
Description, वर्णनं n. निर्देशः m. विवरणं n.
A desert, मरुः m. मरुस्थली f. निर्जलः m.
To desert, रह् हा त्यज् परित्यज् उत्सृज्
Deserted, रहित त्यक्त वर्जित हीन
Desertion, रहणं n. त्यागः m. परित्यागः m.
To deserve, अर्ह् प्रतिसमुच् उच्
Design (purpose), चिकीर्षितं n. मतं n.
To desire, इष् लुभ् काङ्क्ष् अभिवाछ् (इ)
आकाङ्क्ष् अभीप्स् (desid. of. आप्)
Desire, इच्छा f. कामः m. ईहा f. वाञ्छा f.
अभिलाषः m. स्पृहा f. अभिरुचिः f.
According to one's desire, यथाभिमतं ind.

Desired, इष्ट अभिमत अभीष्ट यथेप्सित
Desirous, काम (in comp.) आशंसु कामुक
कश लुब्ध इच्छु स्पृहयालु वाञ्छिन्
To desist, निवृत् विरम् शम् समाप्
Desolate, शून्य विविक्त निर्जन एकान्त
Despair, नैराश्यं n. विषादः m.
To despatch (hasten), त्वर् जु चुद्...(send),
प्रेषि (caus. of इष्) प्रस्थापि (caus. of स्था)
Despicable, अधम गर्हणीय निन्द्य क्षुद्र
To despise, अवमन् परिभू अवज्ञा णिद्
Despised, गर्हित अवमत परिभूत
To despond, सद् विषद् अवसद्
Desponding, निर्विण्ण विषण्ण आशाहीन
Destiny, दैवं n. विधिः m. भाग्यं n. नियतिः f.
Destitute, हीन वर्जित निर्वृत्ति निराश्रय
To destroy, नाशि (caus. of नश्) उच्छिद्
हन् हृ अधिशी उत्सादि (caus. of सद्)
Destroyed, विनाशित निरस्त नष्ट
Destruction, अपायः m. विनाशः m. ध्वंसः m.
नाशः m. अभावः m. सङ्क्षयः m.
Destructive, नृशंस पांसन घातुक नश्वर
Determination, सङ्कल्पः m. चिकीर्षितं n.
To determine, निश्चि निर्णी मतिं with कृ
To devastate, प्रमृद् पाति (caus. of पत्)
अवमृद् दह् आक्रम्
To deviate, व्यभिचर् भ्रम् विचल्
Device, छलं n. माया f. वञ्चनं n. व्यपदेशः m.

To devote, उपयुज् उपचर् आसंज् (pass.)
Devoted to, निरत व्यासक्त भक्त रत
Devotee, मुनिः m. तापसः m. योगिन् m.
Devotion (service), भक्तिः f...(piety), तपस् n.
To devour, खाद् ग्रस् घस् भक्ष् व्यद्
Devout, तपस्विन् भक्त धर्मशील व्रतिन्
Dexterous, दक्ष विदग्ध दक्षिण पाटव
Diadem, किरीटं n. मुकुटं n. वेष्टनं n.
Dialect, भाषा f.
A die, अक्षः m. देवनः m. पाशकः m.
To die, मृ (see Prof. Wilson's Gr., p. 236.)
To differ, विच् भिद् (pass.) विज् विप्रवद्
Difference, अन्तरं n. विशेषः m. व्यतिरेकः m.
Different, भिन्न विविध अन्यतर
Difficult, दुःसाध्य दुष्कर दुःख गुरु
Difficulty, दुःखं n. सञ्चारः m. कृच्छ्रम् n.
Diffuse, विस्तृत अतिक्रान्त विकीर्ण
To dig, खन् निखन्...(out), उत्खन्
Dignified, प्रतापवत् महार्घ महाभाग
Dignity, प्रतापः m. तेजस् n. मानः m.
Diligent, सोद्योग प्रसित आसक्त सयत्न
Having directed (pointed out) उद्दिश्य संदिश्य
... (one's bow), आनम्य अभिसंधाय
To direct (rule), अधिष्ठा प्रशास् अनुशास्
... (a bow), अभिसन्धा आनम्...(shew),
दिश् प्रदिश् उद्दिश् दर्शि (caus. of दृश्)
Dirt, मल m. or n.

Dirty, मलिन कल्किन् कच्चर मलीमस
Disadvantage, अनर्थः m.
Disagreeable, अनभिमत अप्रिय व्यलीक
To disappear, अन्तर्धा (pass.) विनश् नश्
Disappearance, अन्तर्द्धानं n. विनाशः m.
Disappeared, अन्तर्हित नष्ट विनष्ट
Disappointed, निराश भग्नाश मनोहत
Disappointment विप्रलम्भः m विसम्वादः m
To discard, अपास्त प्रेषि (caus. of इष्)
To discern (perceive), बुध् विज्ञा परिज्ञा
To discharge (a debt), मुच् अपनी विनी atm.
... (from a crime), मुच् प्रमुच् विप्रमुच्
Disciple, शिष्यः m. छात्रः m.
Discipline, विनयः m. शिक्षा f.
To disclose, प्रकाशि (caus. of काश्) विवृ
Discoloured, हीनवर्ण विवर्ण
Discontented, असन्तुष्ट अतृप्त
Discourse, कथ। योगः m. सम्भाषा f. कथा f.
वचनक्रमः m. निगादः m. संलापः m.
To discourse, सम्भाष् संवद् आलप्
To discover, निरूप् आगमि (caus. of गम्)
ज्ञा विद् प्राप् दृश्
Discretion, विनयः m. [वितर्कः m.
Discussion, विवित्तिः f. विचारः m. विमर्शः m.
Disease, रोगः m. व्याधिः m. आमयः m.
Diseased, आतुर व्याधित रोगिन्
Disgrace, अपमानं n. परिभवः m.

Disguise, वेशः m. व्याजः m. अपदेशः m.
Disgust, बीभत्सः m. विकृतं n. द्वेष्यता f.
Dishonesty, पैशुन्यं n. व्यपदेशः m.
Dishonour, अपमानं n. पैशुन्यं n.
To dislike, द्विष् विद्विष्
Disliked, द्विष्ट अनभिमत अप्रिय अनिष्ट
Dismay, विस्मयः m. सन्त्रासः m. भीतिः f.
To dismiss, प्रस्थापि (caus. of स्था) विनुद्
अपास्त प्रेषि (caus. of इष्) सम्प्रेषि
Disobedience, अमाननं n. आज्ञाभङ्गः m.
Disorder, असंस्थानं n. विप्लवः m.
To disperse, क्षि विक्षि विधा प्रक्षि
To display, दर्शि (caus. of दृश्) प्रकाश्
Displaying, दर्शयत् विदर्शयत्
Displeasure, अतुष्टिः f. असन्तोषः m.
Disposition, शीलः m. भावः m. स्वभावः m.
Dispute, विवादः m. द्वैधं n. विचारः m.
To disregard, अवमन् परिभू अवज्ञा
Disrespect, अपमानं n. अमाननं n.
अवज्ञा f. परिभवः m. धर्षणं n.
अनादरः m. परिभावः m. अवहेलं n.
Dissatisfaction, अतुष्टिः f. असन्तोषः m.
Dissatisfied, अतृप्त असन्तुष्ट वितुष्ट
Distance, अन्तरं n. दूरता f. (or -त्वं n.)
Distant, दूर दूरस्थ...(far -), सुदूरं ind.
To distil, च्युत् प्रस्रु पूद् गल् स्यन्द्
Distinct, व्यक्त विभिन्न प्रत्यक्ष स्पष्ट

Distinction (difference), विशेषः m. विवेकः m.
Distinctly, पृथक् ind. सुव्यक्तं ind. स्पष्टं ind.
To distinguish, शिष् विशिष् विविच् विज्ञा
Distracted, व्याकुल सम्भ्रान्त मत्त
Distress, आपद् f. क्लेशः m. दुःखं n. मन्युः m. विपत् f. विपत्तिः f. व्यथा f. तापः m.
Distressed, दुःखित विधुर दरिद्र दीन दुर्गत दुःखिन् दुःखार्त्त दुर्म्मनस्
To distribute, विभज् विहृ विभिद्
Distribution, विभागः m. त्यागः m. दत्तं n.
District, प्रदेशः m. चक्रं n. जनान्तः m.
To disturb, गुप् क्षोभि (caus. of क्षुभ्) लुप्
Disturbed, संक्षुभित आर्त्त व्याकुल
Disunion, अयोजनं n. भेदः m. उपजापः m.
Disunited, अयुक्त वियुक्त असंसक्त
Disuse, अनभ्यासः m.
Ditch, निपानं n. परिखा f. खातकं n.
To dive, मस्ज् निमस्ज् आप्लु अवगाह्
Diverse, विविध बहुविध नाना ind. comp.
Diversion, विनोदः m. केलिः m. क्रीडा f.
To divide, भिद् विभज् विभिद् विप्रयुज्
Divided, भिन्न विभक्त विभिन्न विच्छिन्न
Divine, दिव्य भगवत् ईश्वर (comp.) पुण्य
To divulge, विस्रावि (caus. of स्रु) विहृ
To do, कृ विधा समाचर्
Ought to be done, कर्त्तव्य विधेय
Doctrine, न्यायः m. मतं n. उपदेशः m.

Doe, मृगी f. एणी f.
Dog, श्वन् m. कुक्कुरः m. भषकः m.
Dominion, प्रभुत्वं n. ऐश्वर्य्यं n. साम्राज्यं n.
Donation, त्यागः m. दानं n. प्रदानं n.
Door, द्वारं n. प्रतीहारः m. कपाट m. f. n.
Back door, पक्षद्वारं n. पक्षकः m.
Doubt, संशयः m. शङ्का f. सन्देहः m.
To doubt, शङ्क् (ङ) अभिशङ्क् (ङ) आशङ्क् (ङ)
Doubtful, संशयान सन्दिग्ध शङ्कनीय
Dower, शुल्कं n. प्रदानं n.
Down, अव prep. in comp. अधस् अधोऽधः
Downwards, अधस् ind. अधोऽधः ind.
To drag, कृष् आकृष् ग्रह् विकृष्
Drain, परीवाहः m. जलमार्गः m.
To draw, कृष् आकृष् ... (breath), श्वस् प्रान् ... (a deep sigh), विनिश्वस् ... (a bow), धनुः with विकृष् or आनम् ... (to a close) अवशो ... (up or out), उद्धृ उत्कृष् ... (up an army), सेनां with प्रकृष् or व्यूह् ... (together), संग्रह् संक्षिप् संहृ संहन्
To draw (describe, paint), वर्ण् उपवर्ण् चित्र्
Drawn (led), कृष्ट आकृष्ट नीत ... (in, or enticed), विलोभित आकृष्ट ... (away), अपनीत अपकृष्ट अपहृत ... (out), उद्धृत उत्कृष्ट उद्वाहित
Dread, भीतिः f. त्रासः m. भयं n. शङ्का f.
Dreadful, भीष्म घोर दारुण भीषण

Dream, स्वप्नः m. सुप्तज्ञानं n.

Dress, वासस् n. परिधानं n. वेषः m.

To dress (put on clothes), वस् विवस् आमुच्

Dressed (cooked), प्रणीत पक्व पक्तिम

Drink, पानं n... (spirits), सुरा f. हाला f.

To drink, पा धे प्रपा ... (in), निपा

Drop, बिन्दुः m. पृषत् n. पृषतः m. विप्रुष् f.

To drop, गल् च्युत् स्यद् (द्) स्नु पर्य्यागल्

To drop (fall down), पत् निपत् भ्रंश्

Drought, अवग्रहः m. or अवग्राहः m.

Drug, औषधं n. अगदः m. भेषजं n. जायुः m.

Drum, पणवः m. आनद्धं n. पटहः m.

Dry, dried, शुष्क शोषित वान

To dry, शुष् श्वै परिशुष् विशुष्

Dug, खात निखात ... (teat), स्तनः m.

Dull (not bright), निस्तेजस् अतेजस्

Dull (stupid), मन्द मूर्ख मन्दात्मन्

Dumb, मूक जड अवाचि

Durable, अच्युत अस्कन्न चिरस्थित

Duration, संस्थितिः f. प्रमाणं n.

Dust, रजं n. पांशुः m. रेणुः m. धूलिः f.

Dutiful, वश्य धर्म्मचारिन् निपुण साधु

Duty, धर्म्मः m... (tax), शुल्कं n. करः m.

A dwarf, वामनः m. ह्रस्वः m. खर्व्वः m.

Dwarfish, वामन ह्रस्व नीचक खर्व्व

To dwell, निवस् वस् छा अधिवस् आस्
विद् पर्य्युपास् (pass.)...(abroad), प्रवस्

A dwelling, निवासः m. गृहं n. वासः m.
आगारः m. आलयः m. आश्रयः m.

Dweller, वासिन् agt. स्थित p.p. स्थ (comp.aff.)

Having dwelt, उषित्वा ind. निवस्य ind.

E.

Each (one by one), एकैक प्रत्येकं adv.

Each is often rendered into Sanscrit by prep.
प्रति with acc.case; as, each day, प्रतिदिनं
adv. प्रत्यहं adv. प्रतिदिवसं adv.

Each night, प्रतिरात्रं ind. प्रतिनिशं ind.

Eager, रत उद्युक्त उत्सुक

Eagerness, कौतूहलं n. कौतुकं n. कुतूहलं n

Ear, कर्णः m. श्रुतिः f. श्रोत्रं n. श्रवणं n.

Ear-ring, कुण्डलं n. कर्णवेष्टनं n.

Early (in the morning), प्रातर् ind.

To earn, अर्ज्ज् उपार्ज् लभ् आप् प्राप्

Earned, अर्ज्जित लब्ध उपार्ज्जित प्राप्त

Earth, भूः f. वसुधा f. महीतलं n. क्षितिः f.
भूमिः f. भूतलं n. मही f. वसुन्धरा f.
धरा f. पृथिवी f. स्थिरा f. धरणिः f.

Ease, सुखं n. अयत्नः m. विश्रामः m.

Easy, सुख सुकर निरायास ; or may be rendered by सु as सुगमः "easy of access"

East, eastern, प्राञ्च् प्राचीन पूर्व्व

To eat, अद् अश् भुज् atm. खाद् ग्रस् भक्ष्

Each other, अन्योन्य परस्पर

Eatable, भक्ष्य भोज्य खाद्य भक्षणीय

Having eaten, भुक्त्वा जग्ध्वा भक्षयित्वा

An eater, भक्षकः m. भोक्तृ m.

Ebb and flow, वेला f.

Echo, अनुनादः m. प्रतिध्वानः m. प्रतिश्रुत् f. प्रतिनादः m. प्रतिनिनादः m.

Eclipse, ग्रहः m. उपरागः m. ग्रहपीडनं n.

Ecstacy, मुद् f. मुदा f. हर्षः m. अतिहर्षः m.

An eddy, जलावर्त्तः m. तालूरः m.

Edge (of a garment), अञ्चलः m. ग्रन्थिः m. ... (of a sword), धारा f. ... (margin), तीरं n. तटं n. कूलं n. प्रान्तः m.

Edifice, प्राकारः m. वरणः m. शाला f.

To effect, सिध् साध् राध् प्रतिपद् निष्पद्

Effected, सिद्ध कृत संशित निष्पन्न

Effort, उद्योगः m. प्रयत्नः m. व्यवसायः m. यत्नः m. विचेष्टितं n. आयासः m. चेष्टा f. उत्साहः m. प्रवृत्तिः f.

To make an effort, चेष्ट् विचेष्ट् यत् प्रयत्

Egg, अण्डं n. कोषः m. पेशी f.

Egg-born, अण्डज

Eight, अष्टन् m. f. n. plu. only (as, अष्टौ)

Eighteen, अष्टादशन् m.f.n. (plur. only)

Eight-fold, अष्टविध अष्टगुण अष्टधा ind.

Eighth, अष्टम ... (an eighth), अष्टमांशः m.

Eightieth, अशीत अशीतितम

Eighty, अशीतिः f. (sing. always)

Either, वा conj. वापि conj.

Either (of two), अन्यतर ... (of many) अन्यतम

To elapse, अती अतिवृत् व्यती गम्

Elbow, अरत्निः m. कफोणिः m. कर्पूरः m.

Elder, पूर्व्वज ज्यायस् अग्रज वर

Elegance, शोभः m. चारुता f.

Elegant, चारु सरस्वत् शोभन विभ्राज्

Element, विषयः m. भूतं n.

Elephant गजः m. दन्तिन् m. द्विपः m. नागः m हस्तिन् m. मातङ्गः m. वारणः m.

Female elephant, वाशिता f. हस्तिनी f.

Elevated, अभ्युच्छ्रित आरूढ उद्धत

Elevation, उत्सवः m. उन्नतिः f. उच्छ्रायः m.

Eleven, एकादशन् plur. m.f.n.

Eleventh, एकादश m.f.n. (-शः -शी -शं)

Eloquence, पटुत्वं n. वाक्पटुत्वं n. पाटवं n. सुप्रलापः m.

Eloquent, पटु वाक्पटु वाग्मिन् प्रियप्राय

Else (other) अन्य (any one else) अन्य + कश्चित्

Elsewhere, अन्यत्र ind. अन्यतः ind.

Emaciated, कृश ग्लान शित परिकृश

Emancipated, मुक्त विमोचित विमुक्त

Embarrassed, क्षुब्ध सम्भ्रान्त क्षुभित

Embellishment, परिष्कारः m. आभरणं n.

Emblem, केतुः m. पताका f. ध्वजं n.

Embrace, आलिङ्गनं n. परिष्वङ्गः m. आश्लेषः m. परिरम्भः m. श्लेषः m.

To embrace, आलिङ्ग् (द्र) श्लिष् समाश्लिष् षञ्ज् ष्वञ्ज् समालिङ्ग् (द्र) आश्लिष्

Embraced, श्लिष्ट आश्लिष्ट परिष्वक्त

Having embraced, आलिंग्य समाश्लिष्य समालिंग्य आश्लिष्य परिरभ्य

Eminence, समुन्नति: f. सम्पद् f. गुरुत्वं n.

Eminent, श्रेष्ठ समुन्नत गुरु उत्तम

Eminent man, नरव्याघ्र: m. नरशार्दूल: m.

Emotion, विकार: m. रस: m. राग: m.

Emperor, महाराज: m. अधीश्वर: m.

Employed, नियुक्त व्यापृत निरत

Employing, आश्रित आस्थाय ind. p.p.

Employment, नियोग: m. व्यापार: m.

Empty, शून्य रिक्त वितान वशिक तुच्छ

To emulate, स्पर्द्ध् ईर्ष्य् जिगीष् desid. of जि

Emulation, स्पर्द्धा f. जिगीषा f. सङ्घर्ष: m.

Emulous, बीभत्सु जिगीषु ईर्ष्यालु

Enabled, समर्थ क्षम शक्त शक्य

To encamp, निविश्

To encircle, परिवृ आवृ उद्वेष्ट् रुध्

Encircled, आवृत परिविष्ट परिवृत

Enclosure, वाट: m. प्रवार: m. वेष्ट: m.

To encompass, परिवृ आवृ समावृ वेष्ट्

Encompassed, परिगत समावृत परिवृत

To encounter, समासद् सङ्गम् मिल् आसद्

Having encountered, आसाद्य सङ्गम्य प्राप्य समासाद्य समेत्य सम्प्राप्य मिलित्वा

End (extremity), अन्त: m. अग्रं n. . . (death), अपाय: m. निधनं n. प्रलय: m. . . . (conclusion), समाप्ति: f. अवसानं n. अन्त: m.

To endeavour, विचेष्ट् परीह् प्रयत् यत्

Ended, अवसन्न समाप्त अवसित व्यतीत समापन्न विनिवृत्त समापित निर्वृत्त

Endless, अनन्त अमित अशेष

Endowed with, शील उपपन्न युक्त सम्पन्न अन्वित उपेत विशिष्ट संयुक्त

To endure, सह् विषह् मृष् उपास् क्षम्

Having endured, क्षमित्वा विषह्य

Enemy, अरि: m. शत्रु: m. अराति: m. रिपु: m. अमित्र: m. वैरिन् m. द्विषत् m.

Energetic, सोत्साह सोद्योग उद्योगिन्

Energy, उत्साह: m. शक्ति: f. उद्योग: m.

To be engaged in, क्रम् व्यापृ अनुरञ्ज्

Engaged in, रत व्यापृत निरत प्रसित प्रवृत्त युक्त आस्थित समाविष्ट

Engagement (contract), संविद् f. नियम: m. समय: m. . . (encounter), युद्धं n. विग्रह: m.

Engrossed by, समाविष्ट आसक्त आविष्ट

To enjoin, आदिश् विनियुज् व्यादिश्

To enjoy, भुज् उपभुज् रम् अश् अनुभू

Enjoyment, भोग: m. आस्वाद: m. सुखं n. उपभोग: m. हर्ष: m. परितोष: m.

Enmity, द्वेष: m. वैरं n. विरोध: m. विद्वेष: m. अप्रीति: f. द्वेषणं n. विद्विष्टता f.

Enough, अलम् ind. (gov. inst. c.) कृतम् ind.

Enraged, सङ्क्रुद्ध संरब्ध प्रकोपित क्रुद्ध

Ensign, वैजयन्ती f. ध्वजं n. पताका f.

To enter, प्रविश् विश् आविश् अभिनिविश्

Enterprising, सोद्योग प्रतिभान्वित प्रौढ

To entertain, सत्कृ अनुग्रह्...or by कृ with आतिथ्यं or कृ with भोज्यं

Entertainment, सत्कारः m. सत्क्रिया f.

To entice, विलोभि (caus. of लुभ्) आकृष्

Entire, सर्व्व अखिल समग्र समस्त अशेष

Entire (unimpaired), अविकल परिपूर्ण

Entrance, द्वारं n. प्रवेशनं n. आवेशः m.

Entrapped, पाशबद्ध गृहीत बद्ध

To entreat, अर्थ् प्रार्थ् याच् [निदिश्

To entrust, समर्पि (caus. of ऋ) निक्षिप्

Entrusted, समर्पित नियोजित निक्षिप्त

Enumeration, गणनं n. गणना f. सङ्ख्यानं n.

Enveloped, सञ्छन्न प्रच्छादित आवृत

Envied, ईर्षित स्पर्द्धित

Envious, ईर्ष्यिन् मात्सर कुहन स्पर्द्धिन् ईर्ष्य स्पृहयालु ईर्ष्यालु समत्सर

To be envious, स्पर्द्ध् ईर्ष्य् स्पृह्

Envy, ईर्ष्या f. स्पर्द्धा f. मात्सर्य्यं n. असूया f.

To envy, स्पर्द्ध् ईर्ष्य् स्पृह् विस्पर्द्ध्

Equal, सम समान तुल्य सदृश एतादृश समस्थ ईदृश...(in age), समानजन्मन्

Equality, समता f. सामान्यं n. साम्यं n.

Equally, सम (in comp. as, समत्विष् 'equally bright') समं ind.

Equity, धर्मः m.

Error, अपराधः m. भ्रान्तिः f. भ्रमः m. मिथ्यामतिः f. दूषणं n. दोषः m.

To escape, पलाय् (of इ 'to go' with परा) विद्रु उत्पत् धाव् प्रद्रु मुच् विमुच् त्राणं with लभ्

Escaped, पलायित मुक्त विमुक्त त्रात

Espied, अवलोकित दृष्ट परीक्षित

To espy, अवलोक् दृश् सन्दृश् परीक्ष्

Essence, सारः m. सारता f. [ईक्ष् समीक्ष्

Esteem, सत्कारः m. सम्मानं n.

To esteem, मन्...(highly), मानि (caus. of मन्) सम्मन्... (little), अवमन् गर्ह्

Estranged, विरक्त वियोजित विकृत

Et caetera, आदि (see Pf. Williams's G., p. 167)

Eternal, नित्य अनन्त अव्यय सनातन शाश्वत अविरत अनादि अनिश

Eternally, नित्यम् ind. सदा ind. सर्व्वदा ind. सततम् ind. सनात् ind. नित्यदा ind.

Ethics, नीतिशास्त्रं n. नीतिः f.

Eulogium, श्लाघा f. स्तुतिः f. प्रशंसा f.

To evade, विवृज् परिहृ उत्सृज् वृज्

Even, (adv.) अपि ind. एव ind. वापि ind. ... (level), सम समस्थ; hence 'even ground,' समभूमिः f. समस्थलं n.

Eve, evening, प्रदोषः m. सायः m. रात्रिः f. प्रदोषकालः m. दिनान्तः m. क्षपा f. दिवसावसानं n. दिवसात्ययः m.

In the evening, सायं ind. दिनान्ते ind.

Ever, सदा ind. नित्यं ind. नियतं ind. सर्वदा ind. सततं ind. कदाचन ind. कदाचित् ind.

Every, सर्व्व; or by prep. प्रति in comp. as below...(- day), प्रतिदिनं ind. प्रत्यहं ind. ...(- instant), प्रतिक्षणं ind. or अनुक्षणम् ind

Every night, प्रतिरात्रं ind. प्रतिनिशं ind.

On every side, समन्ततः ind. समन्तात् ind. सर्व्वशः ind. सर्व्वतः ind. परितः ind.

At every step, (पदे पदे) अनुपदं ind.

Everywhere, सर्वत्र ind. प्रतिदिशं ind.

Evidence, साक्ष्यं ind. प्रमाणं n. साक्षिता f.

Evident, प्रत्यक्ष प्रव्यक्त स्पष्ट प्रादुष्कृत

Evidently, प्रादुः ind. साक्षात् ind सुव्यक्तम् ind

Evil, (adj.) दुर् (in comp. as 'an evil deed,' दुष्कृतं n. 'an evil man,' दुर्जनः m.); or का or कु in the same form; see Wicked.

Evil, (subst.) दुःखं n. विपत्तिः f. आपद् f.

To exact (money), दापि (caus. of दा)... (punishment), प्रणी with दण्डं

To examine, निरूप् परीक्ष् अनुयुज् प्रच्छ्

To excavate, खन् निखन्

Exceeding, समधिक अधिक अतिरिक्त परम अतिक्रान्त भूयिष्ठ अति(comp.)

To exceed, अतिरिच् (in pass.) अतिक्रम्

Exceedingly, अति ind. in comp. अतीव ind. गाढं ind. भृशम् ind. निर्भरम् ind.

To excel, अतिरिच् अतिशी उद्रिच्

Excellence विशिष्टता f. उत्कर्षः m विशेषः m

Excellent, उत्तम परम भद्र विशिष्ट साधु गुणवत् श्रेयस् प्रशस्त श्रेष्ठ उदीर्ण सार व्याघ्र (only in comp.)

Except, ऋते (gov. acc. or abl. case) वीना (gov. inst. or acc. case) अन्तरेण ind.

Excepted, बहिष्कृत निपातित वर्ज्जित

Excess, उद्रेकः m. उद्वर्त्तः m. सौष्ठवं n. अधिकता f. शेषं n. अतिरेकः m.

Excessive, अत्युत्कट अत्यन्त उत्कट गाढ अधिक निर्भर अतीव ind.

Exchange, परिदानं n. परिवर्त्तः m.

To exchange परिदा परिवर्त्ति (caus. of वृत्)- [निमे अपमे

Exchequer, कोषः m.

To excite, उत्पादि (caus. of पद्) उद्धू चुद्

Excited, उपजात चोदित प्रवर्त्तित

Exempt, वीत मुक्त विरहित हीन

Exemption, विरहः m. विमोक्षः m.

Exercise, अभ्यासः m. व्यापारः m.

Exercised, कृताभ्यास समञ्जस

To exert one's self, प्रयत् विचेष्ट् यत्

Exertion, उत्साहः m. अध्यवसायः m. उद्योगः m. प्रयत्नः m. विचेष्टितं n.

Exhausted, क्लान्त क्षीण च्युतोत्साह

To exhibit, दर्शि (caus. of दृश्) दिश् प्रदिश्

To exhort, उपदिश् प्रदिश् (in caus.)

To exist, अस् वृत् जीव् सम्भू

Existence, जीवनं n. जीवितं n. वर्त्तिता f.

Expansion, सन्ततिः f. विकाशनं n.

To expect, अपेक्ष् atm. सञ्ज्ञा atm. प्रतीक्ष्

Expectation, आशा f. व्यपेक्षा f. प्रत्याशा f.

Expedient (means), उपायः m. साधनं n.

Expeditious, शीघ्र क्षिप्र त्वरित उच्चण्ड

To expel, विवासि (caus.) निरस् वहिष्कृ

Expelled, निरस्त वहिष्कृत विवासित निःसारित

Expense, व्ययः m.

To expend, व्यय् (from इ 'to go' with वि)

Expert, निपुण कुशल विद् (comp. aff.)

Expert in arms, शस्त्रकुशल अस्त्रविद्

To explain, कथ् प्रकट् उद्दिश् प्रदर्शि (caus. of दृश्) अभिधा समुद्दिश्

Exploit, कर्म्मन् m. or n. प्रवृत्तिः f.

To extend, तन् आतन् प्रसारि (caus. of सृ)

Extended, अतिक्रान्त प्रसारित विकट

Extensive, विशाल विस्तीर्ण विवृत

To exterminate, नाशि (caus.) प्रोत्सादि

Exterminated, सादित नाशित निरस्त

External, वहिःस्थ वहिः ind. (in comp.)

Externally, वहिर् ind.

Extinct (dead), मृत संस्थित प्रेत गत

Extinction, निर्वाणं n. वधः m. विनाशः m.

To extinguish, निर्वापि (caus. of वा) निर्दह्

Extortion, उपद्रवः m. विप्लवः m.

Extraordinary, अपूर्व असाधारण अधिक

Extreme, अति (in comp. as अतिव्यथा f. 'extreme pain')

Extremity, अग्रम् n.

Extrication, उद्धरणं n. निर्हारः m. मोक्षः m.

To extricate, उद्धृ उत्कृष् उत्पाटि (caus.)

Eye, चक्षुस् n. नयनं n. दृष्टिः f. नेत्रं n. अक्षि n. लोचनं n. ईक्षणं n.

Eyebrow, भ्रूः f. . . (- ball), नेत्रकोषः m.

Eyelash, पक्ष्मन् n. . . (- lid), नेत्रच्छदः m.

F.

Fable, कथा f. आख्यानं n.

Face, मुखं n. वदनं n. आननं n. वक्त्रं n.

Facing, अभिमुख सम्मुख

To fade, म्लै जॄ शद् अवसद् क्षी

Failure, विपत्तिः f. विपद् f. हानिः f.

To faint, मूर्च्छ् मुह् विमुह् संमुह्

Fainted, मूर्च्छित मोहित नष्टचेतन

A fainting, मूर्च्छणं n. प्रमोहः m. मोहः m. सम्मोहः m. प्रलयः m. नष्टचेष्टता f.

Fair (handsome), कान्त सुन्दर चारु वल्गु चारुमुख शुभ सुरूप सुदर्शन

Fair (just), धार्म्मिक साधु सात्त्विक

Fairly, धर्म्मेण (instr. case of धर्म्मः used adv.)

Faith, भक्तिः f. विश्रम्भः m. विश्वासः m.

Faithful, सुविश्वस्त विश्वास्य भक्तिमत्

Faithful to one's vow, संश्रितव्रत अनुव्रत

A fall, पातः m. च्युतिः f. निपातः m. अवपातः m. सम्पातः m. पतनं n.

To fall (happen), आपत् निपत् सम्पत्

To fall (drop), पत् भ्रंश् ध्वंस् स्रंस्

To fall down, निपत् भ्रंश् ध्वंस् स्रंस् पत्

Fallen, निपतित भ्रष्ट विभ्रष्ट स्थानभ्रष्ट

Having fallen, पतित्वा निपत्य भ्रष्टा

False निःसत्य वितथ अनृत मिथ्या in comp. असत्यसन्ध अतथ्य कूट (in comp.)

Falsehood, अनृतं n. असत्यं n. कूटता f.

Falsely, मिथ्या ind. मृषा ind. असत्यं ind.

False witness, कूटसाक्षिन् m.

Fame, यशस् n. कीर्त्तिः f. प्रतिपत्तिः f. विश्रुतिः f. समाज्ञा f. ख्यातिः f. प्रथा f.

Famed, प्रथित यशस्विन् कीर्त्तिमत्

Familiarity, संसर्गः m. परिचयः m. सङ्गतं n. समागमः m.

Family, कुलं n. गोत्रं n. वंशः m. सन्तानः m.

Famine, दुर्भिक्षं n. उपद्रवः m.

Famished, क्षुधापीडित बुभुक्षित क्षुधित

Famous, प्रथित यशस्विन् प्रतिष्ठ विश्रुत

A fan, व्यजनं n.

To fancy, मन् तर्क् वितर्क् ऊह्

Fancying, मन्यमान

Far, दूरं ind. ... (very), सुदूरं ind.

From afar off, दूरात् (abl.c.) सुदूरात् (abl.c.)

Fare (payment), आतरः m. तरपण्यं n.

To bid farewell, आमन्त्र् (१०)

To fashion, निर्मा कृ सृज् रच्

A fast, उपवासः m. प्रवासः m. उपोषणं n.

To fast, उपवस् (see Prof. Wilson's Gr., p. 179)

Fastened, लग्न युक्त बद्ध संयोजित

Fasting, उपवासिन् अनाहार अभक्ष

Fat, (adj.) पीन पीवर स्थूल उन्नत

Fate, विधिः f. दैवं n. व्यसनं n. गतिः f. कर्म्मवशः m.

Father, पिता m. (nom. of पितृ) जनकः m. तातः m. ...(- in-law), श्वशुरः m. ...(-and mother), पितरौ (dual. nom. of पितृ) मातापितरौ dual. nom.

Fathomless, अगाध अतलस्पर्श

Fatigue, आयासः m. क्लान्तिः f. श्रमः m.

Fault, दोषः m. छिद्रं n. दूषणं n. अपराधः m

Faultless, निर्दोष अकल्मष अनवद्य शुद्ध

Faulty, सापराध निन्द्य अपवाद्य

Favour, अनुग्रहः m. प्रसादः m. उपकारः m. अनुरोधः m. स्नेहः m. प्रसन्नता f.

To favour, अनुग्रह् जुष् भज् अनुरुध्

Favoured, अनुगृहीत

Fear, भयं n. त्रासः m. भीतिः f. भीरुता f. शङ्का f. सन्त्रासः m. आशङ्का f.

To fear, आशङ्क् (ङ) शङ्क् (ङ) भी त्रस् वित्रस् सन्त्रस् अभिशङ्क् (ङ)

Through fear, भयात् abl.c. शङ्कया inst. c.

Fearful (timid), त्रस्त दीन भीरु भीलुक सभय...(dreadful) भयङ्कर भीषण रौद्र

With fear, भयेन ind. सन्त्रासम् ind. सभयं ind.

Fearless, अभय अशङ्क अपभी अभीत

Fearlessly, निर्भयं ind. अभयं ind. शौर्य्येण

Feast (entertainment), भोज्यं n. . .(festival), उत्सवः m. उद्धर्षः m.

Fecundity, प्रसवनं n.

Feeble, दुर्व्वल अबल स्वल्पबल

To feed, भोजि (caus. of भुज्) पालि (caus. of पा) भृ भक्ष्यं with दा

Feelings, अन्तरात्मन् m. विकारः m.

Felt, उपागत ज्ञात

Female, नारी f. स्त्री f. मानुषी f. महिला f.

Fence, प्राकारः m. प्राचीरं n.

Ferocious, दुर्मद हिंसक उग्र प्रचण्ड

Fervent, दीप्ततपस् शास्त्रविद् धार्म्मिक

Festival, उत्सवः m. यात्रोत्सवः m. उद्धवः m. उद्धर्षः m. महस् n.

Festivity, विश्रम्भः m. हर्षः m. उद्धर्षः m.

Fetter, पाशः m. बन्धनं n. शृङ्खलं n.

Fever, ज्वरः m. . .(sick of -), ज्वरपीडित

Few, अल्प स्वल्प स्तोक अबहु

Fickle, चपल चलचित्त सञ्चारिन् चञ्चल

Fidelity, भक्तिः f. विश्रम्भः m. विश्वास्यत्वं n.

Field, क्षेत्रं n. वप्रिः m. केदारः m.

Fiend, राक्षसः m. पिशाचः m. कौणपः m. क्षणदाचरः m. रात्रिचरः m.

Fierce, क्रुद्ध हिंसक उग्र प्रचण्ड

Fifteen, पञ्चदशन् m. f. n. plur.

Fifth, पञ्चम m. f. n. (-मः -मी -मं)

Fiftieth, पञ्चाशत्तम पञ्चाश

Fifty, पञ्चाशत् . . .(-thousand), पञ्चायुतं n.

To fight, युध् विग्रह् संग्राम् प्रतियुध्

Fight, युद्धं n. विग्रहः m. रणः m. आहवः m. सामः m. समरः m. आयोधनं n.

Fighter, योद्धृ m. नियोधकः m. योधिन् agt.

Fighting, कृतयोग्य नियुद्ध प्रहारिन् योधिन्

Figure, आकृतिः f. आकारः m. रूपं n. संस्थानं n. वपुस् n.

To fill, पॄ प्रा आपॄ परिपॄ आप्रा व्याप्

Filled, पूर्ण परिपूर्ण संपूर्ण अभिपूर्ण सङ्कुल समाकुल अभिपरिप्लुत आवृत अनुकीर्ण

Filth, मलं n. or मलः m. कल्मषं n.

Final, अन्तिम चरम समाप्तिक उत्तर

To find, निरूप् विद् प्राप् अभिविद् आसद्

Fine, सु (in comp. as सुदिनं 'a fine day')

Fine (minute), सूक्ष्म . . .(- linen), सूक्ष्मवस्त्रं n.

A fine (penalty), दण्डः m.

Fined, दण्डित दापित साधित

Finger, अङ्गुलिः f. ... (fore-), प्रदेशिनी f.

Finger-ring अङ्गुलिमुद्रा f. अङ्गुरीयकः m.

Finger-nail, नखः m. करजः m. कररुहः m.

To finish, समापि (caus. of आप्) सम्पद् सिध् अवसो साध् निवृत्

Finished, अवसित संशित समाप्त सिद्ध

Fire, अग्निः m. वह्निः m. अनलः m. हुताशः m. पावकः m. दहनः m.

Fire (sacrificial), अग्निहोत्रं n. समूह्यः m.

Fire-brand, उल्का f. उल्मुकः m.

Firm, धीर स्थिर दृढ धृतिमत् निश्चल

Firmness, धीरत्वं n. धृतिः f. धैर्य्यं n. स्थिरत्वं n. अचापल्यं n. दार्ढ्यं n.

First, प्रथम प्राक्तन पूर्व्व आद्य अग्र

Fish, मत्स्यः m. मीनः m. झषः m. विसारः m. शकलिन् m. पृथुरोमन् m.

Fisherman, धीवरः m. मत्स्यधारिन् m. कैवर्त्तः m. मत्स्यबन्धिन् m.

Fist, मुष्टिः m. f.

Fit, fitting, उचित युक्त सम्भावित पथ्य योग्य भद्र यथार्ह उपयुक्त न्याय्य

To fit, युज् or योजि (caus.) सन्धा प्रयुज् आधा उपयुज्

To be fit, अर्ह् (see Prof. Wilson's Gr., p.156)

Fitly, योगतः ind. यथोचितं ind. युक्तं ind.

Fitness, पात्रता f. पात्रत्वं n. युक्तिः f. औचित्यं n. उपयोगः m.

Five, पञ्चन् m. f. n. plu.

Five hundred, पञ्चशतं n.

To fix, स्थापि (caus. of स्था) योजि (caus. of युज्) स्तम्भ् अवस्थापि प्रस्थापि

Fixed, स्थावर वर्त्तन स्थिर अचल स्थापित प्रयतित स्थित समवस्थित

To be fixed to, अनुबन्ध् आसञ्ज्

Fixed habit, स्थितिः f. आचारः m.

Flag, ध्वजं n. पताका f. वैजयन्ती f.

Flame, शिखा f. अर्चिस् m. ज्वलः m.

Flank, अङ्कं n. कक्षः m. पार्श्वः m. कुक्षिः m.

Flash (of lightning), मेघज्योतिस् m.

Flat (even), सम समस्थ

Flat (insipid), असार नीरस निःस्वादु

Flatterer, प्रियवादिन् agt. प्रियंवदः m. मिथ्याप्रशंसकः m.

Flavour, स्वादुः m. रसः m.

To flee, पलाय् (of इ with पला put for परा)

Fleet, जव वेगवत् शीघ्र महावेग जवन

Flesh, मांसं n. आमिषं n. क्रव्यं n. पिशितं n.

Fleshy, पीन मांसशील पुष्टाङ्ग

Flight, विद्रावः m. पलायनं n. द्रवः m.

Flight of arrows, शरवर्षः m. शराक्षेपः m.

To put to flight, द्रावि or विद्रावि (both caus. of द्रु)

To fling, क्षिप् प्रक्षिप् अस्... (away), अपास् अपसारि (caus. of सृ) न्यस्

Flock, यूथं n. व्रज: m. गण: m. समाज: m.

To flock to, समि सङ्गम् आया अनुगम्

Flood, आप्लाव: m. जलप्लावनं n.

To flourish (prosper), ऋध् समृध् वृध् एध् ...(flower), स्फुट् फुल्ल ... (whirl), उद्भ्रम्

To flow, प्रसु स्यन्द् प्रसृ विसृ द्रु प्रवह्

To flow forth, निर्गम् प्रस्यन्द् समुत्सृज्

Flower, पुष्पं n. कुसुमं n. प्राक m.n. प्रसूनं n.

In full flower, सुपुष्पित कुसुमवत् पुष्पिन्

Flowering, सुपुष्पित पुष्पिन् कुसुमित

Flowing, प्रसारिन् विसृत्वर विसारिन्

Flurried, आकुलित व्याकुल सम्भ्रान्त ससम्भ्रम समाकुल अभिपीडित

Flurry, सम्भ्रम: m. संवेग: m. आवेग: m.

Flushed, उपहत आघ्रात मोहित

Flute, वेणु: m. मुरली f. वंशी f.

To fly, पत् उत्पत् ... (about), विहृ विचर्

To fly up, उड्डी...(away), पलाय् (of इ)

Foam, फेन: m.

Foe, रिपु: m. शत्रु: m. अरि: m. अमित्र: m.

Foiled, विक्षिप्यमाण विनिवृत्त भग्न

To follow, अनुगम् अनुया अनुबन्ध् पश्चाद् + या or गम् अनुष्ठा अनुवृत्

Following, imitating अनुकारिन् अनुगतिक गतानुगतिक अनुसारिन्

A follower, अनुचर: m. अनुग: m. अनुजीविक: m. परिजन: m. आश्रित: m.

Following (pursuing), अनुसरण समाचरत् पश्चादायत् अनुग अनुवर्त्तमान

Folly, मूढता f. मौर्ख्यं n. मौढ्यम् n.

Fond, अनुरक्त वत्सल प्रिय कामिन्

Fondness, वात्सल्यं n. स्नेह: m. अनुरक्ति: f.

Food, अन्नं n. भोजनं n. आहार: m. भोज्यं n. भैक्ष्यं n. आमिषं n. निघस: m.

Fool, मूर्ख: m. मूढ: m.

Foolish, मूर्ख मूढ प्रमूढ दुर्बुद्धि अल्पधी

Foolishness, मौर्ख्यं n. मूढता f. मोह: m.

Foot, पाद: m. चरण m. or n. पद् m. ... (of a tree), तरुतलं n. वृक्षतलं n.

Footman, पदाति: m. पादचारिन् m.

Foot-soldier, पदाति: m. पदिक: m. पत्ति: m

Footstep, पदं n. पदक्रम: m. पदपात: m.

For, हि ind. यत: ind.

Forasmuch, अत: ind. अत एव ind. यत: ind.

For the sake of, अर्थे ind. कृते ind. निमित्ते ind. हेतो: ind. (all affixed to crude form, but gov. gen. case when written uncomp.)

For the most part, भूयिष्ठम् ind. बहुश: ind.

For this cause, एतस्मात् ind. तदर्थे ind.

Forbidden, निवारित प्रतिषिद्ध निषिद्ध

To forbid, निषिध् प्रतिषिध् वारि (caus. of वृ) निवारि (caus.) व्याहन्

Force, बलं n. शक्तिः f. पराक्रमः m.
Forces, बलं n. अनीकं n. सेना f. गणः m.
Forcibly, by force, बलात् ind. [(of पिष्)
Forefathers, पूर्व्वजाः plu.m. पितरः plu.m.
Forehead, ललाटं n. भालः m. अलिकं n.
Foreign, विदेशज परदेशिन् प्रोषित
Forenoon, प्राह्णः m.
Foresight, दूरदर्शनं n. दूरदृष्टिः f.
Forest, अरण्यम् n. अरण्यानी f. वनं n.
Forester वनेचरः m. वनस्थः m. वनवासिन् m
To forget, विस्मृ प्रमृष् अवमृष्
To forgive, क्षम् परिमृष् त्यज् मुच्
Forgiveness, क्षमा f. मोचनं n.
Forgiving, क्षमिन् क्षमान्वित क्षान्त
Form (shape), आकृतिः f. आकारः m. रूपं n. ... (rule), विधिः m. ... (according to), यथाविधि ind. विधिवत् ind.
To form, कृ निर्मा ... (an alliance), सन्धा
Former, पूर्व्व प्राक्तन आद्य
Formerly, पूर्व्वं ind. प्रागेव ind. पूर्व्वकाले ind.
Formidable, भीषण रौद्र भयङ्कर विकट
To forsake, त्यज् विहा हा मुच् परित्यज्
Fort, fortress, दुर्गं n. कोटः m.
From that day forth, तद्दिनमारभ्य ind.
From this day forth, अद्यारभ्य ind.
Forthwith, ततः ind. क्षिप्रं ind. अपरं ind. तदा ind. तत्क्षणात् ind. इतःपरं ind.

Fortieth, चत्वारिंश चत्वारिंशत्तम
Fortitude, धैर्य्यं n. धीरत्वं n. वीर्य्यं n. शौर्य्यं n. विक्रमः m. धृतिः f. उत्साहः m.
Fortnight, पक्षः m.
Fortunate, धन्य शुभ मङ्गल श्रीमत् कल्याण पुण्यवत् भद्र सुखभागिन्
Forty, चत्वारिंशत् f.
Fortune, दैवं n. भाग्यं n. शुभं n. श्रीः f. सम्पत्तिः f. भद्रं n. लक्ष्मीः f. गतिः f.
Foundation, मूलं n. भित्तिः f. भित्तिमूलं n.
Fountain, उत्सः m. प्रश्रवणं n. or प्रस्रवणं n.
Four, चतुर् plu. only (चत्वारः m. चतस्रः f.)
Fourteen, चतुर्दशन् or चतुर्दश
Fourth, चतुर्थ तुरीय तुर्य्य चतुर् (comp.)
Fowler, व्याधः m. जीवान्तकः m. लुब्धकः m
Fracture, भङ्गः m. भिन्नं n.
Fragile, भङ्गुर भेद्य भिदुर सुखभेद्य
Fragment, खण्डं n. भागः m. भित्तं n.
Fragrance, सुरभिः m. घ्राणं n. गन्धः m.
Fragrant, सुरभि सुगन्धि गन्धवह
Fraud, वञ्चनं n. माया f. व्याजः m. कैतवं n. कपट m.n. कूट m. or n. व्यसनं n.
Fraudulent, कूटकृत् कपटिन् वञ्चुक
Freckle, तिलकः m. जटुलः m. कालकः m.
Free, मुक्त स्वायत्त मोचित त्राण
To free, मुच् विमुच् मोक्ष् विमोक्ष् त्रै or त्रा
Free from, मुक्त हीन निर् (comp.) विनिर्मुक्त

Freedom, मोक्षः m. विरहः m. विमोक्षणं n.
Freight, आतरः m. तरपण्यं n.
Frequent, नित्य बहु विविध अनेक
Frequently, नित्यं ind. असकृत् ind. शश्वत् ind.
Fresh (new), नव नूतन प्रतिनव (cool) शीतल
Friend, मित्रं n. सखि m. सुहृद् m. बन्धुः m. आर्य्यः m. बान्धवः m. प्रियकृत् m. f. n.
Friendless, बन्धुहीन निःसख मित्रहीन
Friendly, हित प्रियकृत् सप्रणय अनुकूल सुहृत्तम अनुरक्त मैत्र प्रिय मधुर
Friendship, मित्रत्वं n. स्नेहः m. सौहृद्यं n. मैत्र्यं n. सख्यं n. प्रणयः m. प्रीतिः f. सखित्वं n. मैत्री f. सुहृत्ता f. सङ्गतं n.
Fright, त्रासः m. भीतिः f. शङ्का f. भीरुता f.
In a fright, सत्रासम् ind. सभयम् ind.
To be frightened, त्रस् भी प्रभी शङ्क् (१)
Frightened, चकित त्रासित शङ्कित भीत त्रस्त सन्त्रस्त अभिशङ्कित भयार्त्त
Frightful, भयङ्कर घोर विकट भीम
Frog, भेकः m. मण्डूकः m. शालूरः m. प्लवः m. दर्दुरः m. वर्षाभूः m.
Front, अग्रं n. मुखं n. मूर्द्धन् m.
Front ranks, अग्रानीक m. or n.
In front, अग्रतः ind. अग्रे ind. पुरस्तात् ind. प्राक् ind. समक्षं ind. अभिमुखं ind.
Fronting, सम्मुख अभिमुख प्रतिमुखं ind.
Froth, फेनः m.

Frost, नीहारः m. तुषारः m. हिमं n. तुहिनं n. प्रालेयं n. अवश्यायः m.
Frown, भ्रूकुटी f. भ्रूकुटिः f.
Frowning, नतोन्नतभ्रू काच
Fruit, फलं n.; see Consequence, Result.
To bear fruit, फल् विफल् धन् (third cl.)
Fruitful, सफल फलवत् अवन्ध्य फलित
Fruitless, फलहीन निष्फल अफलित
To fry, भ्रस्ज् (sixth cl.) पच् (first cl.)
Fuel, इन्धनं n. समित् f. एधः m. अरणिः m.
To fulfil, साध् पूरि (caus. of पॄ) सम्पद् सिध् समाचर् परिपूरि (caus. of पॄ)
Fulfilled, सिद्ध कृत सम्पन्न संसिद्ध
Fulfilment, सिद्धिः f. साध्यसिद्धिः f.
Full पूर्ण सम्पूर्ण परिपूर्ण समाकुल सङ्कुल
Full blown, विकच सम्फुल्ल विकसित
Full grown, प्रौढ सुप्रवृद्ध एधित
Funeral fire, चित्यः m. चिताग्निः m.
Funeral pile, चिता f. चित्या f.
Furious, उग्र हिंसक उत्कट मत्त सुमद
Furlong, नल्वः m. क्रोशः m.
Furnished with, अन्वित सम्पन्न उपेत उपपन्न युक्त विशिष्ट सम्पूर्ण शील
Furniture, उपकरणं n. परिच्छदः m.
A furrow, सीता f. हलिः m.
Fusion, द्रवत्वं n. द्रवः m. सङ्करः m.
Future, अनागत भविष्यत् भाविन्

The future, अनागतकाल: m. आयतिः m.

G.

Gain, अर्ज्जनं n. लाभ: m. उपार्जनं n.

To gain, अर्ज्ज् आप् लभ् उपार्ज्ज् आपद् अधिगम् प्राप् प्रतिपद्

Gained, लब्ध उपार्ज्जित प्राप्त अर्जित

Gait, गतिः f. धावनं n.

Gale, वात्या f. वातुल: m. झञ्झा f.

A gallant, जार: m. उपपति: m. कामुक: m.

Gambler, द्यूतकार: m. अक्षधूर्त: m. अक्षदेविन् m. कितव: m. द्यूतवृत्ति: m.

Gambling, द्यूतं n. द्यूतकर्म्मन् n. कैतवं n.

A game, क्रीडा f. खेला f. कुर्दनं n. लीला f.

Gaming, द्यूतं n. द्यूतकर्म्मन् n. कैतवं n.

The Ganges, गङ्गा f. भागीरथी f. जाह्नवी f. विष्णुपदी f. सुरनिम्नगा f.

Garden, आराम: m. उपवनं n. काननं n.

Garland, माला f. माल्यं n. स्रज् f.

Garment, वस्त्रं n. वसनं n. परिधानं n.

Gasping, उच्छ्वसत् श्वसत् विनिश्वसत्

Gate, द्वारं n. ... (- way), द्वारवर्त्मन् n.

To gather, चि संग्रह् संचि प्रचि उच्चि

Gem, मणिः m. रत्नं n. अलङ्कार: m.

General, सर्व्वमय साधारण लोक pref.

A general, (subst.) सेनापति: m. सेनानी: m.

Generally, प्राय: ind. भूय: ind. प्रायेण ind.

Generosity, त्याग: m. दानं n. परित्याग: m.

Generous, उदार उदात्त अकृपण

Gentle, मृदु दयालु सौम्य मन्द अनुग्र

Gently, शनै: ind. तूष्णीं ind. मन्दं मन्दं

To germinate, प्ररुह् रुह वृध् एध्

Gesture, इङ्गितं n. चेष्टा f. अङ्गहार: m.

To get, उपार्ज्ज् लभ् अवाप् अर्ज्ज् आप्

Ghee, घृतं n. हविस् n. दधि n. सर्पिस् n.

Giant, दानव: m. दैत्य: m. असुर: m.

Gift, दानं n. त्याग: m. प्रदानं n.

Gifted, सम्पन्न उपेत अन्वित युक्त शील

A gin, पाश: m. बन्धनं n.

To gird on, सन्नह् अवनह् बन्ध् निबन्ध्

A girdle, कक्ष: m. मेखला f. काञ्ची f.

A girl, कन्या f. कुमारी f. धया f.

Given, दत्त ... (having given), दत्वा ind.

To give, दा प्रदा प्रयम् दिश् निवेदि (caus. of विद्) ... (-out), प्रथ् प्रकाशि (caus. of काश्) विहृ प्रदा अनुख्या व्याख्या...(- up), त्यज् परिहा सृज्... (- offence), बाध पीड् विघ्नं + कृ or जनि (caus. of जन्) ... (- thanks), मान्यं + कृ or धन्यं + वद् ... (- suck), उपधापि (caus. of धे) पायि (caus. of पा)

A giver, दातृ m. प्रद: m. प्रदातृ m.

Glad, सानन्द सन्तुष्ट प्रसन्न प्रमुदित हर्षित ह्लादित मुदित प्रीत प्रतीत

To be glad, रम् ह्लाद् नद् (द) तुष् मुद्

Gladness, आनन्दः m. हर्षः m. मदः m. प्रीतिः f. भोगः m. प्रमदः m. ह्लादनं n.

Glance, कटाक्षः m. दृष्टिपातः m. काक्षः m.

Glass, काचः m. क्षारः m.

To glean, उञ्छ् (tenth cl.) शिल् (sixth cl.)

To glide, सृप चल् प्रसृ स्कन्द् विसृ च्यु

To glitter, भ्राज् विभ्राज् द्युत् विद्युत्

Glorious, प्रतापवत् यशस्विन् सुप्रभ महायशस् तेजोमय माहात्मिक

Glory, यशस् n. कीर्त्तिः f. तेजस् n. प्रभावः m. महिमन् m. प्रशंसा f.

Glow, ज्वलनं n. दीप्तिः f. भासः m.

Gnat, मसकः m. रात्रिजागरदः m.

Go! (begone) गच्छ अपसर व्रज

To go, गम् या क्रम् चर् इ चल् अपसृ अपगम् व्रज् ... (after), अनुगम् अनुया अनुसृ अनुव्रज् अन्वि ... (astray), भ्रम् व्यभिचर् विचल् ... (back), प्रत्यागम् निवृत् परे पुनरागम् प्रती ... (beyond), अती अतिक्रम् व्यती समतिक्रम् ... (forth, forward), प्रक्रम् प्रस्था प्रसृप् प्रवृत् प्रया ...(in) प्रविश् विश् निविश् अन्तर्गम् ... (near), उपगम् अभिसृ अभ्युपे उपसृप् आया उपया ... (out), निःसृ निर्गम् निर्या निष्क्रम्

A goad, प्रतोदः m. प्रोत्साहः m. तोदनं n.

Goat, अजः m. छागः m. ... (she), अजा f.

Goatherd, अजाजीवः m. जाबालः m.

Goblin राक्षसः m क्षणदाचरः m कौणपः m. रजनीचरः m. भूत m. or n. वेतालः m.

God, ईश्वरः m. परमेश्वरः m. ब्रह्मन् n.

A god, देवः m. अमरः m. त्रिदशः m. सुरः m.

Goddess, देवी f.

Gold, हेमन् n. स्वर्णं n. कनकं n. काञ्चनं n.

Golden, हैम काञ्चन स्वर्णक कनकमय

Goldsmith, स्वर्णकारः m. स्वर्णकृत् m. हेमलः m. हेमकारः m. सुवर्णकृत् m.

Gone, गत चलित यात अपगत

Having gone, गत्वा अपसृत्य अपगम्य

Good, (interj.) भद्रं ind. साधु ind. परमं ind.

Good, (adj.) साधु उत्तम प्रशस्त शुभ भद्र परम हित पुण्य गुणवत् शीलवत् सत्य or by सु (comp.) as 'सुजनः 'a good man;' or by सत् in or out of comp. as सज्जनः

Good (benefit), हितं n. गुणः m.

Good-looking, सुदर्शन सुन्दर सुरूप

Good-luck, भाग्यं n. शुभं n. दैवं n. शीलं n.

Good works, सत्कर्म्मन् n. उत्तमकर्म्मन् n.

Goods, द्रव्यं n. वस्तु n. द्रव्यादि ind.

Goose, हंसः m. हंसी f. कलहंसः m.

Gorgeous, शुभ सूक्ष्म दीप्तिमत्

Got, gotten, अवाप्त आपन्न लब्ध प्राप्त

To govern, अधिष्ठा शास् प्रशास् अनुशास्

Governed, अधिष्ठित शासित प्रशासित

Government, राज्यं n. राज्यधुरा f.

Governor, अध्यक्षः m. अधिपतिः m.

Grace, प्रसादः m. शोभः m. अनुग्रहः m.

Gracious, प्रसन्न अनुग्राहिन् मधुर

Gradually, क्रमशः ind. शनैः ind. मन्दं ind.

Grain, कणः m. गारित्रः m. शस्यं n.

Grandson, नप्तृ m. … (-daughter), नप्त्री f.

To grant, दा आदिश् संदिश्

Grape, द्राक्षा f. गोस्तना f. मृद्वीका f.

To grasp, ग्रह् प्राप् परिग्रह् संग्रह् धृ

Grasped, गृहीत प्राप्त संगृहीत लब्ध

Grass, तृणं n. घासः m. यवसः m.

Grateful, कृतज्ञ प्रिय मनोहर

Gratification, तुष्टिः f. परितोषः m. तोषः m.
प्रीतिः f. सन्तोषः m. प्रीणनं n. रमणं n.

Gray, धूसर … (- hair), पलितं n.

Great, महत् विशाल विपुल बृहत् पृथु
अत्युत्कट गुरु कराल उरु पृथुल

In great nnmbers, बहुशः ind. अनेकशः ind.

Greatest, वरिष्ठ श्रेष्ठ प्रथिष्ठ महत्तम

Greatness, माहात्म्यं n. महिमन् m.

Greediness, लोभः m. लुब्धता f. गृध्नुता f.

Greedy, लुब्ध गृहयालु गृध्नु लोभिन्

To be greedy, गृध् लुभ् अभिलष् स्पृह्

Green, हरित् पालाश हरित हरिद्वर्ण

Greeting, कुशलप्रश्नः m. नमस्कारः m.

Grief, शोकः m. शुच् f. तापः m. क्लेशः m.

To grieve, शुच् अनुशुच् दुःख् क्लिश्

Grieved, दुःखिन् शोकार्त्त व्याकुल

Grieving after, अनुशोचत् विलपत्

Grievous, उग्र गुरु दुर् (in comp.)

To grind, पिष् चूर्ण् मृद् परिमृद् निष्पिष्

To groan, दीर्घं with निश्वस् अभिरु

Ground, भूः f. क्षितिः f. भूमिः f. मही f.
धरणी f. महीतलं n. धरा f. पृथिवी f.

Grove, काननं n. आरामः m. उपवनं n.
वनं n. अरण्यम् n. विपिनं n.

Grovelling, क्षुद्र पिशुन नीच

To grow (increase), एध् वृध् विवृध समृध्
संवृध् अभिवृध् समेध् आप्यै … (fat),
प्यै आप्यै स्थूल वृध् … (thin), क्षि कृश्
… (old), जॄ … (rich), ऋध् वृध् … (up),
विवृध् वृध् प्ररुह् रुह्

A growl, गर्ज्जनं n. भषणं n. नर्द्दितं n.

To growl, भष् गर्ज् विनद्

Growth, रूढिः f. वर्द्धनं n. विवृद्धिः f.

Grudge, वैरं n. द्वेष्यता f. विद्वेषः m.

A guard, रक्षकः m. गोपकः m.

To guard, रक्ष् अभिरक्ष् परिरक्ष् पाल्
(cans. of पा) संरक्ष् गुप् परिपाल्

Guardian, रक्षकः m. नाथः m. पालकः m.

A guarding, परिरक्षणं n. पालनं n.

Guest, अतिथिः m. अभ्यागतः m.

A guide, नायकः m. नेतृ m. उपदेशकः m.
To guide, णी उपदिश् प्रणी
Having guided, नीत्वा ind. p.p.
Guileful, मायान्वित कपटिन् वञ्चुक
Guilt, दुष्कृतं n. पातकं n. दोषः m. पापं n.
Guiltless, निरपराध निर्व्वाच्य
Guilty, अपराद्ध अभिपन्न अपराधिन्

H.

Habit (dress), वासस् n. आच्छादनं n. वस्त्रं n. ... (custom), आचारः m. रीतिः f.
Habitation, वासः m. गृहं n. वेश्मन् n.
Hail, करका f. शिलावृष्टिः f. वर्षोपलः m. करकावृष्टिः f. धाराङ्कुरः m.
Hail! स्वस्ति ind. हे ind.
Hair (of the head), केशः m. शिरोरुहः m. कचः m. वालः m. ... (of the body), रोमन् n.
Half, अर्द्धं n. ... (adv.) सामि ind.
Hall, शाला f. गृहं n. अन्तर्गृहं n.
Halved, अर्द्धकृत अर्द्ध सामिकृत
Hand, हस्तः m. करः m. पाणिः m.
Handle (of a sword) तलः m. त्सरुः m. मुष्टिः m.
Handsome, सुन्दर सुदर्शन सुरूप वल्गु चारु कान्त अनघ रूपवत् भानुमत्
To hang, लम्ब् (द) आलम्ब् (द) प्रलम्ब् (द)
To hanker after, अभिवाञ्छ् (द) लुभ्
To happen, आपत् समापद् सम्भू जन्

Happiness, सुखं n. आनन्दः m. शुभं n. कल्याणं n. कुशलं n. भद्रं n. सन्तोषः m.
Happy, धन्य आनन्दित सुखिन् शुभ सुखभागिन् कुशलिन् शुभंयु भद्र
To harass, बाध् पीड् क्लिश् क्लम् खिद्
Harassed, बाधित पीडित क्लिष्ट खेदित
Hard (solid), दृढ स्थिर कठिन कठोर गाढ ... (difficult), दुष्कर दुःसाध or by दुर् (in comp.) as 'hard of access' दुष्क्रमः)
Hare, शशः m. मृदुरोमवत् m.
Hark ye! शृणु (imper. of श्रु)
Harlot, वेश्या f. कुम्भा f. पुंश्चली f.
Harm, हिंसा f. अपायः m. क्षतिः f.
Harmony, दाक्षिण्यं n. एकतालः m.
Harnessed, संसक्तयुग आयुक्त संयोजित
Harsh, क्रूर परुष निष्ठुर रूक्ष उग्र
Harshly, क्रूरं ind. अस्नेहं ind. निष्ठुरं ind.
Harshness, नैष्ठुर्य्यं n. पारुष्यं n. रूक्षता f.
Haste, त्वरा f. जवः m. वेगः m. तरस् n. शीघ्रता f. सम्भ्रमः m. संवेगः m.
To hasten, त्वर् जु चुद् सन्त्वर्
Hastily, क्षिप्रं ind. त्वरितं ind. सहसा ind.
To hate, द्विष् विद्विष्
Hatred, विद्विष्टता f. द्वेषः m. द्वेष्यता f.
Haughtily, सदर्पं ind. सगर्व्वं ind.
Haughty, सदर्प मानिन् मानग्रह दृप्त
To have, धा धारि (caus. of धृ)

Having, धारिन्...or by वत् (aff. after nouns ending in vowels *a* or *ā*: as धनवत् 'having wealth'); or by मत् (aff. after nouns ending in any vowels except *a* or *ā*; as, श्रीमत् 'having luck'); or by other possess. aff. as इन् विन् and मिन् (see Prof. Wilson's Gr., p.63, also p. 327, 328, 330.)

Hawk, श्येनः m.

Hay, तृणं n. ... (-loft), तृणहर्म्म्यं n.

He, सः or स (of तद्) असौ (of अदस्)

Head, शिरस् n. मूर्द्धन् m. मस्तक m.n.

Headstrong, धीर अवाङ्मुख अमर्षवत्

Health, अरोगः m. कुशलं n. अनामयं n.

Healthy, अरोगिन् नीरुज्

Heap, ओघः m. सञ्चयः m. वृन्दं n. राशिः m. चयः m. निचयः m.

To hear, श्रु आकर्ण् निशम् उपश्रु

Having heard, श्रुत्वा आकर्ण्य निशम्य

Heart, हृद् n. हृदयं n. चित्तं n. मनस् n. चेतस् n. आत्मन् m. अन्तरात्मन् m.

Heat, उष्णः m. तापः m. प्रतापः m. घर्म्मः m. निदाघः m. उपतापः m.

To heat, तप् or तापि (its caus.) उपतप् प्रतप् or प्रतापि (its caus.)

Heated, तापित तप्त उपतप्त अभितापित

Heaven, स्वर्गः m. गगणं n. नभः n. खं n. व्योमन् n. द्यौ m.f. आकाशः m.

Heavy, गुरु वाढ उद्धुर

To heed, निषेव्

Height, उच्छ्रायः m. समुत्सेधः m. उत्सेधः m. उच्चता f.

Heinous crime, महत्पापं n. महापातकं n.

Heir, अंशकः m. दायादः m. अंशहरः m.

Hell, नरकः m. निरयः m. दुर्गतिः f.

Helmet, शिरस्त्रं n. खोलकः m. शीर्षकं n.

Help, सहायता f. उपकारः m. अनुग्रहः m.

Helpless, अनुपकारिन् असहाय अनाथ

To hem in, प्रतिरुद्ध् आवृ परिवेष्ट

Hemmed in, प्रतिच्छन्न परिवृत आवृत

Hence, अतः ind. इतः ind.

Herd, गणः m. यूथं n. कुलं n. वर्गः m.

Herdsman, गोपालः m. गोपः m. गोसंख्यः m

Here, अत्र ind. इह ind.

Here (in this world), इहलोके ind. इह ind.

Hereafter, अतः ind. इतःपरं ind.

Here and there, इतस्ततः ind. इतश्चेतश्च ind. ततस्ततः ind. प्रतिदेशं ind.

Hermit, वानप्रस्थः m. वनस्थः m. वनेचरः m.

Hermitage, आश्रमः m. पर्णशाला f.

Hero, वीरः m. शूरः m. प्रवीरः m. जेतृ m. वीर्य्यवत् m. विक्रान्तः m. महावीरः m.

Heroism, शौर्य्यं n. वीरः m. विक्रमः m. पराक्रमः m. वैरं n. शूरता f.

Heron, कङ्कः m. वकः m. लोहपृष्ठः m.

To hide, गुप् गुह् छद् आछद् अन्तर्धा
Hidden, गुप्त गूढ प्रच्छादित अन्तर्हित
Hideous, घोर विकट दुर्म्मुख भीम
High (noble), महात्मन् यशस्विन्
High (lofty), उच्च प्रांशु उच्छ्रयोपेत
Higher & higher, उत्तरोत्तर उच्चतर
Highest, उत्तम परम प्रधान (comp.)
Highly-finished, संस्कृत परिष्कृत
Highway, संसरणं n. राजपथ:m.
Hill, पर्व्वत: m. शैल: m. गिरि: m.
Hillock, वल्मीक:m.वामलूर:m.नाकु:m.
Hilt, त्सरु: m. त्सरु: m. मुष्टि: m.
To hinder, निरुध् वारि विहन् व्याहन्
Hinder, पश्चिम अवर जघन्य चरम
Hindrance, वारणं n. विघ्न:m. व्याघात:m.
Hip, श्रोणि: or -णी f. कट: m. or कटी f.
To hire, उन्नी atm. परिक्री नियुज्
Hireling, वैतनिक:m.भृतक:m.कर्मकर:m
His, स्व (gen.comp.aff.) निज अस्य or तस्य
History, उपाख्यानं n. कथा f. लिखितं n.
Hit, ताडित प्रहत अभिहत आहत
To hit, तड् अभिहन् प्रहृ आहन्
Hither, अत्र ind. इह ind. तस्मिन् + देशे
Hither & thither, इतस्तत: ind. ततस्तत:ind.
To hold (grasp), धृ ग्रह् ... (esteem), विद्
मन् अनुस्था आचर् रच् ... (peace),
मौनिन्+भू तूष्णीं+भू नि:शब्द+स्था
Holding, धारयत् धर धारिन् धृत
Hole, विवरं n. विलं n. कुहरं n. छिद्रं n.
शुषिरं n. रन्ध्रम् n. श्वभ्रम् n. गर्त्त: m.
Holiness, पुण्यत्वं n. पवित्रता f.
Holy, पुण्य पवित्र धार्म्मिक सुव्रत
Holyday, पुण्याहं n. उत्सवदिनं n.
Holy-writ, श्रुति: f. वेद: m. पुण्यशास्त्रं n.
Homage, सम्मानं n. पूजा f. आदर: m.
Home, गृहं n. : see House.
Honest, सात्त्विक सरल सत्यरत दक्षिण
उदार साधु उत्तम सद्गुण सज्जन
Honey, मधु n. क्षौद्रं n. माक्षिक: m.
Honour (respect), पूजा f. सत्कार: m.
भजनं n. सम्मानं n. मान:m. आदर:m.
To honour, पूज् अर्च् अभ्यर्च् सम्मन् भज्
Honoured, अर्चित पूजित सम्मानित
आदृत पुरस्कृत संपूजित अभ्यर्चित
Hoof, शफ: m. खुर:m. निघृष्व: m.
Hope, आशा f. प्रत्याशा f. प्रतीक्षा f.
To hope, आशंस् प्रत्याशां with कृ प्रतीक्ष्
Hoping, आशावत् प्रत्याशिन् प्रतीक्षिन्
Horn (animal's), शृङ्गम् n. विषाण:m.
Horned, शृङ्गिन् शृङ्गारक शृङ्गविशिष्ट
Horrible, भैरव दारुण भयानक भीषण
Horror, दारुण m.n. भैरवं n. भीमं n.
भीषणं n. भयानकं n.
Horse, अश्व:m. वाजिन् m. हय:m. अर्व्वन् m.

Horseback, अश्वपृष्ठं n. वाजिपृष्ठं n.

Hospitality, आतिथ्यं n. अतिथित्वं n. सत्कारः m. सत्कृतं n.

A host, सत्कारिन् m. गृहस्वामिन् m.

Host (army), चमूः f. सेना f. चक्रं n. गणः m.

Hostile, अपकारिन् वैरिन् विद्वेषिन्

Hot, उष्ण तीक्ष्ण ग्रीष्म प्रचण्ड तिग्म

Hot weather, उष्णकालः m. निदाघः m.

Hour, होरा f. घटी f. मुहूर्त्तः m. दण्डः m.

House, गृहं n. वासः m. आगारः m. वेश्मन् n. आयतनं n. आलयः m. निवासः m. गेहं m. भवनं n. उदवसितं n.

Household affairs, गृहकार्य्यं n.

Householder, गृहस्थः m. गृहपतिः m.

How, कथं ind. किं ind. कुतः ind.

How long, कतिकालः m. कतिदिनं n.

How many, कति कतिपय कियत्

How much, कति कियत् किं ind.

How much more, किमु ind. किंपुनर् ind.

To howl, प्रणद् नद् विनद् प्रव्याहृ क्रन्द्

To hum, गुञ्ज् (ह) रु विरु

Human, मानुष पौरुष मानुषरूप

Humble, अगर्व्व विनीत नम्र विनत

Humbled, भग्नदर्प वीतदम्भ आत्तगर्व्व

Humbly, कृपणम् ind.

Humility, विनयः m. विनतिः f. नम्रत्वं n.

A humming, गुञ्जनं n. कलः m. रावः m.

Hump-backed, कुब्ज गडुल गडु कुब्जक

Hundred, शतं n....(-thousand), शतसहस्रं n.

By hundreds, शतशः ind. शतशतश्च ind.

Hunger, क्षुधा f. बुभुक्षा f. क्षुध् f.

Hunger and thirst, क्षुत्पिपासा f.

Hungry, क्षुधार्त्त क्षुधित क्षुत्पीडित

To be hungry, क्षुध् बुभुक्ष् (desid. of भुज्)

Hunter, व्याधः m. लुब्धकः m.

A hunting, मृगया f. आखेटः m.

Hurry, त्वरा f. संवेगः m. सम्भ्रमः m.

Hurt, रिष्ट अर्दित क्षत अपकृत

To hurt, हिंस् (ह) विहिंस् (ह) रिष् अर्द्

Hurtful, नृशंस हिंस्र हिंसालु

Husband, पतिः m. भर्तृ m. वरः m.

Husbandman, कृषिकः m. क्षेत्राजीवः m.

Husk, तुषः m. वल्कलः m. चोरं n.

Hut, कुटी f. उटजः m. पर्णशाला f.

Hypocrisy, दम्भः m. कुहना f. कापट्यं n.

Hypocritical, कुहन दम्भिन् कपटिन्

I.

I, अहं (nom. of अस्मद्) ... (myself), सोऽहं

Idle, अलस क्लीव अकर्म्मन् अनर्थक

Idleness, आलस्यं n. अकर्म्मन् n. अलसता f.

If, चेत् conj. यदि conj. न्वै conj. अपितु ind.

If not, नोचेत् ind. नचेत् or चेन्न ind.

Ignominious, अकीर्त्तिकर अतिगर्हित

Ignorance, अज्ञानं n. अबुद्धि: f. अविद्या f.

Ignorant, अज्ञान अल्पधी अज्ञ दुर्मति अल्पमेधस् विद्याहीन अनभिज्ञ

Ill (evil), पापिन् दुष्ट दुराचार

Ill (sick), व्याधित आमयाविन् आतुर

Ill-behaved, अनीत अनाचारिन् अशील

Illiterate, अपण्डित अशिक्षित अज्ञ

Ill-luck, अशुभं n. दुर्भाग्यं n. व्यसनं n.

Ill-made, कुरूप अपरूप

Ill-managed, दुर्णीत दुःशासन

Ills, दुःखं n. व्यसनं n. विपत्ति: f.

To illuminate, विराज् काशि (caus. of काश्)

Illuminated, विराजित द्योतित

Illusion, माया f. वञ्चनं n. कपट: m.

Illustrious, महायशस् कीर्त्तिमत् विशाल यशस्विन् विश्रुत महाभाग

Image, मूर्त्ति: f. प्रतिमा f. प्रतिमूर्त्ति: f.

To imagine, मन् चित् (10) सञ्चित् (10)

Imbecility, कार्पण्यं n. अशक्तता f. दौर्बल्यं n.

To imbibe, पा निपा

To imitate, अनुकृ अनुवद् अनुचर्

Imitating, अनुकारिन् अनुगतिक

Imitation, अनुकृति: f. अनुक्रिया f.

Immense, महत् विशाल अमेय प्रथिष्ठ

Immediately, तत: ind. तत्क्षणात् ind. सहसा ind. तत:परं ind. तस्मिन् + काले ind.

Immersed, निमग्न अवगाढ विगाहित

To be immersed, मस्ज् निमस्ज् अवगाह्

Immersion, निमज्जनं n. अवगाह: m.

Immodest, अनीत अत्रप लज्जाहीन

Immoral, अनीत निर्धर्म्म अनाचारिन्

Immortal, अमर अमर्त्य निर्जर अमृत

Immortality, अमृतत्वं n. अमरता f.

Immovable, अचल स्थिर स्थावर निश्चल

Impaired, उपहत गलित विकल दुष्ट

Impartial, समदर्शिन् मध्यस्थ

Impassable, दुरुत्तर सुदुस्तर सम्बाध

Impatience, अमर्ष: m. अक्षमता f. विमर्ष: m.

Impatient, अक्षम विमर्षिन् असह

To impend, आपत् प्रपद् नम् भर्त्स्

Imperceptible, अव्यक्त अविभावनीय

Imperishable, अव्यय अक्षय निर्जर अजर्य्य

Impervious, गहन दुर्ग निविड सुगहन

Impetuosity, अमर्ष: m. वेग: m. बलं n.

Impetuous, अमर्षवत् अमर्षण उदीर्णवेग

Impiety, अधर्म: m. पापं n. कुकर्म्मन् n.

Implement, उपकरणं n. साधनं n. सामग्री f.

To implore, प्रच्छ् अर्थ् प्रार्थ् प्राञ्जलिं + कृ

Impolitic, दुर्णीत अविवेकिन्

Important, गुरु अलघु अर्थवत्

Importunately, प्रसभं ind. मुहुर्मुहु: ind.

Impossible, अशक्य असम्भव असमर्थ

Impotency, क्लैब्यं n. अशक्ति: f.

Impotent, क्लीव अक्षम दुर्बल अशक्त

Impracticable, असाध्य दुर्ग अशक्य

To impress, अङ्क् (इ) लक्ष्

Impressed, अङ्कित मुद्रित लक्षित

Impression (mark), अङ्कनं n. मुद्रा f. ... (belief), मतिः f. अनुभवः n.

Imprisonment, प्रग्रहः m. बन्धनालयः m.

Improper, अनुचित अयुक्त अपथ्य

Improperly, अयुक्तं ind. असाम्प्रतम् ind.

Impropriety, अपचारः m. अनियमः ind. अविनयः m. दुश्चरितं n.

Imprudence, अविवेकता f. अनीतिः f.

Impudent, निर्लज्ज अत्रप धर्षित

Impulse, वेगः m. बलं n.

Impure, अनिर्मल अपवित्र अशुद्ध अमेध्य

Impurity, अशौचत्वं n. अपवित्रता f.

In, prep. when referring to *time*, is expressed by the inst. or loc. c.; as, कियता कालेन 'in how long time,' रात्रौ 'in the night,' but alluding to *place*, in the loc. c.; as, ग्रामे 'in the village,' &c.

In (any other way), अन्यथा ind. ... (any way), कथञ्चित् ind. कथञ्चन ind. ... (due order), अनुक्रमं ind. ... (every direction), सर्व्वतः ind. परितः ind. प्रतिदेशं ind. ... (great numbers), बहुशः ind. वृन्दं-वृन्दश ind. ... (like manner), तथैव ind. अपरञ्च ind. तथाच ind. ... (many ways, or places), बहुत्र ind. बहुधा ind. अनेकधा ind. ... (one place), एकस्थाने ind. एकत्र ind. ... (the power of), वशे ind.

Inaccessible, दुर्गम दुर्ग गहन

Inactive, अनुद्युत अयत्नवत् निरुत्साह

Inactivity, अनुद्योगः m. अव्यवसायः m.

Inartificial, अकृत्रिम प्राकृत

Inattention, उद्भावनं n. अनवधानं n.

Inattentive, विरक्त अनवधान प्रमादिन्

To inaugurate, अभिषिच् उपनिमन्त्र् (इ)

Inaugurated, अभिषिक्त

Inauguration, अभिषेकः m. अभिषेचनं n.

Inauspicious, अकल्याण अमङ्गल

Incantation, मन्त्रः m. संवदनं n.

Incapable, अयोग्य अशक्त अक्षम

To become incarnate, अवतॄ

Incendiary, आगारदाहिन् m. आततायिन् m.

Incense, धूपः m. कृत्रिमः m.

Incensed, कुपित संरब्ध कोपदीप्त

To incite, प्रोत्साहि (caus. of सह्) चुद् सञ्चुद् प्रचुद् तुद्

Inclination, शील m. or n. मतिः f.

Included space, अभ्यन्तरं n. अन्तरालः m.

Income, अर्थागमः m. धनागमः m.

Incomparable, अप्रतिरूप अनुपमेय

Incomplete, अपूर्ण अनिष्पन्न अक्षत
Inconceivable, अचिन्त्य दुर्विभाव्य
Inconsiderate, अविवेकिन् विचेष्टित
Inconsiderately, सहसा ind. निश्चिन्तं ind.
Inconsistent, क्लिष्ट विरुद्ध असम्भव
Inconstant, अनित्य ... (fickle), चपल
Inconvenience, कृच्छ्रम् n. क्लेशः m. व्यथा f.
Inconvenient, कष्टकर क्लेशक अनिष्ट
Increase, अभ्युदयः m. वृद्धिः f. उत्सेकः m.
To increase, एध् वृध् ऋध् आप्यै विवृध्
Increased, वृद्ध एधित विवर्द्धित
Incredible, अश्रद्धेय अतिकथ अविश्वास्य
To incur, आप् सम्प्राप् प्राप् आसद्
Indecorous, अनियम अविनय विशील
Indeed, एव ind. किल ind. वै ind. नाम ind.
Independence, स्वातन्त्र्यम् n. स्वैरता f.
Indescribable, अनिर्देश्य अवर्णनीय
Indestructible, अजर अक्षय अनाश्य
India, भारतं n. भरतवर्षं n.
Indication, लक्षणं n. चिह्नं n. प्रमाणं n.
Indifference, अनपेक्षा f. निरीहिता f.
  विरक्तिः f. मध्यस्थता f. अनीहा f.
Indifferent, विरक्त निर्विशेष उदासिन्
  निरपेक्ष अनीह अप्रयत्न असंसक्त
Indigence, दरिद्रता f. दैन्यं n. दारिद्र्यं n.
Indigent, दरिद्र दीन दुर्गत निर्धन
Indigestion, अजीर्णः m. अरोचकः m.

Indignation, अमर्षः m. रोषः m. क्रोधः m.
Indiscretion, यौवनदर्पः m. अनीतिः f.
Indistinct, अव्यक्त अस्पष्ट अनभिव्यक्त
Indolent, अलस निरुत्साह आलस्य
Indra, इन्द्रः m. ऋभुक्षिन् m. श्वेतवाह् m.
Indulgent, क्षमिन् सुप्रसन्न संयामवत्
Inevitably, अवश्यम् ind. नूनं ind.
Inextricable, सुदुस्तर अनुदाह्य
Infamous, दुर्वृत्त अयशस् पांसन अप्रतिष्ठ
  दूषक अकीर्त्तिकर निहत
Infant, स्तनन्धय m. f. बालकः m. शिशुः m.
Infantry, पदातिः m. पत्तिः m.
Infatuated, मोहित विमोहित मूढ
Infatuation, मूढग्राहः m. मोहः m.
To infer, अनुमा
Inference, अनुमानं n. अनुभवः m. फलं n.
Inferior, अवम अधम अल्प अपकृष्ट
  न्यून अनार्य्य दुर् (in comp. pref.)
Infinite, अनन्त अमित अनन्त्य अशेष
Infirm, जरातुर दुर्व्वल क्लीव वृद्ध
Infirmity, दौर्बल्यं n. वार्द्धकं n. जरा f.
To inflame, तप् इन्ध् दृप् दीप् उद्दीप्
  ... (to anger), कोपि (caus. of कुप्)
Inflamed, समिद्ध तप्त दीप्त प्रदीप्त
Inflaming, दर्पः m. दीपनं n. तापनं n.
To inflict (torture), तप् दण्ड तुद् दृप्
Influenced, अधिष्ठित

To inform, सन्दिश् ज्ञापि (caus. of ज्ञा) सूच् निवेदि (caus. of विद्) संसूच्

Information, सन्देशः m. संवादः m. विज्ञप्तिः f. उपदेशः m. सन्दिष्टं n.

Ingratitude, अकृतज्ञता f. कृतपूर्व्वनाशनं n.

To inhabit, वस् निवस् अधिवस् आश्रि

Inheritance, अधिकारः m. विभागः m.

Iniquity, अधर्म्मः m. अपचारः m. पापं n. [कुकर्म्मन n.

Initial, आद्य

To injure, हिंस् (ह्) अपकृ रिष् विहिंस् (ह्) क्षण् द्रुह्

Injured, रिष्ट अपकृत क्षत अर्दित

Injurious, अपकारिन् नृशंस हिंसक

Injury, हिंसा f. अपकारः m. क्षतिः f.

Injustice, अधर्म्मः m. अनीतिः f.

Ink, मषिः f. मसिः m. or मसी f.

Inkstand, मसिधानी f. मसिकूपी f.

Innate, सहज स्वभावज निज आत्म comp

Inner, अन्तर् (in comp.) अन्तर्गत अभ्यन्तर

Innocent, अदोष अनपराध शुचि अनघ

Innumerable, असंख्येय अगणनीय

Inopportune, अनवसर अप्राप्तकाल [ज्ञा)

To inquire, प्रच्छ् अन्विष् जिज्ञास् (desid. of

Inquiring अन्वेषमाण पृच्छत् अन्विच्छत्

Inquiry, प्रश्नः m. अन्वेषणं n. जिज्ञासा f.

Inquisitive, कौतूहलपर जिज्ञासु

Inquisitiveness, कौतूहलं n. जिज्ञासा f.

Insane, उन्मत्त मत्त मूढचेतस् उन्मद

Insect, नीलाङ्गुः m. कृमिः m. कीटः m.

Insensibility, प्रमोहः m. अचिन्तिता f.

Insensible, मोहित विसंज्ञ अचेतन मूर्च्छित अचित्त

Insignificance, लाघवं n. अल्पता f.

Insignificant, लघु अल्प क्षुद्र निःसत्व

Insincerity, निःसत्यता f. असत्यं n.

Insipid, असार निःस्वादु नीरस अरस

Instant, क्षणः m. आपातः m. ... (in an instant), क्षणेन loc. c. सद्यः ind.

Instantly, क्षिप्रम् ind. द्राक् ind. क्षणेन ind.

To instruct, उपदिश् सन्दिश् शिक्षि (caus. of शिक्ष्) पाठि (caus. of पठ्)

Instructed, उपदिष्ट पाठित शिक्षित

Instruction, उपदेशः m. शिक्षा f. ज्ञापनं n.

Instructor, गुरुः m. उपदेशिन् विज्ञापकः m

Instrument (musical), तुर्य्यं n. वादित्रम् n. ... (cause, means), हेतुः m. साधनं n.

To insult, आक्षिप् छिद् (छ्) तिरस् + कृ

Insult, धर्षनं n. निन्दा f. भर्त्सनं n. उपालम्भः m. तिरस्कारः m.

Insulted, क्षिप्त अवक्षिप्त तिरस्कृत

Intellect, बुद्धिः f. चेतस् n. धीः f. मेधा f.

Intellectual, मनीषिन् धीमत् मनस्विन्

Intelligence (understanding), धीः m. मनस् n. ... (tidings), उदन्तः m. वृत्तान्तः m.

Intelligent, सुबुद्धि बुद्धिमत् मेधाविन् मतिमत् मनस्विन् मनीषिन् धीमत्

Intense, उदीर्ण अलघु अति (in comp. pref.)

Intent, आसक्त एकचित्त नियत रत

Intention, चिकीर्षितं n. इच्छा f. मतं n.

Intercourse, उपगम: m. लोकयात्रा f. संसर्ग: m. ... (sexual), मैथुनं n. सुरतं n.

Interest, वृद्धि: f. ... (advantage), हितं n.

Interested in, निरत अविरक्त अनुरक्त

Interior, अभ्यन्तर अन्तर् (in comp.)

Interior part, अभ्यन्तरं n. अन्तराल: m.

Internal, अन्तरस्थ अन्तर्भव अन्तर्गत

Internal feelings, अन्तरात्मन् m.

Interrogation, सम्प्रश्न: m. पृच्छा f.

Interruption, निरोध: m. विघ्न: m.

Interval, अन्तरं n. कालान्तरं n.

Intimate, सखि स्नेहिन् ज्ञात

Intolerable, दु:सह असह्य दुरासद

Intoxicated, प्रमद मत्त उन्मत्त

To intrigue with, उपवद् atm.

To invade, आक्रम् अभियुज् अभिमृद्

Invaluable, अनर्घ्य अमूल्य महार्घ

Invasion, अभिमर्द: m. अधिक्रम: m.

To invest (surround), रुध् वेष्ट परिवृ परिवेष्ट् आवृ ... (with sacred cord) उपनी

Invested, आवृत परिवृत रुद्ध वेष्टित

Investigated विचारित निरूपित विचेष्टित

To investigate, निरूप् विचारि (caus. of चर्) अन्विष् विभू बुध् विद् विचेष्ट्

Investigation, विचार: m. निरूपणं n.

Investiture (with the Brahminical cord or thread), उपनय: m. or उपनयनं n.

Invigorated, आप्यायित बलीकृत

Invincible, अजय्य अजेय दुर्जय

Invisible, अदृश्य परोक्ष अव्यक्त गुप्त

To become invisible, अन्तर्धा (pass.)

To invite, आह्वे निमन्त्र् (इ)

Invited, आहूत अभ्यर्थित निमन्त्रित

Invocation, आह्वानं n. स्वस्तिवाचनं n.

To invoke, ह्वे विह्वे उपह्वे अभिप्रणी

Iron, लौह: m. आयसं n. लोहं n.

Irony, विकत्थनं n. अवक्षेप: m.

Irregular, अविधि असंस्थित विरूप

Irreproachable, अनिन्दित निर्वाच्य

To irritate, कोपि (caus. of कुप्) आह्वे (atm.) प्रकुप् क्रोधि (caus. of क्रुध्)

Is, अस्ति (third pers. sing. pres. of अस्) भवति (third pers. sing. pres. of भू)

Island, द्वीप: m. उपद्वीप: m. पुलिनं n.

Issue (event), अन्त: m. फलं n. गति: f. ... (offspring), सन्तान: m. अपत्यं n. प्रजा f.

To issue (go forth), नि:सृ विनि:सृ निर्गम् स्यन्द् विष्यन्द् प्रसृ निर्या

It, तद् त्यद् एतद् इदम्

J.

Jackal, शृगालः m. जम्बुकः m. वञ्चकः m.

Jar, कुम्भः m. घटः m. कलशः m. मणिकं n.

Jasmine, सुमनाः f. कुन्दं n. मल्लिका f.

Jaw, हनुः m. f.

Jewel, मणिः f. रत्नं n. अलङ्कारः m.

To join, युज् योजि (caus. of युज्) संयुज् संपृच् सन्धा समायुज् संहन्

Joined, युक्त लग्न संहत समायुक्त संसक्त

A joint, ग्रन्थिः m. सन्धिः m. मर्मन् n.

Journey, प्रस्थितिः f. यानं n. अध्वन् m.

To journey, गम् या व्रज् पर्यट् (of अट् + परि) यात्रां + कृ or प्रस्था

Joy, आनन्दः m. हर्षः m. भोगः m. मदः m. सुखं n. मुद् f. मुदा f. प्रमोदः m.

Joyful, सानन्द हृष्यमाण ह्लादिन्

Joyfully, सानन्दम् ind. सहर्षं ind.

Judge, विचारकः m. प्राड्विवाकः m.

To judge, विचारि (caus. of चर्) विचारं + कृ विविच् ... (deem), मन् तर्क्

Judgment, विचारः m. अनुभवः m. अनुभूतिः f. विवेकता f. वित्तिः f.

Juggler, मायाकारः m. प्रतिहारिकः m.

Juice, रसः m. आसवः m.

Jujube tree, बदरी m.f. कर्कन्धूः f. कोलिः f.

To jump, प्लु स्कन्द् (द) नृत्

To jump down, अवप्लु ... (up), उत्प्लु

Having jumped down, अवप्लुत्य ind. p.p.

Having jumped up, उत्प्लुत्य ind. p.p.

Just (pious), धार्म्मिक धर्म्मिन्

Just so, तथैव ind. तावत् ind. एवं ind.

Just so far, तदन्तम् ind.

Justice, धर्म्मः m. व्यवहारः m.

K.

To keep (observe), आचर् समाचर् मन् ... (maintain), भृ पुष् अनुपाल् ... (protect), रक्ष् अभिरक्ष् पाल् ... (retain), रक्ष् धा ... (up), समालम्ब् (द) अभिधृ

Kettle-drum, दुन्दुभिः m. भेरीः f.

Key, उद्घाटनं n. कुञ्चिका f.

To kill, हन् क्षण् वध् व्यापादि (caus. of पद्) निहन् निपाति (caus. of पत्)

Killed, हत व्यापादित निहत

Having killed, हत्वा ind. निहत्य ind.

Kin, कुलं n. गोत्रम् n. वंशः m. सन्तानः m.

Kind (manner), विधः m. प्रकृतिः f. जातिः f. जातं n. विशेषः m. विधानं n.

Kind (good), प्रियङ्कर प्रिय मधुर दयालु सुहृत्तम सुप्रसाद

To kindle, समिन्ध् इन्ध् ज्वालि (caus. of ज्वल्) प्रज्वालि (caus. of ज्वल्)

Kindled, समिद्ध ज्वालित प्रज्वालित

Kindness, प्रियं n. अनुग्रहः m. प्रेमन् n.

A kindness, प्रियं n. प्रीतिः f. अनुग्रहः m. प्रेमन् n. सुकृतं n. प्रसादः m. हितं n.

King, राजन् m. नृपः m. नराधिपः m. भूपतिः m. पतिः m. नृपतिः m. नरेन्द्रः m. महीक्षित् m. महीपतिः m. पार्थिवः m.

Kingdom, राज्यं n. राष्ट्रम् n.

Kinsman, बन्धुः m. बान्धवः m. सपिण्डः m.

To kiss, चुम्ब् (इ) निस् (इ)

Kite, भासः m. आततायिन् m. चिल्लः m.

Knave, खलः m. पिशुनः m. शठः m.

Knavery, शाठ्यम् n. पैशुन्यं n. कापट्यं n.

Knavish, शठ खल कितव पिशुन

Knee, जानुः m. ऊरुपर्व्वन् n.

Knife, कर्त्तरिका f. कृपाणी f. क्षुरिका f.

To knit (the brow), भ्रूवं + संहन्

To knock, आहन् ... (down), निपाति (caus. of पत्) पर्य्यस् निक्षेपि (caus. of क्षिप्)

Knocked down, निपातित आहत क्षिप्त

Knot, बन्धः m. ग्रन्थिः m.

To know, ज्ञा बुध् विज्ञा विद् अभिज्ञा

Knowing, वेदिन् अभिज्ञ ज्ञ (in comp.)

Knowledge, ज्ञानं n. विद्या f. विज्ञानं n.

Known, ज्ञात विश्रुत वित्त विज्ञात

Having known, ज्ञात्वा विदित्वा

L.

Laborious, कर्म्मशील उद्योगिन् कृतश्रम

Labourer, कर्म्मकारिन् m. कृषीवलः m.

To labour, परिश्रम् यत् चेष्ट् श्रम् विचेष्ट्

Labour, परिश्रमः m. यत्नः m. उद्योगः m.

Lad, कुमारः m. बालकः m. शिशुः m.

Ladder, अधिरोहणी f. निःश्रेणिः f.

Ladle, स्रुच् f. दर्व्विः f. कम्बिः f. खजाका f.

Lady, वधूः f. भवती f.

Having laid down, निधाय विहाय

Laid hold of, गृहीत धृत संगृहीत

Lake, सरस् n. f. जलाशयः m. ह्रदः m. जलाश्रयः m. जलाधारः m.

Lame, खञ्ज खोड खोर पङ्गु

To lament, विलप् शुच् अनुशुच् रुद्

Lamentation, शोकः m. विलापः m. रोदनं n. परिदेवनं n. हाहाकारः m. क्रन्दनं n.

Lamenting, अनुशोचत् विलपत् शोचत्

Lamp, प्रदीपः m. दीपिका f. दीपः m.

Lance, तोमरः m.

Land, स्थलं n. f. भूः f. भूमिः f. देशः m.

Land (table), स्नुः m. n. प्रस्थ m. n. सानु m. n.

Language, वचनं n. भाषा f.

Languid, अवसन्न क्लान्त

Large, विशाल आयत गुरु महत् पृथु विकट विपुल बृहत् परिबृढ विस्तृत

Lascivious, कामुक विलासिन् कम्र

Lassitude, विषादः m. तन्द्रा f. ग्लानिः f. अवसादः m. तन्द्री f. प्रमीला f.

Last, अन्तिम पश्चिम जघन्य चरम शेष
Lasting, नित्य स्थायिन् चिरन्तन अक्षय
Latter, उत्तर पश्चिम चरम जघन्य
To laud, अभिष्टु ईड् णु श्लाघ् स्तु विस्तु
To laugh, विहस् हस् ... (- at), अवहस्
To laugh aloud, प्रहस् or हास्यं + मुच्
Having laughed, विहस्य अवहस्य
Having laughed aloud, प्रहस्य ind. p.p.
Laughter, हास्यं n. हासः m. हसनं n.
Law, विधिः m. स्मृतिः f. व्यवस्था f.
Lawfully, धर्म्मेण ind. विधिवत् ind.
To lay (place), स्थापि (caus. of स्था) निधा न्यस्...(down, aside), निधा न्यस् विहा परित्यज् निक्षिप् ... (down life), प्राणान् + दा or त्यज् or मुच् or विमुच् or जीवितं + न्यस् or मुच् ... (hold of), धृ ग्रह् संग्रह् प्राप् ग्रह ...(up), सञ्चि चि
Lawsuit, विवादः m. व्यवहारः m.
Laziness, अलसता f. आलस्यं n. तन्द्रा f. अनुद्योगः m. क्लैब्यं n.
Lazy, अलस अनुद्योगिन् क्लीव मन्द
Lead, वप्रं n. त्रपुस् n. सीसं n. नागं n.
To lead, णी ... (out), उन्नी उन्नमि (caus.)
To lead forth, प्रकृष् प्रणी उन्नी
Leader, नायकः m. नेतृ m. अग्रगः m. मुखरः m. पुरोगः m. अग्रतःसरः m.
Leafless, निष्पत्र वीतपर्ण पत्रहीन

Leaf (of a plant), पत्रम् n. पर्णं n. दलं n. छदः m. ...(of a book), पत्रं n. पत्रिका f.
League (distance), क्रोशः m. गव्यूतिः f.m.
Lean, कृश क्षीण
To lean upon, अवलम्ब् (इ)
To leap, प्लु नृत् ... (beyond), विलङ्घ्
To leap up, उत्प्लु उत्पत् आरुह्
Having leaped up, उत्प्लुत्य आरुह्य
To learn, शिक्ष् बुध् विद् अधी
Learned, विद्वस् पण्डित विशारद धीमत् बुद्धिमत् प्राज्ञ मनीषिन् बुध
Learning, शिक्षा f. विद्या f. ज्ञानं n.
Least, स्वल्प क्षुद्र अतिक्षुद्र
Leather, चर्म्मन् n. ...(strap), चर्म्मबन्धः m.
Leave (permission), अनुज्ञा f. अनुमतिः f.
To leave (quit), परित्यज् विहा त्यज् रह् उत्सृज् परिवृज् विरह् सन्त्यज् ... (off), निवृत् निधा व्यवसो ... (suffer to remain), अवशिष् शिष्
To take leave of, आमन्त्र् (इ) आप्रच्छ्
Having led, नीत्वा ind. p.p.
Led, नीत नीयमान उपदिष्ट सञ्चारित
The left (hand), वाम सव्य
Left, त्यक्त ...(remaining), अवशिष्ट शिष्ट
Having left, परित्यज्य विहाय विसृज्य
Leg, जङ्घा f. प्रसृता f. पादः m.
Leisure, क्षणः m. अवकाशः m.

To lend, ऋणं + समर्पि (caus. of ऋ) or अर्पि (caus. of ऋ) or ऋणं + दा or कृ

Length, दैर्घ्यं n. आयामः m. आरोहः m.

Less, क्षुद्र ऊन क्षुद्रतर

To lessen, ऊन् लिश् अल्पीकृ ऊनीकृ

To let (permit), अनुमन् ... (put to hire), ऋणं + कृ or दा ... (down), अवरोहि (caus. of रुह्) निक्षिप् अवतारि (caus. of तॄ) ... (go), त्यज् विसृज् प्रविमुच् मुच् मोक्ष् ... (off), मुच् विमुच् क्षम् त्रा

Having let go, त्यक्त्वा विसृज्य प्रविमुच्य

Let off, मुक्त विमुक्त मोक्षित त्राण

Letter (of alphabet), अक्षरः m... (epistle), पत्रं n. लिखितं n. लेख्यं n.

Level, सम समस्थ ... (ground), समस्थलं n.

Liberal, उदार दारु दानशील वदान्य

Liberality, दानं n. त्यागः m. परित्यागः m.

To liberate, मुच् मोक्ष् विमुच् विमोक्ष्

Liberation, मोक्षः m. विमोक्षणं n.

Liberty, विमोक्षः m. मुक्तिः f.

To set at liberty, विमुच् मुच् मोक्ष् श्रन्थ्

Library, ग्रन्थकुटी f. ग्रन्थगृहं n.

To lick, लिह् आलिह् ... (up), अवलिह्

To lie down, शी विश्रम् अधिशी

Life, प्राणाः m. (pl. only) जीवितं n. जीवनं n. आयुस् n. जीवः m. आत्मन् m. जन्मन् n.

Lifeless, अप्राणिन् विचेतन निर्जीव

For life, यावज्जीवं ind. कृत्स्नजीवं acc. c.

To lift up, उत्थापि (caus. of स्था) उद्यम् समुद्यम् उत्तुल् उद्धृ उन्नी

Having lifted up, उत्थाप्य ind. उद्यम्य ind.

To light, समिन्ध् ज्वालि (caus. of ज्वल्) प्रज्वालि (caus.) आदीपि (caus. of दीप) ...(up), दीपि (caus. of दीप्) उद्युत् आभा ...(upon), निपत् उपविश् प्राप् सम्प्राप्

Light (adj. not heavy), लघु तनु ... (not dark) दीप्र दीप्तिमत् भास्वत् ...(gentle), मृदु मन्द ... (trifling), लघु क्षुद्र कदर्य

Light, (subst.) दीप्तिः f. ज्योतिस् n. द्युतिः f. भासः m. आभा f. प्रभा f. त्विष् f.

Lighted, समिद्ध प्रज्वालित ज्वालित

To lighten (make less heavy), लघूकृ ... (enlighten), राज् विराज् दीप् प्रकाश्

Lightning, तडित् f. विद्युत् f. सौदामिनी f.

Like, वत् comp. aff. as राजवत् 'like a king,' सम सदृश समान उपम (only in comp.) अनुरूप तुल्य कल्प (in an inf. sense)

To like, अनुरञ्ज् प्री भज् इष् स्निह्

Likewise, तथैव ind. तद्वत् ind. एवं ind.

Liked, प्रिय यथाभिमत प्रीत

Lily, उत्पलं n. कुवलयं n. ... (blue-), इन्दीवरं n. ... (red-), हल्लकं n. ... (white-), कुमुदं n. कल्हारं n.

Limb, अङ्गं n. गात्रं n. प्रतीकः m.

Limit, सीमा f. अन्तः m. आघाटः m.

A line (row, range), आवलिः f. पङ्क्तिः f. श्रेणी f. राजिः f. लेखा f. आली f.

Lineage, गोत्रं n. वंशः m. सन्तानः m. अन्ववायः m. कुलं n. सन्ततिः f.

To link together, युज् संसञ्ज् संयुज् सन्धा

Linked together, संसक्त संयुक्त संहत

Lion, सिंहः m. मृगेन्द्रः m. हरिः m.

Lip अधरः m. दन्तच्छदः m. रदनच्छदः m ...lips, अधरौ dual ओष्ठाधरौ dual

Lip (lower), अधरः m...(upper), ओष्ठः m.

Liquid, (adj.) विद्रुत विलीन द्रुत द्रवीभूत

A little, ईषत् ind. किञ्चिद् ind. कियत् ind.

Little, अल्प क्षुद्र क्षुल्लक कण स्तोक

For a little while, किञ्चित्कालं ind. कियत्कालं ind. अल्पदिनानि ind.

In a little while, क्षणान्तरे ind. अल्पक्षणात् ind. कियत्कालात् ind.

To live, जीव् वृत् संजीव् : see To dwell

Livelihood, जीविका f. आजीवः m. वृत्तिः f.

A living being, प्राणभृत् m. भूतं n. प्राणिन् m. जन्मिन् m. चेतनः m. जन्तुः m.

Loaded, भारवत् भाराक्रान्त चित

Loan, ऋणं n.

Local, स्थानिक देश्य देश (in comp.)

Lock (of hair), अलकं n...(of a door), अर्गलं n.

To lodge, निवस् वस् प्रतिवस् यापि (caus.)

Lodgings, निवासः m. वासः m. गृहं n.

Lofty (high), उच्छ्रयोपेत प्रांशु तुङ्ग उच्च उच्छ्रित ऊर्द्ध...(proud), सदर्प मानिन्

Lofty-minded, महात्मन् उदार

Lonely, निर्जन विविक्त एकान्त एकाकिन्

Long, दीर्घ आयत प्रसृत

Long-lived आयुष्मन् चिरायुस् दीर्घायुस्

To long for, लुभ् अभिवाञ्छ् (ह) अभिलष्

A long time, चिरं ind. चिरेण ind. चिरात् ind. चिराय ind. बहुकालात् ind.

For a long time, चिरात् ind. सुचिरं ind. बहुदिनानि ind. दीर्घकालं ind.

A look, दृष्टिः f. वीक्षितं n. दृष्टिपातः m.

To look, दृश् आलोक् वीक्ष् निरीक्ष् अभिवीक्ष् अवलोक् अवेक्ष् अभिदृश् सन्दृश् ... (down upon), अवलोक् ... (around), समालोक् अवलोक् समवेक्ष् परीक्ष् परिदृश् ... (into), निरूप् परीक्ष् अवेक्ष् अन्विष् अभिदृश्

Having looked, अवलोक्य दृष्ट्वा वीक्ष्य आलोक्य ... (into), निरूप्य परीक्ष्य

Loom, वेमन् m. वायदण्डः m.

Loose (lax), शिथिल ... (loosened), श्रन्थित निर्मुक्त मुक्त वियुक्त शिथिलीकृत अस्त

To loosen, श्रन्थ् मोचि (caus. of मुच्) वियुज् विमोचि (caus.) शिथिलीकृ

Lord, ईश्वरः m. प्रभुः m. पतिः m. नाथः m.

To lose, हारि (caus. of हृ) णश् विनश्
Loss, हानिः f. नाशः m. अपायः m. क्षतिः f. विनाशः m. क्षयः m. व्ययः m. सङ्क्षयः m.
Lost, हारित नष्ट विनष्ट हीन वीत
Lotus, पद्मं n. कमलं n. अरविन्दं n. उत्पलं n. कुमुदं n. शतपत्रं n.
Lotus (blue), नीलोत्पलं n. नीलपद्मं n.
Lotus (white), पुंडरीकं n. सितांभोजं n.
Lotus (red), रक्तसरोरुहं n. कोकनदं n.
Loud, उच्चैः ind. प्रोच्चैः ind. महा (comp.)
Loud noise, महास्वनः m. महाघोषः m. प्रणादः m...(with loud voice), प्रोच्चैः ind.
Love, अनुरक्तिः f. अनुरागः m. अनङ्गः m. प्रीतिः f. शृङ्गारः m. मदनः m. स्नेहः m.
In love with, अनुरागवत् कामार्त
To love, प्री अनुरञ्ज् प्रेम+कृ अनुरुध्
Loved, प्रिय अनुरक्त रक्त अभीष्ट
Loveliness, लावण्यं n. चारुता f. कान्तता f.
Lovely, कान्त लवण चारु मनोहर
Lover, प्रियः m. कामिन् m. प्रेमिन् m.
Low (deep), नीच नीचग गम्भीर अधः ind.
Low (vile), अवम अधम कृपण खल नीच
Low-minded, लघुचेतस् खलात्मन्
Lowness of spirits, विषादः m. अवसन्नता f. विषण्णता f. ग्लानिः f. क्लान्तिः f.
Loyalty, भक्तिः f. भक्तियोगः m.
Luck, भद्रं n. दैवं n. भाग्यं n. विधिः m. ... (bad-), विपत्तिः f. दौर्भाग्यं n. ... (good), भद्रं n. मङ्गलं n. सौभाग्यं n.
Luckily, दिष्ट्या ind. दैवात् ind.
Lucky, भद्र धन्य मङ्गल सुभद्र शुभंयु
Luminous, दीप्त प्रदीप्तिमत् भास्वत्
Lump, पिण्डं n... (of earth), मृत्पिण्डं n.
Lust, अभिलाषः m. कामः m. रतिः f.
Lustful, रतार्थिन् कामुक विलासिन्
Lustre, तेजस् n. ज्वलनं n. दीप्तिः f. द्युतिः f. प्रदीप्तिः f. भासः m. ज्योतिस् n.
Lute, वीणा f. वल्लकी f. विपञ्ची f. तन्त्रीः f.

M.

Mace, लगुडः m. यष्टिः f. दण्डः m. [मुद्गरः m.
Machine, यन्त्रम् n.
Mad, मत्त उन्माद उन्मद प्रमद
Made, कृत निर्मित विहित रचित
Ought to be made, कर्त्तव्य करणीय कार्य्य विधातव्य विधेय
Made known, निवेदित सूचित प्रथित
Having made, कृत्वा विरच्य निर्माय
Madness, उन्मादः m. चित्तविभ्रमः m.
Magic, माया f. कार्म्मणं n.
Magistrate, विचारयितृ m. अधिकारिन् m.
Magnanimous, महात्मन् महाशय
Maiden, कन्या f. कुमारी f. कन्यका f.
Maiden-hood, कौमारं n.

Mail(armour) कवच m.n. वर्म्मन् n. सन्नाहः m तनुत्रं n. दंशनं n. कञ्चुकः m.

Mailed, सकवच वर्म्मित सन्नद्ध सज्ज

To maintain (defend), रक्ष् संरक्ष् समालम्ब् (ह)... (nourish), भृ पुष् सम्भृ संवर्द्धि

Maintaining, धारयत् आलम्बिन्

Maintenance, सम्भृतिः f. आजीवः m.

Majestic, भगवत् प्रतापवत् माहात्मिक

Majesty, प्रतापः m. प्रभावः m. माहात्म्यं n. महिमन् m. तेजस् n.

To make, कृ ... (create), सृज् जनि caus. of जन् ... (manufacture), रच् निर्म्मा ... (a noise), णद् विनद् कृ प्रणद् ... (ready), सज्जीकृ रच् ... (known, manifest), प्रकाशि (caus. of काश्) निवेदि (caus. of विद्) प्रादुः + कृ or आविः + कृ or व्यक्तीकृ or by using the causal form thus 'to make to drink,' पायि (from पा 'to drink')

Maker, कर्तृ m. कारुः m. कारिन् m.

Making effort, कृतोत्साह चेष्टन

Male, पुंस् (comp.) पुमस् m.

Malevolent, दुर्जन दुःशील दुष्टचेतस्

Malice, मात्सर्य्यं n. जिघांसा f. द्रोहः m.

Malicious, नृशंस जिघांसु द्रोहिन्

Man, जनः m. पुरुषः m. नरः m. नृ m. मानुषः m. मानवः m. जनपदः m. पुंस् m.

Managed, चरित नीत कृत वृत्त

Manhood, मनुष्यत्वं n. पौरुषता f.

Manifest, प्रकट व्यक्त प्रकाशित प्रादुर्

To become manifest, व्यंज् प्रादुर्भू

Manifestation, प्रादुर्भावः m. प्रकाशः m.

Manifestly, साक्षात् ind. सुव्यक्तं ind.

Manifold, अनेक बहु विविध बहुविध

Mankind, मनुष्यः m. जनपदः m. नरः m. जीवलोकः m. विश्वजनः m. मर्त्यः m.

Manliness, पौरुषं n. धैर्य्यं n. शौर्य्यं n.

Manly, पौरुष धृष्ट वीर्य्यवत्

Manner, विधः m. विधानं n. वृत्तान्तः m. प्रकारः m. ... (custom), अनुसारः m.

Mansion, गृहं n. हर्म्यं n. वासः m.

Mantle, निवीतः m. अंशुकं n. प्रावृतं n.

Manufactured, निर्मित कृत कार्म्मिक

Many, बहु भूयस् अनेक भूरि नाना ind. बहुल प्रचुर

As many as, यावत् ... (so many as), तावत्

To mar, हन् व्याहन् नश् भञ्ज्

To march, या क्रम् प्रया प्रस्था

To march out, प्रस्था प्रक्रम् प्रया निर्या

A march, प्रस्थानं n. यात्रा f. यानं n प्रयाणं n. गमनं n.

Mare, वडवा f. वाजिनी f. अश्वा f.

Margin, तीरं n. प्रान्तः m. तटं n. कूलं n.

Mark (sign), लक्षणं n. चिह्नम् n. लक्ष्यं n. अङ्कम् n. ... (butt), लक्ष्यं n.

To mark, अक् (इ) लक्ष् ...(perceive), उपलक्ष्

Marked, लक्षित अङ्कित मुद्रित

Market, आपणः m. विपणिः m. हट्टः m.

Marred, हत नष्ट व्याहत भग्न क्षत

Marriage, विवाहः m. उपयमः m. परिणयः m.

Marriage-settlement, शुल्कः m.

Married, परिणीत विवाहित

To marry, विवह् उद्वह् उपयम् परिणी

Mars (planet), अङ्गारकः m. कुजः m. भौमः m.

Marvellous, अद्भुत आश्चर्य्य विचित्र

Master, स्वामिन् m. पतिः m. प्रभुः m. गुरुः m. नाथः m. आर्य्यः m. सेव्यः m.

To master, प्रभू विशिष् अधिष्ठा वशीकृ

Matchless, अतुल अप्रतिम अनुपमेय

Matron, प्रजावती f. जननी f. कुटुम्बिनी f.

Matter (substance), मूर्त्तिः f. शरीरं n. ... (subject), अर्थः m. वस्तु n... (business), कर्म्मन् n. कार्य्यं n...(occasion), प्रस्तावः m. प्रयोगः m. प्रयोजनं n.

Mature, पक्व परिणत आपक्व सम्पन्न

Maturity, परिणामः m. पक्तिः f. पाकः m.

Meal (repast), आहारः m. अन्नं n. आशनं n. ... (corn, flour), गुण्डिका f. शक्तुः m.

Mean, (adj.) क्षुद्र नीच खल दुष्ट ... (of mean descent), अकुलीन अकुल विवर्ण

Mean, (adj.) क्षुद्र नीच खल दुष्ट गर्हित ... or by pref. का कु or दुर् as 'a mean fellow,' कापुरुषः m. कुपुरुषः m. दुर्जनः m. दुरात्मन् m.

Meaning (intention), अर्थः m. अभिप्रायः m. आशयः m...(signification), अर्थः m.

Meanness, क्षुद्रता f. खलता f. लाघवं n.

Means, उपायः m. साधनं n. हेतुः m.

Meanwhile, अत्रान्तरे ind. तदानीं ind.

Measure, मानं n. योतुः m. मितिः f.

To measure, मा परिमा तुल्

Mechanic, शिल्पिन् m. कारुः m. कारिः m.

Mediator, मध्यस्थः m.

Medicine, अगदः m. औषधं n. भेषजं n.

To meditate, ध्यै चित् (इ) भावि caus. of भू) विचित् (इ) अनुचित् (इ) समाधा सञ्चित् (इ)

Meditation, भावनं n. ध्यानं n. समाधिः m.

Medium (state), मध्यं n. मध्यस्थता f.

Meek, नम्रशील मृदु विनीत

To meet, मिल् आसद् सङ्गम् सम्प्राप्

A meeting, सङ्गः m. मेलः m. समागमः m. सङ्गमः m. गोष्ठी f. मेलकः m. संसद् f.

Melodious, सुस्वर मधुराक्षर सुगीत

To melt (liquefy), ली द्रावि (caus. of द्रु) गल् ...(in tears), वाष्पं + मुच् or उत्सृज्

Melted, द्रावित विलीन लीन गलित

Member (limb), अङ्गं n. गात्रं n. प्रतीकः m.

Menacing, अवभर्त्सयत् भर्त्सयत्

Mendicant, भिक्षुः m. परिव्राजकः m. परिव्राज् m. तपस्विन् m. मार्गणः m.

Mentioned, स्मृत लिखित कथित

To mention, कथ् स्मृ वच् ब्रू वर्ण्

Merchant, वणिज् m. आपणिकः m.

Merciful, दयावत् कृपालु दयालु

Mercy, दया f. कृपा f. कारुण्यम् n.

Merely, केवलम् ind. मात्रं ind. मात्रेण ind.

Merit, गुणः m. पात्रता f. पुण्यम् n.

Merriment, कौतुकं n. हर्षः m. आनन्दः m.

Messenger, दूतः m. सन्देशहरः m.

Method, विधः m. पर्य्यायः m. अनुक्रमः m.

Having met, मिलित्वा आसाद्य समेत्य

Middle, मध्यं n....(in the middle), मध्ये ind.

Midnight, अर्द्धरात्रः m. मध्यरात्रः m.

Mid-day, उद्दिनं n. मध्याह्नः m.

In the midst, मध्ये ind. (gov. gen. case)

Might, शक्तिः f. सामर्थ्यं n. प्रभावः m.

Mighty, महत् बलवत् वीर्य्यवत् महाबल महाबाहु वीर महौजस् विक्रान्त

Mild, श्लक्ष्ण सौम्य मृदु विनीत

Mildly, मृदु ind. शनैः शनैः ind. मन्दं ind.

Of the military tribe, क्षत्रियः m. राजन्यः m.

Military exercise, योग्या f. अस्त्रशिक्षा f. निःश्रमः m. ... (array), व्यूहः m.

Milk, पयस् n. क्षीरं n. दुग्धं n.

To milk, दुह्

Mimicry, कृतव्याजः m. अनुक्रिया f.

Mind, मनस् n. मतिः f. चित्तं n. चेतस् n. मानसं n. हृदयं n. अन्तरात्मन् m. हृद् n.

Mine (my), मम or मे (gen. c. of अस्मद्) or by मत् (comp. pref. as मदर्थं 'on my account,') or by अस्मदीय

A mine, आकरः m. खनिः f.

A mineral, धातुः m.

To mingle, यु संयुज् मिश्र् विमिश्र्

Mingled, मिश्र मिश्रित संयुक्त

Minister, आमात्यः m. मन्त्रिन् m. सचिवः m.

Minute (small), सूक्ष्म अणु कण क्षुद्र

A minute, क्षणः m. मुहूर्त्तं n. कालकणः m.

Minute description, उपवर्णः m.

Minute particle, कणः m. कणिका f.

Mire, पङ्कः m. कर्दमः m.

Mirror, दर्शनं n. मुकुरः m. आदर्शः m.

Misbehaved, दुर्वृत्त अविनीत दुश्चरित

Misbehaviour, दुश्चरितं n. दुर्णीतं n. कुचेष्टितं n. अविनयः m. दुश्चेष्टितं n.

Mischievous, अपकारिन् हिंस्र घातुक

Misconduct, दुर्णीतं n. दुश्चरितं n. कुचेष्टितं n. अविनयः m. कुकर्म्मन् n.

Misdoing, दुश्चरित

Miser, कृपणः m.

Miserable, कृपण आत्मद्रोहिन्

Misery, दुःखं n. क्लेशः m.

Misfortune, आपद् f. विपद् f. अनर्थः m.

Missile, अस्त्रं n. चक्रम् n.

Mist, तुषारः m.

Mistake, भ्रान्तिः f. दोषः m. अपराधः m.

To mix, यु

Moat, परिखा f. खातकं n. खातभूः f.

Mode, विधः m. विधानं n. क्रमः m.

Moderation, अलोभः m. अलुब्धत्वं n. क्षमा f.

Modest, अगर्व्व विनीत अप्रगल्भ

Modesty, लज्जा f. विनयः m. त्रपा f.

Moist, आर्द्र क्लिन्न

To be moist, क्लिद्

To moisten, क्लिद् विक्लिद्

Moistened, क्लिन्न विक्लिन्न सिक्त

Moment, क्षणः m. निमेषः m.

Momentary, क्षणिक अचिर

Monarch, भूपतिः m. स्वामिन् m. जनेश्वरः m. भूपालः m.

Money, धनं n.

Monkey, शाखामृगः m. प्लवङ्गः m. प्लवङ्गमः m. वानर m. or f.

Monster, मकरः m.

Monstrous, विरूप

Month, मासः m.

Monthly, मासिक

Moon, चन्द्रः m. चन्द्रमस् m. विधुः m. शशिन् m. सोमः m. इन्दुः m. ग्लौ m.

Moonlight, चन्द्रिका f. ज्योत्स्ना f. दीपिका f. मुदी f.

Moral, धर्मचारिन् धर्मभृत्

Morality, धर्म्मः m. शीलं n.

Morass, पङ्कः m.

More, अधिक पर अति (partic. in comp. only) .... but generally तर affixed

More and more, उत्तरोत्तरम् ind.

Moreover, अथवा ind. अन्यच्च ind. अपरञ्च ind. किञ्च ind. अपिच ind.

Morning, प्रभातं n. उषस् n.

In the morning, प्रभाते ind. प्रगे ind. प्रातर् ind.

Morning-meal, प्रातराशः m.

Mortification, (grief) विडम्बना f.

Most, भूयिष्ठ

Mostly, भूयिष्ठम् ind. प्रायस् ind.

For the most part, भूयिष्ठम् ind. प्रायस् ind.

Moth, पतङ्गः m.

Mother, मातृ f. अम्बा f. जननी f. प्रजावती f. सुतिनी f.

Mother-in-law, श्वश्रूः f.

Motion, गतिः f. धावनं n.

Motionless, अचल निश्चल

Motive, निबन्धनं n. हेतुः m. हृत्यं n.

To mount, रुह् आष्ठा आरुह्

Mountain, पर्व्वतः m. अचलः m. गिरिः m. शैलः m. महीध्रः m. शिखरी m. धरः m. गोत्रः m. शिलोच्चयः m.

Mountaineer, पार्वतीयः m. गिरिजः m. शैलः m

Being mounted, आरूढ रोह (in comp.)

Having mounted, आरुह्य ind. p.p.

Mountain-torrent, गिरिनदी f.

Eastern mountain, उदयः m. पूर्व्वपर्व्वतः m.

Western mountain, अस्तः m. अस्ताचलः m. चरमक्ष्माभृद् m.

Mouse, आखुः m. मूषिकः m. गिरिः f.

Mouth, मूखं n. वक्त्रं n. वदनं n. प्रमुखं n.

Mouth(of a river) सम्भेदः m. सिन्धुसंगमः m

Moveable, चर चल

To move, चल् क्रम् चर् सृ इय्

To move off, अपसृ अपक्रम्

To move up and down, समुद्वह्

Moving, चरत् चारिन् पादचारिन्

Much, (adv.) बहुशः ind.

Much, अति अत्यन्तम् अतीव उत्कट बहु बहुल गाढ भूरि भृश

So mnch, एतावत् ind. or adj.

Mud, पिच्छा f. मल m. or n.

Muddy, पिच्छिल समल मलिन्

Multiplication, गुणत्वं n. गुणनं n.

Multitude, गणः m. (comp.) ग्रामः m. (comp.) समुदयः n. चयः m. जालं n. वंशः m. सङ्घम् n. सङ्घातः m. सञ्चयः m. समाजः m. समावायः m.

Murder, वधः m.

To murder, हन् वध्

Murdered, व्यापादित हत

Murderous, मारात्मक

To muse, चित् विचित् सन्ध्या

Having mused, चिन्तयित्वा ind.

Musical (instrument), तूर्य्यं n. वादित्रम् n. वाद्यं n.

Musician, वदकः m.

Musician (celestial), गन्धर्वः m.

Musing, विमृशत्

Mutable, चलचित्त

Mutual, अन्योन्य परस्पर

Mutually, परस्परम् ind. अन्योन्यम् ind. मिथस् ind.

Mysterious, रहस्य

Mystery, रहस्यं n.

N.

Naked, नग्न

Nakedness, नग्नत्वं n.

Nail (claw), नखः m.

Nail (finger), नखरः m.

Nailed (clawed), नखिन् नखवत्

Name, आख्या f. नामन् m. नामधेयं n. अभिधानं n.

By name, नाम्नि (loc. of नामन्)

Narrative, कथा f. वृत्तान्तः m.

Natural, सहज स्वभावज

Nature, प्रकृतिः f. भावः m. प्रधानं n. स्वभावः m. सत्त्वम् n. सृष्टिः f.

Navel, नाभिः f. उदरवर्त्तः m.

Near, अन्तिक अभि prep. उप prep. समीप सकाश अभ्याश आसन्न सकाशम् आरात्

Nearness, सन्निधानं n. सन्निधिः f.

Necessary, विवश अवश्य

Necessity, अवश्यकता f.

Neck, ग्रीवा f. कण्ठ m. or n.

Necklace, हारः m. रत्नावली f. ग्रैवं n. माला f. रजतं n.

Nectar, अमृतं n.

Needle, सूचिः f. सेवनी f.

Needy, दरिद्र दीन

Neglect, अनभ्यास m. अननुष्ठानं n.

Neighbour, प्रतिवेश्मस्थः m. प्रतिवासिन् m. f. n. परः m. (in comp.)

Nest, निधिः m.

Net, जालं n. पाशबन्धं n.

Never, (न कदाचित्) ind. (न जातु) ind.

Next, (adv.) तदनन्तरम् ind.

New, नव नूतन नूत्न अभिनव

News, सन्देशः m. सन्दिष्टं n. वाचिकं n.

Nigh, समीप सकाशम्

Night, रात्रिः f. क्षणदा f. निशा f. शर्व्वरीः f. त्रियामा f.

At night, नक्तम् ind.

By night, नक्तम् ind.

Nine, नवन्

Nineteen, नवदशन् ऊनविंशति

Ninetieth, नवतितम नवत

Ninety, नवति

Ninth, नवम

Nipple, स्तनः m. उरस् n.

No, न नो

Noble-minded, उदारधी महात्मन् महामति

Nocturnal, नैश

Noise, शब्दः m. निःस्वनः m. स्वनः m. हलहला f. हाहाकारः m.

To make a noise, रु नद्

Noisy, तुमुल

Noon, मध्याह्नः m.

Noose, पाशः m. बन्धनं n. पाशबन्धनं n.

Noosed, पाशबद्ध

Nor, न (न वा)

North, उत्तर

On the north, उदक् ind.

Northern, उत्तर उदञ्च्

Nose, नासा f. घ्राति: f.

Nosegay, स्तवकः m. गुत्सः m.

Not, न मा नो

Not so, नैवम् ind.

Note (sound), स्वरः m. शब्दः m. स्वनः m.

To notice, लक्ष् ईक्ष्

Notorious, प्रथित यशस्विन् विश्रुत रूढ लोकप्रसिद्ध

To nourish, संवर्द्धि (caus. of वृध् "to increase") पुष् भृज् परिपल्

Now, अधुना ind. अथ ind. अद्य ind. सम्प्रति ind. इदानीम् ind. अद्यत्वे ind.

Nowhere, (न क्वचित्) ind.

Nudity, नग्नत्वं n.

Number, सङ्ख्या f.

Number (host), गणः m. समुदयं n. समयः m. सङ्घातः m.

In great numbers, बहुशः ind.

Nurse, धा ॅयिका f. धात्री f.

O.

Oar, क्षेपणिः f. तरिरथः m.

Oath, शपनं n. शपथः m. शपः m.

Obedient, वश्य

To make obeisance, प्रणम्

To obey, प्रमाणय (nominal verb of प्रमाण "authority") स्था

Obeying, आज्ञानुवर्त्तिन् तिष्ठत्

Object, अर्थः m. विषयः m. पात्रम् n. अनुबन्धः m.

Oblation, बलिः m. हव्यं n. हुतं n. होत्रम् n.

To oblige, अनुरुध्

Obligation, व्रतं n. अवश्यकता f.

Obliged, अनुगृहीत

Observance, रक्षणं n.

Observance (religious), यमकः m.

To observe, दृश् अनुष्ठा अवलोक् आचर् लक्ष् अनुपल्

Observed, अनुष्ठित अवलोकित

Having observed, उपलभ्य विलोक्य ind. p.p.

Observing, आश्रित पश्यत् अनुपालयत्

To obstruct, रुध्

To obtain, आप् समभिपद् आसद् प्राप्

Obtained, अवाप्त आपन्न आस्थित प्राप्त सम्पन्न सम्प्राप्त

Having obtained, प्राप्य ind. p.p.

Obvious, दृष्ट

Occasion, अवकाश: m. अवसर: m.

Occasion (motive), प्रयोग: m. प्रयुक्ति: f.

Occasioned, जात

Occupation, स्वधर्म्म: m. व्यापार: m. जीव: m.

Occupied, प्रवृत्त रत आश्रित

To occupy, आविश् अवस्था

Occupying, अवस्थायिन्

Occupying (a place), अवस्थित समवस्थित

Occurred, समुपागत आपतित

Ocean, अर्णव: m. सागर: m. समुद्र: m. जलनिधि: m. मितद्रु: m.

Octagon, अष्टास्रम् n.

Odour, गन्ध: m. घ्राणं n. घ्राणतर्पण: m.

Of one's own accord, स्वयम् ind.

Off, प्र prep. अव prep. अप prep.

Offence, अपराध: m. विप्रियं n. दूषणं n. मन्तु: m.

Offended, कुपित

Offender, अपराद्ध: m.

Offensive, अपकारिन्

To offer (as a sacrifice), हु

Offered (sacrifice), हुत

Offering, क्रतु: m. हुतं n.

Office, अधिकार: m. आस्पदं n.

Office (room), ग्रन्थकुटी f.

Offspring, अपत्यं n. प्रजा f. प्रभव: m. सन्तान: m. गर्भ: m. (in comp.)

Offspring (of animals), शावक: m.

Oh! हा अहो

Oil, तैलं n. म्रक्षणं n.

Old (decayed), जीर्ण वृद्ध जरिन्

Old (in years), वृद्ध जरिन् जर्ज्जरित् प्राक्तन स्थविर

Old age, जरा f. वार्द्धकं n. वृद्धत्वं n. वृद्धि: f.

To grow old, जॄ

Old friend, चिरमित्रम् n.

On, नि prep.

On account of, कृते हेतो: (gov. gen. case when uncomp.) निमित्तम् ind.

On a certain time, कदाचित् ind.

On both sides, उभयत: ind.

On every side, सर्व्वत: ind. परि prep. समन्तात् ind. समन्तत: ind.

On my behalf, मदन्तरे ind. मदर्थम् ind.

On one side, पार्श्वत: ind. एकत: ind.

On that account, तत्र ind. तदर्थम् ind.

On the contrary, पुनर् ind.

On thy account, त्वदर्थम् त्वदर्थे both ind.

Once, एकधा ind. or सकृत् ind.

Once (at), युगपत् ind. सपदि ind.

One, एक

One another, इतरेतर

One and the same, समान

One by one, एकैकम् ind.

One day, एकदा ind.

One (of many), एकतम

One (of two), एकतर

Only, केवलम् मात्रम् both ind. नवरम् ind.

To ooze, स्पन्द्

Oozing, प्रस्रावः m. प्रस्रवणं n.

Open, असम्बाध

Wide open (eye), उत्फुल्ल उन्मीलित

Opened, उद्घट्टित

Opportune, काकतालीय

Opportunely, काकतालीयवत् ind.

Opportunity, अवकाशः m. क्षणः m. अवसरः m.

To oppose, विरुध् बाध् रुध् हेठ्

Opposed to, पर्य्यवस्थित विपक्ष

Opposite, विपरीत अभिमुख

Opposite, (prep.) परा अभि

Opposite bank of a river, पारं n. परावारं n.

To oppress, द्रुह् पीड्

Oppressed, आर्त्त पीडित दुःखिन् उपद्रुत

Opulent, धनिन् धनवत् आढ्य

Or, वा अथवा

Order (succession), क्रमः m. आनुपूर्व्यं n. पर्य्यायः m. अन्वयः m.

Order (command), अनुज्ञा f. आज्ञा f. शासनं n. अनुमतिः f.

Order (in), यथाक्रमम् ind.

To order, दिश् व्यादिश् कंस् दम्

Ordinance, विधिः m.

Ordinarily, प्रायस् ind.

Organ (of the body), मर्मन् n.

Organ (of sense), इन्द्रियं n.

Origin, उद्भवः m. योनी f. निबन्धनं n. सम्भवः m.

Ornament, आभरणं n. अलङ्कारः m. कङ्कणं n.

Ornamented, भूषित अलम्

Ostentation, दम्भः m.

Other, अन्य इतर अपर आदि

Otherwise, अन्यत्र ind. अन्यथा ind.

Our, अस्माकम् नः अस्मद् (nsed only in comp. in crude form)

Out, निः prep. वहिस् ind.

An outcast, अपसदः m. चाण्डालः m.

Outer, अन्तर

Outlet, द्वारं n.

Out of sight, परोक्ष

Outside, वहिर् or वहिः ind. अवस् ind.

Over (above), परा अधि prep.

Over (beyond), अति prep.

Over (through), अधि prep.

Over (opposite), परा prep.

Over again, (पुनः पुनर्) ind.

Over against, अभि

Over and above, अति

To overcome, अधिकृ atm. निहन् पराजि

Overcome, निहत वशीकृत अधिकृत

Overcoming, निघ्नत् पराजयत्

Overflowed, अभिपरिप्लुत

Overflowing, उद्रेक

Overlaid, परिक्षिप्त पिनद्ध

Overpowering, प्रमाथिन्

Over-run, आक्रान्त

Overspread, परिक्षिप्त संवीत सम्प्लुत

Overtaken, सम्प्राप्त

Overtaking, सम्प्रयुक्त

To overthrow, आक्षेपि (caus. of क्षिप् "to destroy")

To overwhelm, अवस्तृ अभिपरिप्लु

Overwhelmed, परिगत अभिपरिप्लुत

To be overwhelmed (with confusion), मुह्

To owe, धृ (in causal form)

Owl, कावहकः m. राच्यटः m.

Own, स्व निज

Owner, ईश्वरः m. पतिः m.

Ox, गौः m. f. अनडुह् m. उक्षन् m.

P.

To be pacified, शम्

To pacify, अनुनी साम् उपवद् atm.

Pain, व्यथा f. क्लेशः m. दुःखं n. परितापः m. पीडा f. प्रसूतिजं n.

Pain (bodily), कष्टं n. कृच्छ्र m. n. आभिलं n.

To suffer pain, तप् दू

Pained, आर्त्त कष्ट दुःखिन् पीडित

Pains (care), आस्था f.

Painstaking, सयत्न उद्योगिन्

To paint, चित्र विचित्र

Painted, चित्रलिखित चित्रित

Painter, चित्रलिख् चित्रकरः m. रङ्गाजीवः m.

A painting, चित्रम् n. आलेख्यं n.

Pair (couple), द्वयं n. यमं n.

Palace, प्रसादः m. हर्म्यं n. सौधः m. राजसदनं n.

Palm (of the hand), हस्ततलं n.

Palm-tree, तालः m.

Pang, व्यथा f. क्लेशः m. दुःखं n. आमनस्यं n. बाधा f.

To pant, उच्छ्वस्

Panting, उच्छ्वसत

Paradise, दिव् f. स्वर्गलोकः m. दिवं m.

To pardon, क्षम् परिमृष्

Parent, गुरुः m. जनकः m.

Pariah, चाण्डालः m.

Parrot, शुकः m. रक्ततुण्डः m.

Part (piece), खण्ड m. n. शकल m. n. भिन्नं n.

Partiality, पक्षपातः m.

Particle (atom), कणः m. कणिका f.

Particularly, विशेषतः ind.

To part (with), त्यज् परित्यज्

Partisan, पक्षः

To pass, अतिवृत्

To pass beyond, अतिक्रम् अती

Passed beyond, अतिक्रान्त

Passion, चित्तरागः m. अमर्षः m. कोपः m.

Passionate, अमर्षण अमर्षिन् कोपन

Passions, इन्द्रियं n. रागः m.

To pass over, अतिक्रम् तॄ

Past (former), प्राक्तन पूर्व्व

The past, गतकालः m.

Pasture, यवसः m.

Path, मार्गः m. पथिन् m. पद्या f. वर्त्मन् n. अयनं f. सरणिः f. पदवी f. सृतिः f. वर्त्तनिः अध्वन् m.

Patience, क्षमा f. क्षान्तिः f. सहित्वम् n.

Patient, क्षमिन् क्षान्त (pass. part. of क्षम्)

Patron, आश्रयः m. नाथः m.

Pauper, तपस्विन् दरिद्र

Pause, अन्तरं n.

Paw, हस्तः m. करः m. पाणिः m.

To pay, निर्णी atm. दा दद्

To pay respect, पूज् सम्पूज्

Peace, सन्धि m.

Peacock, मयूरः m. बर्हिन् m.

Peak, कूट m. n. शिखरं n. शृङ्गम् n.

Peak (of a mountain), कूट m.n. शिखरं n.

Pearl, मुक्ता f. हेमवलं n. मुत्यं n.

To peck at, (nomin. of चञ्चु)

Peculiar, सविशेष

Peculiar (extraordinary), अपूर्व्व

Pen, पक्षिपथः m.

Penance, तपस् n. यमः m. कृच्छ्र m. or n. पाचनं n.

To penetrate, गाह्

Penury, कार्पण्यम् n. दरिद्रता f.

People, जनः m. प्रजाः (pl. of प्रजा) f.

To perceive, बुध् ज्ञा मृश् अवगम्

Having perceived, ज्ञात्वा ind. बोधित्वा ind. अवगम्य ind.

Perceptible, प्रत्यक्ष चातुर

To perfect, साध् सिध्

Perfected, पुरस्कृत सिद्ध

Perfection, सम्पद् f.

Perfectly acquainted with, सम्यक् ज्ञ

To perform, कृ विधा

Performed, कृत

Performer, कर्तृ

Perfume, गन्धः m. आमोदः m. सुरभिः m. सुगन्धिः m.

Perfumed, धूपित वासित गन्धवत्

Perhaps, (अपि + नाम) नुवा ind. न्वै ind. किंस्वित् conj.

Period, अवधिः m. दशा f. कालः m. कालान्तरं n. नेमः m.

To perish, नश् मृ विनश् क्षि जॄ

Perishable, विनश्वर जर्य्य

Perished (decayed), गलित नष्ट क्षित or क्षीण

Permanent, अच्युत सनातन अक्षय

Permission, अनुज्ञा f. अनुमतिः f.

To permit, अनुमन् अभिज्ञा

Permitted, अभिज्ञात

Perpetrator, कर्तृ agt.

Perpetual, नित्य सनातन

Perpetually, नित्यम् ind. सततम् ind. सदा ind. सना ind.

Perplexed, मोहित व्याकुल

Perseverance, उद्यमः m. उत्साहः m.

Persevering, उद्योगिन् सोत्साह सोद्योग सयत्न

Perspiration, स्वेदः m. स्वेदनं n. प्रस्वेदः m.

To perspire, ष्विद् (आ)

Perusal, अधीतिः f.

To pervade, विष् अश् (ऊ)

Petition, अर्थिता f.

Petitioner, अर्थिन्

Philosophy, नीतिशास्त्रं n.

Phrase, उक्तं n.

To pick up, उत्थापि (caus. of ष्ठा)

Having picked up, उत्थाप्य ind.

Picture, चित्रम् n.

Piece, खण्ड m. n. अंशः m. भिन्नं n. दायः m.

Piecemeal, खण्डशः ind.

To pierce, व्यध् भिद् प्रतिभिद् प्रतिव्यध्

Pierced, जर्ज्जर वेधित

To pierce through, प्रतिव्यध्

Piety, तपस् n. धर्म्मः m.

Pigeon, कपोतः m. चणरामिन् m.

Pink, पाटल

Pious, धार्म्मिक साधु सुकृतिन् कृतिन्

Pipe (flute), वेणुः m. मुरली f.

Pitiable, कृपण

Pitiful, दयालु घृणिन्

Pity, कृपा f. दया f. करुणा f.

Place, देशः m. प्रदेशः m. आस्पदं n. भूमिः f. (generally comp.) स्थलं n. स्थानं n.

To place, स्थापि (caus. of स्था)

To place before, अभिस्थापि पुरस्कृ

Placed, स्थित स्थापित

To place down, अवस्थापि (caus. of स्था) निधा निक्षिप्

Having placed, स्थापयित्वा

Plain (honest), श्लक्ष्ण सात्त्विक

Plain (clear), प्रत्यक्ष विस्पष्ट विमल

Planet, ग्रहः m.

To plant, मूल्

A plate, पात्रम् n.

Platform, मञ्चः m.

Play, क्रीडा f. कूर्दनं n.

To play, क्रीड् विलस् दिव्

To play (upon an instrument), सम्प्रवद्

Playful, अभिलुलित क्रीडावत्

Plea, उपदेशः m.

Pleasant, प्रिय सुख

To please, सुख् अनुरुध् रुच्

To be pleased, तुष् रम् सन्तुष् हृष् प्रमुद्

Pleased, तुष्ट हृष्ट सन्तुष्ट प्रसन्न अभिरुचित मुदित

Pleasing, मनोहर मधुर

Pleasure, हर्षः m. परितोषः m. प्रीतिः f. भोगः m. सन्तोषः m. सुखं n. मुद् f. सौख्यम् n. रतिः f.

With pleasure, सानन्दम् ind. कामम् ind. सुखम् ind.

In pleasure and in pain, सुखदुःखयोः

To find pleasure, रम्

Pledge, उपनिधिः m. उपन्यासः m.

Plenteous, पुष्कल बहुल समधिक

Plentiful, बहुल समधिक

Plenty, बाहुल्यं n.

Plot (of ground), भूमिभागः m.

Plough, हलं n. जित्यः m. सीरः m. हालः m. (-share), कृषिकः m.

To plough, कृष्

To pluck up, उत्पट्

Having plucked up, उत्पाट्य

To plunder, अपहृ

Plunderer, अपहारः m.

To plunge, मस्ज्

Plunged, निमग्न मग्न गाहित

To plunge into, विगाह् गाह्

Poem, काव्यं n.

Poet, कविः m.

Poetry, काव्यं n.

Point, अग्रम् n. शिखा f.

Poison, विषं n. गरः m.

Polished, संस्कृत

Politic, नीतिकुशल

Polity, नीतिः f. नीतिविद्या f.

Pond, सरस् n. सरसी f. वापि: f. कासार: m.

To ponder, विमृश् प्रविमृश् चित्

A pool, जलाशय: m. सरस् n. सरसी f. कासार: m.

Poor, अधन दरिद्र कृपण दुर्गत निधन

To be poor, दरिद्रा

Porter, भारवाहिन् agt. भारहार: m.

Portion, खण्ड m. n. अंश: m. दाय: m.

Position, स्थानं n.

Positive, नियत

To possess, धृ धा उपभुज्

To possess (to engross), आविश्

To possess (to acquire), विद् शिच्

Possessed of, उपेत शील अन्वित सम्पन्न

Possessing (to be expressed by the affix इन् वत् or मत् as last members of comp.) आदधान सन्दधान

Possible, शक्य

Possibility, सम्भव: m. शक्यता f.

Post (rank), पदं n. मान: m. समुन्नति: f.

Post (prop), स्तम्भ: m.

Posterity, वंश: m.

Posture, भूमि: f. स्थानं n.

Pot-herb, शाक: m.

Potter, कुम्भकार: m.

To pound, पिष् चुद् कुट्ट

To pour forth, वृष्

Poverty, अनर्थ: m. दरिद्रता f. दारिद्रं n. कार्पण्यम् n. निधनता f.

Power, शक्ति: f. पराक्रम: m. प्रभाव: m. बलं n. वश: m. ऐश्वर्य्यं n. वीर्य्यं n.

Powerful, बलवत् बलिन् ऊर्ज्जित बल पराक्रान्त शक्त

Practical, क्रियावत्

Practice, अभ्यास: m. चरितं n. व्यापार: m. आचार: m.

To practise, अनुष्ठा आचर् कृ विधा आश्रि समाचर् .... (physic) कित्

Practising, आश्रित आचरत्

Praise, स्तुति: f. नुति: f. स्तोत्रम् n. स्तव: m.

To praise, प्रष्टु श्लाघ् शंस् ष्टु विष्टु ईड् णु

Praiseworthy, श्लाघ्य ईड्य वन्द्य

To prate, विलप्

To pray (beg), अर्थ्

Preceptor, गुरु: m.

Precious, गुरु महार्ह बहुमूल्य

Precious stone, मणि: m. रत्नं n.

Precipice, प्रपात: m. भृगु: m.

Precipitately, सहसा ind.

Pre-eminent, वृन्दारक वर

Preferable, वर

Preparation, सज्जकर्मन् m.

To prepare, आयुज्

Prepared (ready), उद्यत

Prepared (got ready), सज्ज आयुक्त सज्जित

Presence, सन्निधिः m. सन्निधानं n.

In presence of, अभितः ind. समीपम् ind. सम्मुखम् ind. अभिमुखम् ind.

Present (reward), दानं n. दक्षिणा f. उपदा f.

Present, (adj.) सन्निहित समीप

At present, अधुना सम्प्रति ind.

Presently, अनन्तरम् ind.

Preservation, प्ररणं n. रक्षणं n.

To preserve, त्रै पाल् रक्ष् गुप् पा

Preserved, रक्षित गुप्त त्रात or त्राण

Preserver, गुप्तकः m. रक्षकः m. पालिकः m.

A preserving, रक्षणं n. परिरक्षणं n. परित्राणं n.

President, अध्यक्षः m.

Pretended, मिथ्या (ind. and gen. comp.)

To prevent, वृ रुध् वाध् विरुध्

Previous, पूर्व्व

Previously, पूर्व्वम् ind. प्राक् ind.

Prey (booty), आमिषं n.

Price, अर्घः m. मूल्यः m. पण्यम् n.

Pride, दर्पः m. मदः m. गर्वः m. अभिमावः m. अहङ्कारः m. दम्भः m.

Priest, होतृ पुरोधस् m.

Primary, मुख्य उत्तम परम

Prince, राजन् m. स्वामिन् m. कुमारः m. राजपुत्रः m. भर्तृदारकः m. पार्थः m. नृपः m.

Princess, राज्ञी f. राजपुत्री f.

Principal, उत्तम परम प्रधान (always neuter and in sing. num.)

Principle, तत्त्वम् n.

Prison, बन्धनालयः m.

Privately, निभृतम् ind. उपांशु ind.

Privations, परित्यागः m. हानिः f.

A proclaiming abroad, अनुकीर्त्तनं n.

Procrastination, कालयापः m.

Procurable, लभ्य प्राप्य

To procure, अलभ् उत्पादि (caus. of पद्) प्राप्

Procured, प्राप्त अवाप्त आपन्न

Prodigious, अद्भुत

To produce (be born), उत्पत् जन्

Produced, उत्पतित जात उपजात

Production (birth), जन्मन् m. जातिः f. सम्भवः m.

Productive, फलवत् सम्फल

Proficiency, प्रवीणता f. दक्षिण्यम् n.

Proficient, सुविचक्षण प्रवीण

Profit, अर्थः m. गुणः m. मूल्यं n. प्राप्तिः f.

Profitable, अर्थवत् सफल निर्फल

Progeny, अपत्यं n. सन्तानः m. प्रजा f.

.... (of animals) शावकः m.

Progress, क्रमः m. गतिः f.

Prolix, अतिक्रान्त दीर्घसूत्र

Promise, नियमः m. प्रतिश्रवः m.

To promise, प्रतिज्ञा अभ्युपे (comp. of इ "go" with उप and अभि), प्रतिश्रु आश्रु संगॄ atm. प्रतिपद्

Promised, प्रतिज्ञात प्रतिश्रुत

Prompt, अदीर्घसूत्र उद्यत

Proof, लक्षणं n. साक्षिता f. प्रमाणं n.

Prop, आधारः m. आस्था f.

Proper, उचित क्षम पथ्य यथोचित समञ्जस यथार्ह यथार्थ

Properly, यथायोग्यम् ind. यथावत् ind. यथार्हं ind. यथार्थं ind.

Proper to be done, कर्त्तव्य कार्य्य

Property, द्रव्यं n. अर्थः m. विभवः m.

Propitiation, शान्तिः f.

Propitious, भद्र माङ्गलिक शुभङ्कर

Proposal (speech), वाक्यं n.

To propound, प्रच्छ्

Propriety (of conduct), समाचारः m. व्यवहारः m. विनयः m.

Prosecution, प्रवृत्तिः f.

To prosper, समृध् विध् सम्पद् ऋध्

Prosperity, अभ्युदयः m. सम्पत्तिः f. भूतिः f. भद्रं n. कल्याणं n. ऋद्धिः f. श्रीः f.

Prosperous, श्रीमत् शुभ समृद्ध आढ्य कुशलिन् लक्ष्मीवत् ऋद्धिमत्

To prostrate, पाति (caus. of पत् "to fall")

Prostrating, पातयत्

Prostration, अष्टाङ्गपात. m.

To protect, रक्ष् गुप् पाल् अभिरक्ष् दे (ङ)

A protecting, परित्राणं n. परिरक्षणं n. रक्षणं n. पालनं n.

Protection, शरणं n. रक्षणं n. प्रतिपालनं

Protector, आश्रयः m. रक्षकः m. नाथः m.

Proud, दृप्त सदर्प मानिन् गर्व्वर

To be proud, दृप् गर्व्व् मन्

Proudly, सदर्पम् ind.

To prove (test), परीक्ष्

Provisions, यात्रिकं n.

Prowess, पराक्रमः m. विक्रमः m. शौर्य्यं n.

To prowl about, परिभ्रम् भ्रम् सञ्चर्

Prowling about, परिभ्रमत् भ्रमत् सञ्चरत्

Proximity, सन्निधानं n. सन्निधिः m. सन्निध्यं n.

Prudence, बुद्धिः m.

Prudent, बुद्धिमत् विद्वस् धीर अन्तरज्ञ

A publishing abroad, अनुकीर्त्तनं n.

To puff, श्वस् वा ध्मा

Puffing, श्वसन्

To pull, कृष् आकृष्

To pull about, अभिकृष्

To pull towards, आकृष्

Pulled, आकृष्ट

Pungent, तिग्म खर तीक्ष्ण

To punish, दण्ड निग्रह्

Punished, दण्डित

Punishment, दण्डः m. साहसं n.

Pupil, शिष्यः m. छात्रः m. पण्डितः m.

To purchase, क्री (ङ)

Purchased, क्रीत

Pure (clear), शुचि निर्म्मल शुद्ध पवित्र स्वच्छ विमल .... (holy) अनघ पुण्य

To be pure, विशुध् शुध्

To purge, रिच् पू

To purify, पू शोधि (caus. of शुध्)

Purity, शुचित्वं n. शुद्धिः f.

Purity (chastity), सतीत्वं n. सत्यं n.

Purple, धूम्रः m. धूमलः m.

Purpose, सङ्कल्पः m. स्वभावः m. मता f. ग्रहः m. उद्यानं n.

To no purpose, वृथा ind.

For that purpose, तदर्थम् ind.

To pursue, अनुधाव् अनुया अनुसृ

To put down, अवस्थापि (caus. of स्था) निधा

Q.

Quadruped, चतुष्पदः m. चतुष्पात् m.f.n.

Quagmire, पङ्कः m.

Quality, गुणः m.

Quantity, बाहुल्यं n. प्रायः m. सञ्चयः m. राशिः m. .... (measure) मात्रा f.

Quarrel, विप्रलापः m. विरोधोक्तिः f.

To quarrel, विग्रह्

Quarter (region), दिश् f. देशः m.

Quarternion, चतुष्टयं m.

Queen, देवी f. राजपत्नी f. महिषी f.

To quench, शमि (caus. of शम्)

Question, अनुयोगः m. प्रश्नः m. पृच्छा f.

To question, प्रच्छ्

Quick, त्वरित (p.p. of त्वर् "to hasten") शीघ्र आशुकारिन् क्षिप्र

To be quick, त्वर् सम्भ्रम्

Quickly, आशु ind. शीघ्रम् ind. सत्वरम् ind. सहसा ind. तूर्णम् ind. द्रुतम् ind. झटिति ind.

Quickness, वेगः m. शीघ्रता f. त्वरा f.

Quiet, (subst.) शान्तिः f. शान्तता f.

Quiet, (adj.) शान्त प्रशाम्

To be quiet, शम्

Quietly, शान्तं n.

To quit, त्यज् परित्यज् परिवृज् रह् विरह् विहा

Quitted, विहीन त्यक्त रहित

Quitting, परित्यजत्

Quiver, तूण m. f. खोलि: f.

To quiver, प्रस्फुर्

To quote, उदाहृ

R.

Rabbit, शश: m.

Race (tribe), गोत्रम् n. वंश: m. अन्ववाय: m. सन्तान: m.

Radiance, प्रदीप्ति: f. उद्भास: m.

Radiant, उद्योतित दीप्त प्रदीप्तिमत्

Raft, उडुप m.&n. प्लव: m. कोल: m. तरिकं n. तर्णि:m.

To rail at, उपक्रुश् भष् आक्रुश्

Railing at, क्रोशत् भषत्

Raiment, वस्त्रं n, अम्बरं n.

Rain, वृष्टि: f. वर्ष: m.

To rain, वृष् अभिवृष् प्रवृष्

Rainbow, इन्द्रायुध: m.

Raining, अभिवर्षत् वर्षमाण वर्षत्

Rain-water, वर्षाम्बु n.

The rainy season, प्रावृष् f. प्रावृट्काल:m. मेघागम: m.

Rainy weather, दुर्दिनं n.

To raise, उद्धृ उद्यम्

To raise up, उद्धृ उत्थापि उद्यम्

Raised up, उद्यत उच्छ्रित उद्धृत उद्गूर्ण

A raising up, उद्धरणं n.

A ram, मेष: m.

Rama, राम: m. तिलक: m. कौशल्यानन्दन: m.

To ramble, भ्रम् परिभ्रम्

Rambling, भ्राम्यत्

Rank, मान: m. पदं n. समुन्नति: f.

High rank, प्रभूत्वं n.

Rapid, महावेग वेगवत् शीघ्र क्षिप्र

Rapidity, वेग: m. शीघ्रता f.

Rapidly, सत्वरम ind. आशु ind. द्रुतम् ind. शीघ्रम् ind. सहसा ind. तूर्णम् ind.

Rarely, यथाकथाच ind.

Rashness, यौवनदर्प: m. साहसं n.

Rat, आखु: m. मूषिक: m. उन्दर: m.

At any rate, तावत् ind.

Rather, वरम् ind.

Raven, काकोल: m. पर्व्वतकाक: m.

To ravish, अभिहृ

Ravished, अभिहृत

Ravisher, अभिहर्तृ agt.

Ray (of sunshine), किरण: m. .... (of light) उपधृति: f. रश्मि: m.

To reach, आपद् सम्प्राप्

To read, अधिगम् पठ् अधी

Read, अधीत आगमित

Having read, अधीत्य

Readily, निकामम् ind.

Reading, अध्ययनं n. पठनं n. अधीतिः f.

Ready, उद्यत निरायास सज्ज कल्प

Real, सत्य

Really, अर्थतः ind. सत्यम् ind.

Realm, राज्यं n. राष्ट्र m. or n.

Reason (cause), हेतुः m. कारणं n.

To reason, चित् (१०) ऊह् तर्क्

A reasoning, तर्कः m. ऊहा f.

To recede, निवृत् अपसृ

To receive, आप् ग्रह् अवाप् आदा atm.

Having received, प्रतिगृह्य आदाय

Receiving, आददान विन्द गृह्णत्

Recent, नव नूतन नूत्न

Receptacle, पात्रम् n. निधिः m. आधारः m.

Reception (hospitable), सत्कारः m.

A reckoning, गणना f. सङ्ख्यानं n.

Relieving, अवलम्बिन्

To recognize, प्रत्यभिज्ञा विज्ञा

Having recognized, प्रत्यभिज्ञाय विज्ञाय

To recollect, स्मृ अभिसंस्मृ ध्या

Recollected, स्मृत

Recompense, फलं

To reconcile, साम्

Reconciliation, सामन् n.

Recorded, स्मृत कीर्त्तित

To have recourse to, श्रि आश्रि

To recover, आश्वस् प्रत्याश्वस्

Rectitude, मर्य्यादा f. धर्म्मक्रीया f.

Red, कषाय शोण शोणित

Reddened, कषायकृत

Red dye, जतुः n. जतुरसः m.

To redeem, परिक्री

Reduced (to poverty), धनहीन कृपण

Reed, शरः m.

To reel, सञ्चल्

Reference, प्रतीक्षा f. अपेक्षा f.

In reference to, प्रति (with acc. case) कृते

To reflect, (think) चित् (१०) विचित् (१०)

Having reflected, विचिन्तयि त्वा

Reflecting, चिन्तयत् विचिन्तयत्

Reflexion (thought), चिन्ता f.

To refrain, निवृत् विनिवृत्

Refrained from, निवृत्त

Refuge, गतिः f. समाश्रयः m. आश्रयः.

Regard, आदरः m. आस्था f. पूजा f. प्रीतिः f. अपेक्षा f. सम्मानं n.

To regard, मन् अवेक्ष् प्रध्यै पूज्

Regarding, as. (prep.) प्रति (with acc.) कृते (gov. gen.) विषयक

Region, दिश् f. देशः m. राष्ट्रम् n.

Regret, उत्कण्ठा f. उद्वेगः m.

Regretting, उत्सुक उत्कण्ठित उन्मनस्

To reject, निक्षिप् उत्सृज् प्रत्यादिश्

Rejected, निक्षिप्त प्रतिक्षिप्त

To rejoice, हृष् आनन्द् (१) रम् तृप्

A rejoicing, आनन्दनं n. हर्षः m.

Rejoicing, उल्लासित नन्दक

To relate, कथ् वर्ण् ख्या

A relating, कथनं n. कथा f. आख्यानं n.

Relating to (formed by subj. ईय to end of word) उद्देश

Relation, बन्धुः m. बान्धवः m.

Relative to, उद्देश

To release, मुच् मोक्ष् विमुच्

Release, (subst.) मोक्षणं n. विमोक्षणं n.

Relentless, दृढ अदय अकृप

Religion, धर्म्मः m.

Religious, धार्म्मिक धर्म्मिन्

For religious purposes, धर्म्मार्थम् ind.

Religious student, धर्म्मचारिन् m. वटुः m.

Religious teacher, गुरुः m.

To relinquish, उत्सृज् सृज् त्यज्

Relish, रुचिः f.

To remain, स्था अवस्था

Remainder, अवशेषः m. प्रभृति (used in comp.) शेषं n.

Remaining (left), अवशिष्ट परिशिष्ट .... (staying) स्थित अवस्थित

Remedy, प्रतिकारः m. चिकित्सितं n.

To remember, स्मृ अभिसंस्मृ अधी (comp. of अधि and इ of sec. cl.) ध्या

Remembered, स्मृत अभिसंस्मृत

Remembrance, स्मृतिः f. मतिः f.

Remissness, अयत्नः m.

Remorse, पश्चात्तापः m. अनुतापः m.

To remove, अपवह् अपोह् विणी अपणी अपनुद् आक्षिप्

Removed, स्थानभ्रष्ट अपनीत निरस्त

To rend, दृ विदृ भिद्

A rending, विदारणं n. भिदा f. स्फुटनं n.

Renown, यशस् n. कीर्त्तिः f. प्रतिपत्तिः f.

To render renowned, ख्यत् ख्या

Renowned, यशस्विन् महायशस् विश्रुत प्रथित

Rent (torn), दारित भिन्न

To be rent asunder, विदीर्य्य (pass.)

To repair to, अभ्युपे श्रि गम् आश्रि

To repeat, अनुवद्

Repeatedly, असकृत् ind. मुहुर् ind. (पुनः +पुनः) शश्वद् ind. अनुवार ind.

To repel, समवक्षिप् प्रतिहन् वृ अपोह्

To repent, अनुतप् atm.

Repentance, पश्चात्तापः m. अनुशोकः m.

Repetition, अनुवादः m. आम्रेडितं n.

Reply, उत्तरं n. प्रतिभाषा f. प्रतिवाच् f.

To reply, प्रतिवद् प्रतिवच् पतिभाष्

Report, किम्वदन्तिः f. प्रवादः m. जनश्रुतिः f. वचनीयता f.

Repose, विश्रान्तिः f. विश्रामः m. विश्रमः m.

Reposed, विश्रब्ध विश्रान्त विरत

Reproach, भर्त्सनं n. निन्दा f. धिक्कारः m. तिरस्कारः m.

To reproach, भष् तिरस्कृ (तिरस् with कृ) णिद् (१) परिभष्

Reproof, परिभाषणं n. निन्दा f.

Reputation, यशस् n. कीर्त्तिः f. समाज्ञा f.

To request, याच् अर्थ् उपयाच् प्रच्छ्

To requite, प्रतिकृ atm. प्रत्युपकृ atm.

To rescue, त्रै रक्ष् मुच् मोच

Rescued from, मुक्त रक्षित त्रात or त्राण

A rescuing, परित्राणं n. परिरक्षणं n.

Resemblance, आभा f. औपम्यं n. उपमा f.

Resembling, प्राय (in comp.) उपम निभ सन्निभ सरूप प्रतिम इव वत् (subj. to words)

Resentment, मन्युः m. क्रोधः m. अमर्षः m.

Reservoir, आधारः m. जलाशयः m.

Residence, निवासः m. वासः m.

Resident, वासिन् m.

A residing, अवस्थानं n. संस्थितिः f. समावासितं n. वासनं n.

To resist, बाध् प्रतिया प्रतियुध् वृ रुद्

Having resolved, विनिश्चित्य ind. p.p.

To resort, गम् अनुया श्रि आश्रि

Respect, आदरः m. पूजा f. बहुमानं n. सम्मानं n. सत्कारः m.

To respect, पूज् अर्च् मन् (tenth cl.)

Respectability, गौरवं n.

Respectable, आर्य्य सज्जन सुजन भगवत्

Respected, आदृत पूजित अर्चित

Respectfully, सादरम् ind.

Respecting, (prep.) प्रति (with acc.)

Resplendent, विभ्राजमान द्युतिमत्

Rest (repose), विश्रामः m. विश्रान्तिः f.

.... (sleep) निद्रा f. स्वप्नः m. स्वापः m.

The rest, &c., प्रभृति (used in comp.)

To rest (alight), अवलम्ब (१) अवस्था

To take rest, आरम् atm. विरम् atm.

Rested, विश्रब्ध विरत विश्रान्त

To restrain, यम् नियम् निग्रह् वृ निवृ

Restrained, नियन्त्रित यन्त्रित नियत

Having restrained, नियम्य निगृह्य

Restraint, संयामः m. यमः m. गुप्तिः f.

Result, फलं n. अनुभवः m. अनुभूतिः f.

To retaliate, प्रतिकृ atm.

Retaliation, प्रतिकारः m. प्रतिक्रिया f.

Retinue, परिवारः m. परिवर्हः m. परिच्छदः m.

To retire, प्रतिनिवृत् प्रतिक्रम् परे

Retired (solitary), एकान्त एक

Return, उपयातं n. प्रत्यागमः m.

To return, प्रत्यागम् निवृत् पुनरागम्

Returned, पुनरागत प्रत्यागत विनिवृत्त

Having returned, पुनरागत्य ind. पश्चादागत्य ind. प्रत्यावृत्य ind.

Returning, निवर्त्तत् प्रत्यागच्छत्

To reveal, प्रकाशि (caus. of काश्)

Revenge, निर्यातनं n. प्रतिहिंसा f. प्रतिकारः m. वैरशुद्धिः f.

Revenue (royal), नृपांशः m. भागधेयः m.

Reverberation, प्रतिनादः m. प्रतिनिनदः m. प्रतिध्वनिः f. अनुनादः m.

To revere, मह् पूज् पुरस्कृ (पुरस् with कृ) अर्च् नमस्कृ (नमस् with कृ)

Revered, पुरस्कृत आर्य्य (in voc. sense) अर्च्य पूजित आदृत

Reverence, आदरः m. सम्मानं n. बहुमानं n. सत्कारः m. पूजा f.

To reverence, पूज् नमस्कृ (नमस् with कृ)

Reverentially, सादरम् ind. ससम्भ्रमम् ind. साष्टाङ्गपातम् ind.

Reverse, विपरीत विरुद्ध वाम प्रसव्य

To revile, तिरस्कृ (तिरस् with कृ) क्षिद् (दृ) उदाहृ atm. अधिक्षिप्

Reviler, निन्दकः m.

A reviling, उपालम्भः m. परिभाषणं n.

To revive, आश्वस् सञ्जीव् प्रत्याश्वस्

Revolution (going round), आवृत्तिः f.

To revolve, परिवृत् आवृत्

Revolving, परिवर्त्तिन् आवर्त्तिन्

A revolving, आवृत्तिः f. परिवृत्तिः f.

Reward, फलं n. .... (prize), वरः m.

Rhinoceros, एकशृङ्गः m.

Rice, शालि n. शालयः m. तण्डुलः m.

Rich, धनवत् धनिन् वित्तवत् महाधन आढ्य

Riches, धनं n. वित्तं n. अर्थः m.

Riddle, दृष्टकूटं n. प्रहेलिका f.

Ridiculing, प्रहसत् अवहसत्

Right, भद्रम् (adv.) युक्त साधु (adjs.) समञ्जस adj. यथार्थ उपयुक्त

Right, (subst.) धर्म्मः m.

Right (title), अधिकारिता f.

Righteous, पुण्य धर्म्मयुज् धर्म्मिन्

Right (hand), अपकरः m. अपपाणिः m. अपसव्य (adj.) दक्षिण (adj.)

Rind, त्वच् f. वल्कं n. वल्कलं n.

Ringlet, अलकान्तः m. अलकः m.

Ring (signet), मुद्रिका f. मुद्रा f.

To make a riot, तुद् नद्

Ripe, पक्क परिणत

To ripen, पच्

Rise, उद्गमः m. उदयः m.

To rise, उत्पत् उत्था उद्यम् उदि

To rise above, आरुह् अधिरुह्

To rise up, समुच्चर् आरुह् उच्चर्

Risen, उदित उद्गत

The rising (of sun or planets), उदयः m.

Rivalry, स्पर्द्धा f. ईर्ष्या f. स्पर्द्धता f.

River, नदी f. सरित् f. तरङ्गिणी f. शैवलिनी f. नदिनी f. धुनी f.

Road, मार्गः m. वर्त्मन् n. अयनं n. पथिन् m. पदवी f. सृतिः f. वर्त्तनी f.

Cross roads, शृङ्गाटकं n. चतुष्पथम् n.

To roam about, परिभ्रम् भ्रम् विचर् व्रज् परिव्रज् अट्

Roaming about, परिभ्रमत् भ्राम्यत् विहारिन् अटमान परिव्रजत्

Roar, निर्घोषः m. नर्द्दनं n. प्रणादः m.

To roar, विनद् प्रनद् री नर्द्

Roaring, नर्दमान रीणत्

To rob, अपहृ अभिहृ

Robber, अपहारकः m. चौरः m. चोरः m. तस्करः m. अभिहर्तृ m. agt.

Robbery, चौर्य्यं n. चौरिका f. मुष्टं n.

Robust, महाबल वीर्य्यवत् बलवत्

Rock, शिला f. अश्मन् m. अलघूपलः m. पाषाणः m. प्रस्तरः m. ग्रावन् m. शैलः m.

Rod, दण्डः m.

Rogue, वञ्चकः m. धूर्त्तः m.

Roguish, दुर्वृत्त धूर्त्त वञ्चुक

To roll, विवृत् लुट्

Roof, पटला f. छदिः m.

Room (space), प्रसरः m. (chamber) शाला f.

Root, मूलं n.

To root up, उन्मूल्

Rooted out, निरस्त उन्मूलित

Rope, दामन् n. रज्जुः m. दामनी f.

Round, वर्तुल निस्तल वृत्त गुड

To rout (put to flight), विद्रावि (caus. of द्रु)

Routed, विद्रावित अवभ्रष्ट

To rove about, सञ्चर् भ्रम् अट् विचर्

Roving, भ्राम्यत् अटत् अटमान

A roving about, अटनं n. भ्रमणं n.

Royal, राज (comp.) राजार्ह नृपोचित

Royalty, राज्यं n. राजत्वं n.

Row (line), आवली f. लेखा f. पङ्क्तिः f.

Ruby, पद्मरागः m. लोहितकः m.

Rudder, अरित्रम् n. केनिपातः m.

Ruffled, व्याकुल विहस्त

Ruin, नाशः m. अनर्थः m. क्षयः m.

Ruined, हत नष्ट विनष्ट

Rule (authority), अधिकारः m. प्रमाणं n.

Rule (precept), विधिः m. क्रमः m.

Rule of conduct, आचारः m.

To rule, ईश् प्रभू शास् अधिष्ठा atm.

Ruler, अधिपः m. ईश्वरः m. राजकः m.

Rumour, किम्वदन्ती f. प्रवादः m. जनवादः m. वचनीयता f.

To run, धाव् द्रु दु

To run about, विद्रु परिधाव्

To run after, अनुधाव् अनुद्रु

To run away, विद्रु प्रद्रु अपधाव्

To run hither and thither, विपरिधाव्

To run near, उपद्रु समुपद्रु उपधाव्

To run off, प्रद्रु प्रधाव् विद्रु

To run up to, उपद्रु समुपद्रु अभिधाव्

Rural, ग्राम्य ग्रामिक

A rush (movement), वेगः m. जवः m. तरस् n.

To rush, द्रु अवद्रु

To rush upon, अभिद्रु अभिधाव्

S.

Sacred, पुण्य

Sacrifice, यज्ञः m. इज्या f. अध्वरः m. मखः m. इष्टिः f. क्रतुः m. प्रयागः m.

To sacrifice, हु यज्

Sad, विमनस् शोकार्त्त शोचित

To be sad, शुच् अनुशुच् विलप्

Sadness, विषादः m. शोकः m. मन्युः m. तापः m. शुच् f. विलापः m.

A sage, ऋषिः m. विद्यः m. मुनिः m. बुद्धः m. यतिः m. यमिन् m. मन्तृ m.

Sagacious, उदारधी महात्मन्

Said, उक्त उदित भाषित जल्पित

Having said, उक्त्वा ind. p.p.

A saint, मुनिः m. यतिः m. ऋषिः m.

For the sake of, हेतोः ind. अर्थम् ind. निमित्तम् ind. (gen. comp. with crude)

Sale, विक्रयः m. विपणः m.

To sally forth, प्रधाव् प्रद्रु

Salt, लवणं n. अक्षीवं n. वशिरं n.

Salutation, प्रणामः m. कुशलप्रश्नः m. नमस् ind. स्वस्ति ind. .... (from inferiors to superiors), अञ्जलिः m.

To salute, अभिवद् प्रणम् प्रत्यर्च्

Having saluted, अभिवाद्य प्रणम्य

Same, सम समान सदृश निभ (comp.)

Sand, मरुः m. सिकताः plu. m. वालुका f.

Sand-bank, सैकतं n. सिकतामयं n.

Satiated, सन्तर्पित तर्पित सन्तुष्ट

To be satiated, तृप् पृ तुष् सन्तुष्

Satisfaction, तुष्टिः f. परितोषः m. सन्तोषः m. तर्पणं n. तृप्तिः f.

Satisfied (fed), सन्तर्पित तुष्ट तर्पित

To be satisfied, तृप् पृ तुष् धिव् (५)

To satisfy धिव् (५) तृप् सन्तृप्

To saunter about, भ्रम् परिभ्रम् व्रज्

To save, त्रा or त्रै रक्ष् मुच् मोक्ष्

To say, ब्रू आह् भाष् वद् वच्

Scandal, परदोषकीर्तनं n.

Scared, त्रासित चकित त्रस्त भीत

To scatter, कृ प्रकृ अवकृ विकृ विभा भि

Scattered, प्रकीर्ण अवकीर्यमाण उदस्त

Scent, गन्धः m. आमोदः m.

Scented, धूपित वासित गन्धवत्

Scholar, शिष्यः m. पण्डितः m. छात्रः m.

Scholiast, भाष्यकृत् m. भाष्यकरः m.

School, आश्रमः m. पाठशाला f.

Science, विद्या f. शास्त्रं n... (sacred) श्रुतं n.

Scimitar, निस्त्रिंशः m. असिः m. करपालः m.

To scorn, अवमन् अवधी

Having scorned, अवमत्य ind. p.p.

Scoundrel, दुरात्मन् m. दुर्जनः m.

To scream, विक्रुश् क्रुश् प्रक्रुश्

Screaming, विक्रोशत् उत्क्रोशत्

To screen, अपवृ आवृ अपगुप्

Scribe, लिपिकारः m. अक्षरचणः m.

Scripture, श्रुतिः f. शास्त्रं n. वेदः m.

Sea, समुद्रः m. सागरः m. अर्णवः m.

Seal, मुद्रा f.

Search, जिज्ञासा f. निरूपणं n. अन्वेषणं n. परीष्टिः f. पर्येषणा f.

To search, निरूप् अन्वेष् परीष्

Searching for, अन्वेषमाण अन्विष्यत् निरूप्यत् ind.

Season, कालः m. समयः m. ऋतुः m.

Seat, आसनं n. पीठ m.n. विष्टरः m.

Seated, आसीन उपविष्ट

Second, द्वितीय

Secrecy, प्रच्छादनं n. रहस्यं n.

Secret, (subst.) रहस्यं n.

Secretly, रहस् ind. उपांशु ind.

Secure, निवात अभय

Security, अभयं n. अहार्यत्वं n.

To see, दृश् लोच् ईक्ष् सम्प्रेक्ष् अभिवीक्ष्

Seed, वीजं n.

To see into, निरूप् वीक्ष् लोच्

Seeing, पश्यत् प्रेक्षमाण

To seek, इष् अन्विष्

Seen, दृष्ट ईक्षित आलोकित

Having seen, दृष्ट्वा ind. प्रेक्ष्य ind. सम्प्रेक्ष्य ind. लोक्य ind. अभिवीक्ष्य ind.

To seize, हृ ग्रह् अभिहृ परिग्रह्

Having seized, गृहीत्वा ind. हृत्वा iud.

Seizure, हरणं n. ग्रहणं n. परिहरणं n.

Seldom, यथाकथाच ind.

To select, वृ वृ (tenth cl.)

Self, स्व आत्म (as first memb. in comp.)... I myself, सोऽहं ... thou thyself, स त्वं &c.

Self-willed, स्वैरिन् स्वतन्त्र स्वच्छन्द

To sell, विक्री atm.

To send, प्रचुद् प्रस्था प्रेषय् (caus. of इष्)

To send away, प्रस्थापि (caus. of स्था)

To send forth a sound, णद् नर्द् शब्द्

Senseless (stupid), निर्बुद्धि बुद्धिहीन

Sensible, धीमत् मतिमत् प्राज्ञ सुविचक्षण

Sent, प्रेरित सम्प्रेषित प्रेषित

Sentiment, रसः m. ... (opinion), छन्दः m.

To separate, भिद् वियुज् भ्रश्

Separately, पृथक्

Separation, भेदः m. विरहः m. विप्रयोगः m. वियोगः m.

Series, क्रमः m. आनुपूर्व्यं n. अनुक्रमः m.

Serpent, सर्पः m. उरगः m. आशीविषः m.

To serve, श्रि (ञ) षेव् चिट् वृ

Servant (female), प्रेष्या f. दासी f. चेटी f.

Servant (male), प्रेष्यः m. सेवकः m. चेटकः m. दासेयः m. परिचारकः m.

Service, उपचारः m. भिक्षा f. सेवनं n.

Servitude, सेवा f. दासभावः m. दास्यं n.

Set (as the Sun), अस्तमित p.p.

To set free, मुच् जस् क्षा or क्षै मोक्ष्

Set free, मुक्त उद्दाम विमुक्त त्राण

Having set free, मुक्त्वा ind. part.

To set out, प्रया प्रस्था निर्गम्

Set out, प्रयात प्रस्थित

Setting, अस्तम् ind.

Seven, सप्तन् सप्तक

Seventeen, सप्तदशन्

Seventh, सप्तम सप्तक

Seventieth, सप्तत or सप्ततितम

Seventy, सप्ततिः f.

Severe, निष्ठुर परुष क्रुर

Severity, नैष्ठुर्य्यं n. क्रुरता f.

Sexual intercourse, मैथुनं n.

To sew, षिव् (उ) वेप्रवे

Shade, छाया f. अनातपः m.

Shadow, छाया f.

To shake, धू क्षुभ् विक्षोभि (caus. of क्षुभ्) विधू क्ष्मा

To shake off, अवधू निर्धू

Shaken, वेल्लित चलित धूत

Shame, व्रीडा f. ह्री f. लज्जा f. त्रपः m.

With shame, सव्रीडम् ind. सलज्जम् ind.

Shape, संस्थानं n. आकारः m. आकृतिः f. विग्रहः m. रूपं n.

To share, भज् अंश् विभज्

Share, अंशः m. भागः m. विभागः m.

Sharp (acute), तीक्ष्ण खर शित

To sharpen, शो तिज् शि क्ष्णु

She, सा (from तद्) .... herself, सा एषा

Sheath, कोषः m. दलं n.

Sheep, अविः m. or अविकः m.

To shew, प्रदर्शि (caus. of दृश् "to see") दर्शि दिश्

Shewing, प्रदर्शयत् दर्शयत्

Shield, चर्मन् n. फलक m. or n.

To shine, भा शुभ् द्युत् काश् उद्युत् राज् दीप् भ्राज् (आ) रुच्

A shining, शोभनं n. द्युतिः f. दीप्तिः f.

Ship, नौः f.

Shoot, पल्लवः m. किसलयं n.

To shoot (kill), हन् वध् व्यध्

To shoot at, अभिसन्धा शरास् (from शर "an arrow," and अस्) शराहन्

Shore, तीरं n. कूलं n. रोधः m. तट m.n.

Short (little), वामन ह्रस्व खर्व

Shortly, अचिरात् ind.

Shoulder, स्कन्धः m. भुजशिरस् n. अंसः m.

Shout, स्वनः m. निनादः m. नादः m. शब्दः m. नर्द्दितं n. ध्वनिः m.

To shout, णद् नर्द् क्रुश् विक्रुश्

To shout out, प्रणद् प्रक्रुश् उत्क्रुश्

A shower, वर्षः m. वर्षाम्बु n. धारं n.

To shower upon, अभिवृष् अववृष्

Shrewd, बुद्धिमत् धीमत् मतिमत्

Shrub, स्तम्बः m. गुल्मः m.

To shun, वृज् परिवृज्

Sick, रोगिन् व्याधित आमयाविन्

To be sick, रुज् अम् (tenth cl.)

Sickle, लवित्रम् n. दात्रम् n.

Sickness, रुज् f. रोगः m. रोगिता f. व्याधिः m. आमयः m. आमः m.

Side, पार्श्वः m. कक्षः m.

Side (of a mountain, &c.), नितम्बः m.

On all sides, समन्ततः ind. सर्वतः ind.

On one side, पार्श्वतः ind.

By the side of, पार्श्वम् ind.

Sigh, उच्छ्वासः m. श्वासः m.

To sigh, निश्वस् विनिश्वस् उच्छ्वस्

Having sighed, निश्वस्य ind. p. विनिश्वस्य ind. p.

Sight, दर्शनं n. अवलोकनं n. आलोकः m.

Sign, लक्षणं n. लक्ष्यं n. अभिज्ञानं n. इङ्गितं n. चिह्नम् n. लक्ष्यं n.

Significant, महार्थ बह्वर्थ

Silence, मौनं n. अभाषणं n.

In silence, तूष्णीम् ind. तूष्णीकाम् ind.

Silent, निःशब्द तूष्णीम् ind. तूष्णीक

Silently, जोषम् ind. तूष्णीम् ind. तूष्णीकाम् ind.

Silken, कौशिक कौशेय कृमिकोशोत्थ

Silly, दुर्मति अल्पधी प्रमूढ

Silver, रूप्यम् n. सितं n. रजतं n.

Similar, सम समान सदृश साधारण .... (in comp.) उपम निभ सङ्काश

Similarity, समता f. साम्यं n. ....(comparison) उपमा f. उपमितिः f.

Sin, पापं n. अशुभं n. कल्मषं n. दुरितं n. दुष्कृतं n. पातकं n. मन्तुः m.

Since, यतः ind. यथा ind. यावत् ind.

Sincere, सात्विक उदार सरल दक्षिण

Sinew, स्नायुः f. वस्नसा f.

To sing, गै

Singer, गायनः m. (नी f.) गाथकः m.

Single, एक एकैक एकाकिन्

Single combat, द्वन्द्वयुद्धम् n.

Singly, एकैक ind... one by one, प्रत्येकं ind.

To sink, मस्ज् पत् (लृ)

Sinless, अकल्मष अनघ निर्दोष

Sister, स्वसृ f. भगिनी f.

To sit, आस् उपविश्

Site, आस्पदं n. स्थानं n. देशः m.

Sitting, आसीन उपविष्ट

Situated, स्थित अवस्थित

Situation, अवस्थानं n. स्थानं n.

Six, षष् (only in pl. but generally comp.)

Six months, षण्मास

Sixteen, षोडशन् (plu. only) षोडशक

Sixteenth, षोडश

Sixth, षष्ठ षष्ठक

Six thousand, षट्सहस्र

Sixtieth, षष्टितम

Sixty, षष्टिः f.

Skilful, निपुण विशारद प्रवीण कुशल अभिज्ञ शिक्षित निष्णात

Skill, शिक्षा f. शक्तिः f. पाटवं n. प्रवीणता f.

Skilled, विद् (as last memb. of comp.) विद्वस् विशारद ज्ञ (last memb. of comp.)

Skilled (in the use of arms), अस्त्रविद् अस्त्रविद्वस् शस्त्रकुशल

Skin, त्वच् f. चर्म्मन् n. असृग्धरा f. तनुः f.

Skull, मस्तक m. n. कर्परः m. कपालः m. शिरोस्थि n. करोटिः f.

Sky, व्योमन् n. अन्तरीक्षं n. गगनं n. नभस् n. आकाश m, n. दिव् f.

Having slain, हत्वा ind.p.p. निहत्य ind.p.p.

Slaughter, वधः m. प्रमापणं n. विशरः m.

Slave, दासः m. प्रेष्यः m. चेटकः m.

Slavery, दासभावः m. दास्यं n. सेवा f.

To slay, हन् निहन् संयस् atm. वध् चष्

Slayer, घातिन् (mostly in comp.) हन्तृ m.

Sleep, स्वप्नः m. निद्रा f. स्वापः m. शयनं n. संवेशः m.

To sleep, ष्वप् प्रस्वप् शी द्रै

Sleeping, सुप्त प्रसुप्त निद्रात् शयान

Sleepy, निद्रालु स्वप्नज् शयालु

Slender, तनु दुर्बल अबल अमांस

Slight (thin), लघु पृश्नि तनु

Slight (trifling), लघु क्षुद्र

Slipper, उपानह् f. पादुका f. पादूः f.

Slothful, आलस्य निद्रालु अलस

Slothfulness, आलस्यं n. तन्द्रा f.

Slow (dull), मन्द मन्थर आलस

Slowly, शनैः ind. मन्दम् ind. मनाक् ind.
Small (fine), सूक्ष्म कण पृश्नि कृश
Small (trifling), लघु क्षुद्र कदर्य्य अगुरु
Small (in size), अल्प वल्लुक ह्रस्व
Smart (active), आशुकारिन् अतन्द्रित
To smear, लिप् दिह् उपलिप् प्रदिह्
Smeared, लिप्त उपलिप्त
Smell, गन्धः m. घ्राणं n. आमोदः m.
To smell, प्रवा घ्रा
To smile, स्मि (अ) उत्स्मि (अ) विहस्
Smile, स्मितं n. उत्स्मयः m. विहसितं n.
Smiling, उत्स्मयत् स्मयत् स्मेर
To smite, अभिहन् हन् तड् वध्
Smitten, अभिहत हत ताडित
Smoke, धूमः m.
Snake, सर्पः m. उरगः m. आशीविषः m.
दन्दशूकः m. भुजङ्गः m. पृदाकुः m.
To snap, त्रुट् भञ्ज् निभञ्ज् मुष्
Snare, पाशः m. बन्धनं n. उन्माथः m.
Snow, हिमं n. तुषारः m. प्रालेयं n.
Snowy, हिम्य हिमवत्
Society, गोष्ठी f. सङ्गमः m.
So far as, तावत् ind.
Soft (mild), मृदु कोमल मसृण मराल
Softly, शनैः ind. मन्दम् ind. मन्थरं ind.
Softness, म्रदिमन् m. मृदुता f. कोमलता f.
So great, एतावत् ind.

Soil, मृद् f. मृत्तिका f. मही f.
To sojourn, वस् आवस् निवस् समावस्
Soldier, क्षत्त्रः m. क्षत्त्रीयः m. योधः m.
अस्त्रजीवः m. युधिकः m.
Sole, एक
Solid, दृढ कठिन कठोर घन
Solitary, एक विविक्त विजन रहस् ind.
Solstice (summer), उत्तरायणं n.
Solstice (winter), दक्षिणायनं n.
To solve, छिद् परिशोधि (caus. of शुध्)
So many, एतावत् ind. तावत् ind.
Some one, कश्चित् कश्चन एक
Some how, कथञ्चन ind. कथञ्चित् ind.
By some means or other, कथञ्चन ind.
कथञ्चित् ind.
Some persons, केचित् (pln. of किञ्चित्)
Something, किञ्चित् किञ्चन
Sometimes, जातु ind. कदाचित्जातु ind.
Somewhere, क्वचित् ind. क्वापि ind.
कुत्रचित् ind. कुत्रापि ind.
So much, तावत् ind. एतावत् ind.
Son, पुत्रः m. नन्दनः m. सुतः m. तनयः m.
आत्मजः m. सूनुः m.
Son-in-law, जामातृ m.
Song, गीतिः f. गानं n. गाथा f.
Soon, द्राक् ind. सपदि ind. स्रागु ind.
So soon, तावत् ind.

To soothe, अनुनी सान्त्व् साम् चप्
Having soothed, अनुनीय परिसान्त्व्य
Sordid, कृपण क्षुद्र तनुत्याग कदर्य्य
Sorrow, शुच् f. शोकः m. मन्युः m. तापः m. उत्सुकता f. विलापः n.
To occasion sorrow, तापि (caus. of तप् "to be hot") शोचि (caus. of शुच्)
Sorrowful, अनुशोचत् समन्यु शोकार्त्त
To be sorrowful, अनुशुच् शुच् विलप्
Sort (kind), विधः m. विशेषः m. जातिः f.
Of this sort, एवम्विध एवम्भूत
Soul, आत्मन् m. क्षेत्रज्ञः m.
Sound, नादः m. शब्दः m. निःस्वनः m. स्वनः m. अनुनादः m. निर्घोषः m.
Sound (pure), विशुद्ध अविकल
To sound, नद् स्वर् कु उ ह्राद् प्रणद्
Sour, अम्ल शुक्त
Source (origin), उद्भवः m. निबन्धनं n. हेतुः m. सम्भवः m.
Source (of a river), सरिन्मुखं n.
South (southern), दक्षिण अवाञ्च्
Sovereign, राजन् m. पतिः m. पार्थः m.
Sovereignty, राज्यं n. राजत्वं n.
To sow, वप् निवप्
Space, दिश् f. काष्ठा f. ककुभ् f. दिशस् f.
Space (intermediate) अभ्यन्तरं n. अन्तरालं n.
Spacious, विपुल विस्तीर्ण विशाल

Spade, खनित्रम् n. अवदारणं n. खात्रम् n.
To speak, ब्रू वद् भाष् वच् जल्प्
To speak again, प्रतिभाष् प्रतिवच्
To speak against, प्रवद् प्रब्रू अतिब्रू
Speaker, वक्तृ m. वदवादः m.
Spear, शलाका f. शल्यः m. शूलः m.
Special, असाधारण असामान्य
Speckled, चित्र विचित्र
Spectacle (shew), प्रेक्षा f. प्रेक्षणं n.
Spectator, प्रेक्षकः m. दर्शिन् agt. परिषद् m.
Speech, वचनं n. वचस् n. वाक्यं n. वाच् f. गिर् f. भाषितं n. वाणी f.
Speed, वेगः m. जवः m. तरस् n. स्यदः m.
Speedily, आशु क्षिप्रम् ind. तूर्णम् ind. द्रुतम् ind. सत्वरम् ind. शीघ्रम् ind.
Spiritual parent, गुरुः m.
To spit, ष्ठीव् ष्ठिव् निष्ठिव्
Spiteful, ईर्ष्यिन् द्वेष्य स्पर्द्धिन्
Splendid (shining), दीप्त शोभन प्रतापिन् प्रदिप्त प्रभावत् भानुमत्
Splendid (majestic), प्रतापवत् प्रतापिन्
Splendour, आभा f. तेजस् n. द्युतिः f. प्रदीप्तिः f. शोभा f. प्रभा f.
Splendour (majesty), प्रतापः m. प्रभावः m.
Split, भिन्न संभिन्न विदारित
To split, भिद् विदृ दृ विभिद् द्राड्
To spoil, हन् हृ

Spoil(booty) लोप्त्रम् n…(of cattle) गोग्रह: m.

Having spoken, उक्त्वा ind. p.p.

Spoken, उक्त भाषित उदित जल्पित

Spokesman, वक्तृ m. वदवाद: m.

Spontaneously, स्वयम् ind. स्वतस् ind.

Sport, क्रीडा f. परिहास: m. लीला f.

To sport, क्रीड् रम् विलस् परिहस्

Spot (mark), लक्षणं n. लक्ष्यं n. कलङ्क: m.

Spot (place), देश: m. भूमि: f. स्थलं n. स्थानं n. स्थली f. धिष्ण्यम् n.

To spread, स्तॄ विस्तॄ कॄ विकॄ प्रथ्

To spread out, विस्तॄ परिस्तॄ विकॄ

Having spread, विकीर्य्य विस्तीर्य्य ind.p.p.

Spring (season), वसन्त: m. पुष्पमास: m.

To spring (be born), जन् समुत्पद् समुद्भू

To spring (bound), स्फुर्

To sprinkle, षिच् विकॄ वृष् अभिषिच् सीक् (स्प) तिप् श्च्युत् (क्षर्)

Sprinkled. सिक्त अभिषिक्त विकीर्ण

Spront, पल्लव: m. किसल: m. किसलयं n.

Sprung (born), जात समुत्पन्न समुद्भूत

Spy, अनिरुद्ध: m. चार: m. वनगुप्त: m. प्रणिधि: m. पिशुन: m. अपसर्प: m.

Stable, (adj.) स्थिर स्थावर दृढ......... (subst.) मन्दुरा f. वाजिशाला f.

Staff, दण्ड, m. यष्टि: f. लगुड: m.

Stage (theatre), रङ्ग: m. नेपथ्यम् n.

To stagger, स्खल् भ्रम्

Stale, उषित असार वृद्ध

To stand, स्था अवस्था

To stand by, आस्था

Standard, वैजयन्ती f. ध्वज: m. पताका f.

Standard-bearer, ध्वजिन् पताकिन्

Standing, स्थित अवस्थित तिष्ठत्

Stanza, श्लोक: m. गाथा f.

Star, तारा f. नक्षत्रम् n. ज्योतिष् n.

To start (bound), स्फुर्

Starving, क्षुधार्त्त क्षुधापीडित

State (condition), अवस्था f. दशा f. भाव: m. ...... (-affairs) राजकार्य्यं n.

Statue, प्रतिमानं n. प्रतिच्छाया f.

State (kingdom), राज्यं n.

To stay, स्था व्यवस्था अवस्था

Having stayed, स्थाय ind. अवस्थाय ind.p.p.

Steadiness, धैर्य्यं n. स्थिरत्वं n. अचापल्यं n. धृति: f. मर्य्यादा f. स्थिरता f.

Steady, धीर धृतिमत् स्थिर अव्यय

To steal, चुर् अपहृ स्तेन् मुष्

Stealth, चौर्य्यं n. स्तैन्यं n. चौरिका f.

Steam, वाष्प: m.

Step, क्रम: m. पदक्रम: m. गति: f.

To step, क्रम् पद् गम्

Stick, दण्ड: m. यष्टि: f. लगुड: m.

To stick, सस्ज्

Still (yet), तथापि ind. अद्यापि ind.

Stock (capital), परिपणं n. नीविः f. मूलधनं n. …(lineage) वंशः m. गोत्रम् सन्तानः m.

Stolen, अपहृत मुषित चोरहृत

Stomach, उदरं n. कुक्षिः m. पिचिण्डः m.

Stone, अश्मन् m. पाषाणः m. दृषद् f. उपलः m. प्रस्तरः m. ग्रावन् m.

Stood, स्थित अवस्थित

Having stood, स्थित्वा ind. p.

Stool, आसनं n. पीठ m. n.

A stop, विरामः m. निवृत्तिः f. विरतिः f. ….(hindrance), विघ्नः m. अन्तरायः m.

To stop (stand still), स्था निवृत् अवस्था

To stop (hinder) स्तम्भ् (ह) निवृत् विरम् रुध्

Having stopped, निवार्य्य रुध्वा ind. p.p.

Store, सङ्ग्रहः m. चयः m. सञ्चयः m.

To store, चि सञ्चि

Storm, वात्या f. … (siege), विरोधः m.

Story, कथा f. उपाख्यानं n. आख्यानं n.

Stout, पीन स्थूल पीवर तुन्दवत्

Straight, अजिह्म ऋजु

Strange, पर अपूर्व्व

Stranger, परः m. परपुरुषः m. परदेशिन् m.

Stratagem, उपायः m. छलं n. द्वैधं n.

Straw, पलालः m. पलः m. कडङ्गरः m.

Streak, लेखा f. राजी f.

Stream, सरित् f. नदी f. प्रवाहः m. स्रोतस् n.

Strength, बलं n. शक्तिः f. शौर्य्यं n. वीर्य्यं n. पराक्रमः m. …(forces), सेना f. बलं n.

Strenuous, सोत्साह उद्योगिन् सयत्न

To stretch forth, प्रसृ तन् अतितन्

To strew, अवकॄ कॄ स्तॄ विस्तॄ

Strewed, अवकीर्यमाण कीर्य्यमाण

Stride, विक्रमः m. पदक्रमः m. गतिः f.

Strife, कलहः m. विग्रहः m. विवादः m.

To strike, तड् अभिहन् निहन् प्रहृ समाहन् आहन् atm. …(to sound), नद्

To strike off, अपहृ

String, दामन् n. रज्जुः m. शुल्वं n. वटी f.

String (of a bow), ज्या f. गुणः m. मौर्वी f. धनुर्गुणः m. … (of a lute), तन्त्री f.

To string (a bow), आरुह् (caus.) वितन्

Stripped, वर्ज्जित हीन (comp.) परित्यक्त

To strive, प्रयत् व्यवसो चेष्ट् विचेष्ट्

Striving, चेष्टमान p. यतमान यतत्

Stroke, प्रहारः m. ताडः m. आघातः m.

To stroll about, भ्रम् परिभ्रम् विहृ

Strong, बल बलवत् ऊर्ज्जित वीर्य्यवत् पराक्रान्त (p.p. of क्रम and परा)

Strong-hold, दुर्गं n. कुटः m.

Struck, अभिहत उपहत ताडित

Struggle, कलहः m. विग्रहः m. नियुद्धम् n.

To struggle, विचेष्ट् चेष्ट् प्रयत् …. (to contend), संयुध् युध्

Struggling, विचेष्टत् यतमान प्रयतत्

Stubborn, स्वतन्त्र मूढ दृढ

Student, शिष्यः m. छात्रः m. अधीयानः m.

Studied, अधीत शिक्षित

Having studied, अधीत्य ind. p.p.

Study, अध्ययनं n. शिक्षा f. अधीतिः f.

.... (room), पन्यकुटी f. पाठशाला f.

To study, अधी (comp. of इ "to go" and अधि) उद्यम् atm. पठ्

Stupefaction, सम्मोहः m. मोहः m.

Stupefied, मोहित सम्मोहित

To be stupefied, मुह् सम्मुह् विमुह्

Stupid, मूढ निर्बुद्धि अनभिज्ञ अज्ञ

To be stupid, मुह् स्तम्भ्

Style वृत्तिः f.

Styled, ख्यात श्रुत

To subdue, दम् (fourth cl.) वश् जि

Subdued, दान्त वशीकृत दमित

Subject (thing), अर्थः m. .... (cause) हेतुः m. (adj.) परधीन परवश परतन्त्र विवश

Subjection, वशं n. अधीनता f.

Submission, वशं n.

Subsequent, अनुग अन्वञ्च् अनुपदम् ind.

Subservient, परवश पराधीन परतन्त्र

Subsistence, आजीवनं n. वर्त्तनं n. जीविका f.

Substance (wealth), द्रव्यं n. वस्तु n. मूर्त्तिः f.

Subtile, बुद्धिमत् कुशाग्र मतिमत्

Suburb, नगरोपान्तं n. शाखानगरं n.

To succeed, सिध् .... अनुक्रम्

Success, सम्पद् f. सिद्धिः f. सम्पत्तिः f. फलसम्पद् f.

Successful, सिद्ध फलित निष्पन्न

Succession क्रमः m. आनुपूर्व्यं n. पारम्पर्य्यं n. अनुक्रमः m. ... (of kings), राजावली f.

In succession, क्रमतः ind. परम्परम् ind. अनुपूर्व्वशः ind. क्रमशः ind.

Such, ईदृश एतादृश एवंविध

In such a condition, तथाविध एवम् ind.

Such as this, ईदृश एतादृश

Suddenly, अकस्मात् ind. काकतालीयवत्

To sue (beg), अर्थ् प्रार्थ् याच्

To sue (legally), विवद् व्यवह्

To suffer, सह् मृष् उपास् क्षम् ग्रह्

To suffer pain, तप् दू क्लिश् सन्तप्

Sufficient, कृतं ind. अलं ind. (with instr. c.)

Sugar, शर्करा f. गुडः m. सिता f.

Sugar-cane, इक्षुः m. गुडदारुः m. खण्डम् n. रसालः m.

Suicide, आत्महत्या f. आत्महननं n.

Suitable, उचित सदृश युक्त सम्भाव्य क्षम

Suitably, यथोचितम् ind. यथायोग्यम्

The sultry season, कालप्रभातं n. शरत् f.

Sum (amount), सङ्ख्या f. सारः m.

Summer, उष्णकालः m. उष्मः m.

Summit (in general), शिखरं n. अग्रम् n.

Summit (of a mountain), कूटं n. चूडा f. शिखरं n. शृङ्गम् n.

Sumptuous, महाधन महार्ह महार्घ

Sun, अर्कः m. रविः m. सवितृ m. सूर्य्यः m. दिवाकरः m. तिक्ष्णांशुः m. तिग्मांशुः m. आदित्यः m. भानुः m.

Sunbeam, अंशुः m. किरणः m. घृणिः m.

Sundry, अनेक नाना ind. विविध

Sunset, अस्तः m. .... (-rise), उदयः m.

Sunshine, द्योतः m. आतपः m. प्रकाशः m.

Superhuman, अतिमानुष अतिमर्त्त्य

Superior (better), अधिक वर उत्तम

Support (livelihood), आजीवनं n. वर्त्तनं n.

Support (prop), आधारः m. आस्था f.

To support (sustain), आलम्ब् (इ) धृ अभिधृ

To support (nourish), भृ पुष् पाल् सम्भृ

To suppress, निवृत् नियम् निग्रह् जि

Having suppressed, निवार्य्य नियम्य

Supremacy, ऐश्वर्य्यं n. प्रभुत्वं n. श्रेष्ठता f.

Sure, ध्रुव नियत निश्चित संशित

Surely, अपि ind. नूनम् ind.

Surety, प्रतिभूः m. लग्नकः m.

Surge, कल्लोलः m. उल्लोलः m.

To surmount, आरुह् जि विजि

To surpass, अती (of इ and अति) जि

Surprise, विस्मयः m. अद्भुतं n. आश्चर्य्यं n.

To be surprised, विस्मि (ङ)

Surprising, अद्भुत आश्चर्य्य विचित्र

To surrender, परादा दा

To surround, परिवृ संवृ परिवेष्ट् गुड्

To surround (blockade), निरुध् संरुध्

Surrounded, परिवृत परिवेष्टित

Having surrounded, परिवार्य्य ind. p.p.

To suspect, परिशंक् शंक् (ङ) सन्तर्क्

Suspecting, परिशङ्कमान

Suspicion, अविश्वासः m. वितर्कः m.

To sustain, आलम्ब् (इ) धृ (caus.)

Having sustained, आलम्ब्य ind. p.p. धारयित्वा ind. p.p.

To swallow, ग्रस् गृ निगृ खाद् अद्

Swan, हंसः m.

To swear, शप् अभिशप्

Sweet, मधुर प्रिय स्वादु

Sweet (to the taste), सुरस स्वादु

Sweet-smelling, सुगन्ध सुरभि गन्धवत्

To swell, श्वि स्फाय् ध्मा

Swollen, स्फीत .... (with pride), दर्पाध्मात .... (as a river), प्रवृद्ध

Swing, दोला f. प्रेङ्खा f. खट्वा f.

Sword, असिः m. शस्त्रः m. करपालः m.

T.

Tabor, मृदङ्गः m. पणवः m. मर्द्दलः m.

Tail, पुच्छः m. बालधिः m. लूमं n.

Tailor, सौचिकः m. तुन्नवायः m.

To take, आदा ग्रह् ह सङ्ग्रह् विधा व्यपह् समुपादा

To take away, अपह् उपादा अवह् विह .... (steal), चुर् (tenth cl.) मुष्

To take (pains, care), प्रयत् यत्

To take leave, आमन्त्र्(उ) आप्रच्छ् atm.

Having taken, गृहीत्वा ind.p.p. परिगृह्य ind. pt. आदाय ind. p.p. हृत्वा ind.p.

Taking pains, सयत्न यतमान

Tale, उपाख्यानं n. आख्यानं n. कथा f.

Talent, दाक्षिण्यं n. गुणः m. शिक्षा f.

Talk, वचनं n. संलापः m, आलापः m.

To talk, ब्रू वद् भाष् वच् उपजल्प्

Tall, प्रांशु उच्च ind. उच्छ्रित उदग्र

Talon, नखः m.

To tame, दम् (उ)

Tamed, दान्त दमित नीत वश

Having tamed, दमित्वा or दान्त्वा ind.

Tank, तडागः m. वेशन्तः m. तल्लः m.

Tardy, मन्थर मन्द

To taste, स्वाद् रस् (tenth cl.)

Taste, रसः m. स्वादः m. आस्वादः m. रुचिः f.

Tasteless, निःस्वादु विस्वाद

Taunt, भर्त्सनं n. परिभाषणं n. निन्दा f

Tavern, शुण्डा f. मदस्थानं n.

Tawny, पिशङ्ग पिङ्गल पिञ्जर कपिल

Tax, करः m. शुल्कं n,

To teach, पाठि (caus. of पठ्) अधी (caus.)

Teacher, उपाध्यायः m. अध्यापकः m. शिक्षकः m. .... (spiritual), गुरुः m.

Tear, अश्रु n. अस्रम् n. नयनाम्बु n. नेत्राम्बु n. रोदनं n.

To tear, दृ विदृ विभिद्

Teat, स्तनः m. कुचः m. चुचुकः m.

Tedious, दीर्घसूत्र चिरक्रिय

Tediousness, दीर्घसूत्रता f.

To tell (relate), आख्या कथ् ... (to say), वच् वद्

Temper, स्वभावः m. भावः m.

Temple, प्रसादः m. मन्दिरं n.

Ten, दशन् ... (tenth), दशम

Tender, दयालु मृदु कोमल .... (-hearted), करुणार्द्र करुणापर

Tenderness, कृपा f. दया f. घृणा f. स्नेहः m. कारुण्यं n. करुणा f. कोमलता f.

Tendon, स्नायुः f. वस्नसा f. सन्धिबन्धनं n.

Tenet, मतं n.

Ten millions, कोटिः f. ... (-thousand), अयुत

Tent, शिविरं n. पटकुटिः f. दूष्या f.

Term(end), अन्तं n. अवधिः m. पर्य्यन्तं n. ... (word), वाच् f. वचनं n. भाषा f.

Terrible, उग्र भीषण भीम दारुण

Terrific, भयङ्कर घोर धारुण भीषण

Territory, राष्ट्रम् n. भूमिः f.

Terror, त्रासः m. भीः f. सन्त्रासः m. भयं n. भीतिः f. शङ्का f. सम्भ्रमः m.

To test, परीक्ष्

Testimony, साक्ष्यं n. प्रमाणं n.

Than, (see Prof. Wilson's Gram. p. 386, *c. d. e. f.*, or Prof. Williams', p. 188. §)

Thankfulness, कृतज्ञता f. (thanks) कुशलं n.

That, तद् इदम् एतद् अदस् त्यद्

At that time, तदा ind. एतर्हि ind. ततः ind. तदानीम् ind. तस्मिन् + काले

Theatre, रङ्गः m. रङ्गभूमिः f.

Theft, स्तेयं n. स्तैन्यं n. चौर्यं n. मुष्टम् n.

Then, तदा ind. ततः ind. अथ ind. तदानीम् ind.

Thence, ततः ind. तस्मात् (abl. of तद्)

Thenceforward, ततःप्रभृति तदाप्रभृति

There, तत्र ind. ततः ind.

Here and there, इतस्ततः ind. ततस्ततः ind. (तत्र + तत्र)

Therefore, तत् ind. तेन ind. (instr. of तद्) तस्मात् (abl. of तद्) तर्हि ind.

Thereupon, ततः ind.

They, ते m. ताः f.... (their) तेषां m. तासां f.

Thick, घन सान्द्र ... (-ness) सान्द्रता f.

Thicket, कुञ्ज m. or n.

Thief, तस्करः m. चोरः m. मोषकः m.

Thigh, ऊरुः m. सक्थि n.

Thin, तनु कृश दद्दर क्षीण

Thine, तव or ते (gen. c. of तद्) त्वत् (in comp.)

Thing, द्रव्यं n. अर्थः m. वस्तु n. विभवः m.

To think, चित् (इ) मन् प्रेक्ष्ये विमृश्

Third, तृतीय त्रितय

Thirst, तृषा f. तृष्णा f. उदन्या f. पिपासा f. तर्षः m. तर्षणं n.

To thirst, तृष् वितृष्

Thirsty, तृषार्त तर्षित पिपासित

Thirteen त्रयोदशन् त्रिदशन् used only plu.

Thirteenth, त्रयोदश त्रिदश

Thirtieth, त्रिंश or त्रिंशतम

Thirty, त्रिंशत्

This, इदम् एतद् अदस्

In this manner, एवम् ind. एवंविधम् ind.

At this time, एतर्हि ind. सम्प्रति ind.

Thou, त्वं (nom. c. of युष्मत्) ... (thyself), स त्वं

Thong, नद्धी f. वरत्रा f.

Though, अपि ind. तथैव ind. तथापि ind.

Thought, चिन्ता f. ध्यानं n. समाधिः f.

Thousand, सहस्रम् n. ... (ten-), अयुतं n.

By thousands, सहस्रशः ind.

To thrash, तड् ... (corn), पू परिपू

Thread, तन्तुः m. सरत् m. सूत्रं n.

To threaten, भर्त्स् अभिभर्त्स्

Threat; threatening, (subst.) भर्त्सनं n.

Three, त्रि plu. only, as त्रयः m. तिस्रः f.
त्रीणि n. ... (-eyed), त्रिनयन त्रिनेत्र

The three worlds, त्रिभुवनं n. त्रैलोक्यं n.

Three-fold, त्रिविध त्रिवृत् त्रैधम् ind.

In three ways त्रिधा ind. त्रैधम् ind. त्रिविधं ind

Thrice, त्रि (always comp.) त्रिगुण

To thrive, संवृध् समृध् एध् षिध् समेध्

Throat, गलः m. कण्ठ m. f. n.

To throb, स्फुर् विस्फुर् स्पन्द् (इ)

Throne, नृपासनं n. भद्रासनं n.

Throng, समूहः m. गणः m. चयः m. सङ्घम् n.
सन्नयः m. समाजः m. ग्रामः m. (comp).

To throng, उपचि समुपनी सङ्क्रम्

Throw, (subst.) आक्षेपः m. क्षिप्तिः f.

To throw, क्षिप् प्रतिक्षिप् डिप् पृथ् मि

To throw off, समवक्षिप् निरस् अपोह्

Throwing, अभिसङ्क्षिप्त क्षिप्यमाण

Thrown down, पातित अवक्षिप्त

To thump, तड्

Thunder, स्तनयित्नुः m. स्तनितं n. गर्जितं n.

Thunder-bolt, वज्र m. n. वज्राघातः m.

Thunder-clap वज्रनिर्घोषः m. स्फूर्ज्जथुः m.

Thunder-struck, वज्रतडित

Thus, इति एवम् इत्यादि तथा all ind.

Thus far, एतावत् ind.

To thwart, बाध् विरुध् रुध् विराध्

Tiara, मुकुटं n. किरीटं n. उष्णीष m. n.

Tide (ebb and flow), वेला f. ... (stream),
प्रवाहः m. स्रोतस् n.

Tidings, वृत्तान्तः m. उदन्तः m. सन्देशः m.

Tie, (subst.) ग्रन्थिः m. बन्धः m. बन्धनं n.

To tie, बन्ध् युज् पश् गुप् (इ) णह् श्रि

Tied, बद्ध सन्निबद्ध गुम्फित ग्रन्थित

Tiger, व्याघ्रः m. शार्दूलः m. द्वीपिन् m.

Tight, दृढ संहत दृढसन्धि

Time, कालः m. वेला f. अवधिः m. समयः m.
अनेहस् m. ... (in music) तालः m.

At that time, तदा तस्मिन् + काले

At the same time, प्रवाङ्कं ind. सद्यस् ind.
युगपत् ind.

Timid, त्रस्त भीरु दीन भीलुक शङ्कित

Timidity, भीरुता f. त्रासः m. भयं n. भीतिः f.

Timidly, सभयम् ind. सन्त्रासम् ind.

Tin, त्रपु n. त्रपुलं n. स्वर्णजं n. रङ्गम् n.

Tinged, छुरित रञ्जित रक्त

To tinkle, शिञ्ज् (इ) second cl.

Tip, अन्तं n. अग्रं n. चूडा f. शिखरं n.

Tippling, (subst.) मधुवारः m. मधुक्रमः m.

To tire, श्रम् क्लम् परिश्रम् आयस्

Tired, श्रमार्त्त क्लमिन् क्लिष्ट क्लान्त

Titan, दानवः m. दैत्यः m. असुरः m. पूर्व्वदेवः m. दितिसुतः m.

Title, अभिधा f. अधिकारः m.

To (up to), आ prep. (always aff. & gov. abl.)

To-day, अद्य ... (-morrow) श्वः ind. कल्पि ind.

Toes, पदं n. ... (tip-toes), प्रपदं n.

Together (in one place), एकत्र सहशस् ind.

Together with, सह सार्द्धं (both gov. instr. case) स (always comp.) सम् ind. सहितम्

Toll, करः m. शुल्कं n.

Tongue, जिह्वा f. रसज्ञा f. रसना f. ... (language), भाषा f.

Tonsure, चौडं n. मुण्डनं n. ... (right of-) चूडा f. चूडाकर्म्मन् n.

Tooth, दन्तःm. दत् m. रदः m. दशनं n.

Top, चूडा f. अग्रम् n. शिखरं n.

Topic, वृत्तान्तः m. संलापः m.

Torch, उल्का f. दीपिका f.

Torment, कष्टं n. विडम्बना f. व्यथा f. तोदः m. पीडा f. छच्छ्रः m.

To torment, तुद् क्लिश् परिक्लिश् पीड्

Tormented, पीडित व्यथित तुन्न परिक्लिष्ट

Torn, दारित भिन्न विदारित विदीर्ण

Torrent (of water), नदी f. सरित् f.

Mountain torrent, गिरिनदी f.

Tortoise, कूर्मः m. कच्छपः m. कमठः m.

To toss up, समुत्क्षिप् उत्तस् दस्

Touch, स्पर्शःm. दृष्टिःf. संस्पर्शःm. पृक्तिःf.

To touch, स्पृश् संस्पृश् क्षिप् छुप् पृश्

Touch-stone, कषः m. निकषः m. शाणः m.

Towards, आ prep. (always aff.& gov. abl.c.)

Town, पुरी (रं) f.n. नगरी (रं) f.n. ग्रामःm.

Track, पदवी f. वर्त्मन् n. सृतिः f.

Tractable, विधेय विनयस्थ वश्य प्रणेय

Trade, वणिग्भावः m. वणिज्या f.

Trader, वणिज् m. वैदेहकः m. क्रयविक्रयिकः m.

Tradition, इतिहासः m. पारम्पर्य्यं n.

Traffic, वणिग्भावः m. क्रयविक्रयः m. पाणः m. वणिज्या f.

Train (retinue), परिवारः m. परिच्छदःm. ... (series), अनुक्रमःm. आनुपूर्व्यं n.

Traitor, वञ्चकः m. राजद्रोहिन् m.

To trample, मर्द् विमर्द् मृद् सम्मृद्

Tranquil, शान्त शमित शमिन् प्रशाम् विश्रब्ध प्रशान्त

Tranquillity, शान्तिःf. निर्वृतिःf. शमथःm.

Transaction (of business), पणाया f.

Transcendent, अभ्यधिक उत्कृष्ट

To transfix, व्यध् भिद्

To transgress, अतिक्रम् अत्याचर् अती

Transgressed, अतिक्रान्त विलङ्घित

Transgression, अपराधः m. अतिक्रमः m. मन्तु m. अतिपातः m. अत्याचारः m.

Transient, अनित्य क्षणिक अस्थायिन्

Transparent, विमल स्वच्छ प्रसन्न अच्छ

Trappings (of an elephant), परिस्तोम: m. कुथ: m. प्रवेणि: f. आस्तरणं n.

To travel, पथ् (इ) चर् अट् पर्य्यट् प्रव्रज्

Traveller, पान्थ: m. पथिक: m. अध्वन्य: m. अध्वग: m. अध्वनीन: m.

Treacherous, असत्यसन्ध उपजापक

To tread down, मृद् मर्द् विमर्द् सम्मृद्

Treasure, वसु n. निधि: m. धनं n.

Treasury, कोष: m.

To treat (negotiate), पण्

To treat (with respect), अर्च् पूज् सम्मन्

To treat (with hospitality), सत्कृ

Tree, द्रु: m. द्रुम: m. वृक्ष: m. तरु: m. पादप: m. शाखिन् m. पलाशिन् m.

To tremble, वेप् चल् कप् (इ) विस्फुर् सञ्चल्

Trembling, (subst.) वेपथु: m. स्फुरणं n. (adj.) चपल लोल स्फुरत् कम्पित

Tremendous (horrible), घोर दारुण भीम ... (vast), विकट विशाल विस्तीर्ण विपुल

Tremor, वेपथु: m. स्फारणं n. कम्प: m.

Tremulous, चपल लोल कम्प्र कम्पित

Trench, निपानं n. परिखा f. कुल्या f.

Trial, परीक्षणं n. परीक्षा f. कष्टि: f.

Tribe, वर्ण: m. गोत्रं n. जाति: f. गण: m
... (first tribe), ब्राह्मण: m. द्विजाति: m.
... (second-), क्षत्र: or क्षत्रिय: m.
... (third-), वैश्य: m. ऊरुज: m. ...
(fourth-), शूद्र: m. वृषल: m.

Trick, माया f. वञ्चनं n. कपटं n. व्याज: m.

Trickling, पर्य्यागलत् परिस्नुत स्यन्द विष्यन्दमान द्रवत्

To trickle, स्नु स्यन्द् गल् (tenth cl.) प्रस्यन्द् विष्यन्द्

Trident, त्रिशूलं n. त्रिशीर्षक: m.

Trifling, क्षुद्र कदर्य्य लघु किंवत्

Trinket, आभरणं n. अलङ्कार: m. मण्डनं n.

Triumph, जय: m. विजय: m. जयनं n.

Troop (flock), गण: m. सम्मूह: m. संहम् n.
... (of soldiers), सैन्यं n. गुल्म: m. बलं n.

Trouble, व्यथा f. दु:खं n. क्लेश: m. आयास: m. विपत्ति: f. विपद् f. प्रयास: m.

Troubled, दु:खिन् कष्ट आर्त्त पीडित

Truce, अवहार: m.

True, सत्य सम्यञ्च् समञ्जस तथ्य सत्यवत्

Truly, सत्यम् ind. किल ind. एव ind. अर्थत: ind. तथा ind. हि ind. यथावत् ind.

Trunk (of an elephant), कर: m. भुज: m.
... (of a tree), स्कन्ध: m. प्रकाण्ड m.n.

Trust, विश्वास: m. विस्रम्भ: m. श्रद्धा f. आशाबन्ध: m. प्रत्यय: m. समाश्वास: m.

Trusted, विस्रब्ध विश्वस्त प्रत्ययित
To trust in, विश्वस् स्रम्भ् अवलम्ब् (इ)
Truth, सत्यं n. सत्यता f. तत्त्वं n. तथ्यम् n.
To try, परीक्ष्
To tumble (fall), पत् निपत् भ्रंश्
Tumult, विप्लवः m. प्रकोपः m. डिम्बः m.
Turban, उष्णीष m.n. शेखरः m. मुकुटं n.
Turbid, कलुष कल्किन् मलिन आविल
To turn away प्रतिनिवृत् उपावृत् प्रतिक्षिप्
To turn back, निवृत् विनिवृत् प्रत्यावृत्
To turn out, आक्षिप् अवकृष् निरस्
To turn round, परिवृत् आवृत् विवृत्
To turn to, आवृत्
Tusk, दंष्ट्रम् n. विषाणः m. दन्तः m. दाढा f.
Twelve, द्वादशन् ... (twelfth), द्वादश
Twentieth, विंश विंशतितम
Twenty, विंशतिः f. द्विदशाः pln. m.
Twice, द्वि (comp.) द्विगुण द्विक
Twilight सन्ध्या f. पितृप्रसूः f. सन्ध्यांशुः m
Twin, द्वन्द्वम् n. द्वयं n. नमं n. यमकः m.
To twinkle, निमिष् निमील्
To twist, विवृत्
Two, द्वि (used only in dual, as द्वौ m. f. द्वे n.) ... (two days), द्व्यहः m. ... (-years), द्विहायनं n. ... (-years old), द्विवर्ष द्विहायन ... (-by-two), द्विशस् ind. ... (-or three), द्वित्र (always pln.)

Two-fold, द्वैध द्विविध द्विधा ind.
In two (ways), द्विधा
Tyrannical, साहसिक अपकारिन्
Tyranny, द्रोहः m. साहसं n. अपकारः m.

U.

Ugly, कुरूप विरूप असौम्य अपरूप ... (-liness), अरूपता f. असौन्दर्यं n.
Ultimate, अन्तिम पश्चिम अन्त्य
Umpire, मध्यस्थः m. मध्यवर्त्तिन् m.
Unable, अक्षम असमर्थ अशक्त
Unaccomplished अनुत्पन्न असिद्ध असम्पन्न असाधित
Unadorned, अभूषित अमण्डित
Unaided, अनुपकृत ... (alone), एक
Unaltered, निर्विकार
Unanimity, ऐकमत्यं n.
Unanimous, एकचित्त एकमति
Unarmed, विशस्त्र अस्त्रहीन निरायुध न्यस्तशस्त्र निर्हेति
Unassuming, अप्रगल्भ विनीत निभृत
Unattainable, अप्राप्य असाध्य अलभ्य अगम्य अनधिगम्य दुर्गम
Unattended, असङ्ग निर्ग्रन्थक विपाल
Unavailing, व्यर्थ निरर्थक वृथा ind.
Unbearable, असह्य निःसह असहनीय
Unbecoming, अन्याय्य अनाचारिन्

Unblamable, निर्व्वाच्य नित्यय अनिन्द्य

Unbounded, अनन्त्य अपरिमेय अप्रमित

Unbroken, अभिन्न अखण्डित...(untamed), अदान्त दुर्दान्त

Uncalled, अनाहूत अहूत

Unceasingly, अविरामं ind. नित्यं ind.

Uncertain, अध्रुव विशयिन् संशयान

Uncertainty, संशय: m. सन्देह: m.

Unchangeable, अविकार्य्य अटल

Uncle (by father's side), पितृव्य:m. ...(by mother's side), मातुल: m.

Unclean, अपवित्र अशोधित

Uncommon, असाधारण अपकृत...(rare), अपूर्व्व

Unconcerned, अनीह विरक्त निरपेक्ष

Unconnected, असम्बद्ध निरपेक्ष

Unconquerable, अजय्य अपराजेय

Unconquered, अजित p.p. अपराजित p.p.

Unconscious, विसंज्ञ विचेतन अप्राज्ञ प्रलीन विमूढसंज्ञ

Uncreated, असृष्ट

Unction, विलेप:m. अनुलेप:m. अभ्यङ्ग:m.

Undaunted, अशङ्क अभीत अपभी

Undecaying, अजर अक्षय अजर्य्य

Undefiled, अदूषित निर्लिप्त विमल

Undefined, अलक्षित अनिर्दिष्ट

Under, अनु prep. ... (-neath), अधस्तात्

To understand, अभिज्ञा बुध् मन् विज्ञा

The understanding, धी: f. बुद्धि:f. प्रज्ञा f.

Understood, अभिज्ञात बुद्ध विदित

Undertaking, प्रवृत्ति: f. कर्म्मन् n.

Undeserving, अनर्ह अनुचित

Undesignedly, अज्ञानात् (abl.c.of अज्ञानं)

Undesired, अनिष्ट अस्पृहनीय

Undesirous, अस्पृह निष्काम

Undisputed, अव्याहित

Undistinguishable, अलक्ष्य

Undisturbed, अव्यग्र अखण्डित

Undivided, अखण्डित अभिन्न अविभक्त

Undone, अकृत ... (ruined), हत

Undonbted, असन्दिग्ध नि:संशय अशङ्कित

Uneasiness, व्यथा f. क्लेश: m. दु:खं n.

Unequal, विषम असमञ्जस असमान

Unequalled अप्रतिम अपूर्व अतुल दुरासद

Uneven, उन्नतानत असम बन्धुर विषम

Unexcelled, अजित अप्रतिम अतुल

Unexpected, काकतालीय अतर्कित

Unfathomable, अगाध

Unfinished, असमाप्त असिद्ध

Unfit, अनुचित अयोग्य अपथ्य अनर्ह

Unforeseen, अदृष्ट अप्रवेक्षित

Unfortunate, विपन्न अभाग्य दुर्भाग्य

Unfrequented, निर्जन निर्मनुष्य

Unfruitful, अफल वन्ध्य फलहीन

Ungovernable, अवश्य अदम्य अशासनीय

Ungrateful, अकृतज्ञ कृतघ्न कृतनाशक

Unhappy, असुखिन् अहर्ष

Unhealthy, रोगिन्

Unheeding, अनपेक्ष प्रमादिन् उदासिन्

Unholy, अपुण्य अधार्म्मिक निर्धर्म्म

Unhurt, अनाहत अहिंसित अहत अव्रण अप्रहत

Uniform, कूटस्थ अविशेष समस्थ

Unimpaired, अविकल अप्रतिहत

Unintelligible, अबोधनीय अव्याख्येय

Uninterrupted, अविघ्न अविराम अभग्न

Union, संसर्गः m. संहतिः f. सङ्गमः m. सङ्गतं n. युक्तिः f. प्रसङ्गः m. सन्धिः m.

To unite, युज् सन्धा संहन् सञ्ज् श्लिष्

United, संहत समायुक्त युक्त संयोजित

Universal, समान्य विश्व (comp. prefix)

Universally, विश्वतः ind. सर्व्वत्र ind. सर्व्वके ind. सर्व्वशः ind.

Universe, विश्वं n. लोकः m. सर्वलोकः m.

Unjust, अविवेक अधार्म्मिक अन्यायिन्

Unkind, अप्रिय निर्दय निर्दट अस्नेह

Unknown, अज्ञात अख्यात अप्रथित

Unless, न + चेत् ind.

Unlike, असदृश असमान असम

Unlikely, असम्भव असत्यसन्निभ

Unlucky, अनिष्ट अमङ्गल अकल्याण

Unmeaning, अनर्थ अनर्थक अपार्थ

Unmeasured, अमित p.p.

Unmerciful, निर्दट निर्दय अकृप अकरुण

Unmercifully, निर्दयम् ind. निष्करुणं ind.

Unmixed, अपृक्त अमिश्र

Unnumbered, असङ्ख्यात

Unobserved, अलक्षित p.p. अलोकित p.p.

Unobstructed, अरुद्ध अवारित अरोध

Unoccupied, अकर्म्मन् निष्क्रिय

Unparalleled, अप्रतिम अतुल अपूर्व

Unpermitted, अनभिमत अनभिज्ञात

Unpleasant, अनभिमत p.p. अनिष्ट p.p.

Unpolished, अपरिष्कृत असंस्कृत

Unprecedented, अपूर्व्व

Unprofitable, निरर्थक व्यर्थ अफल

Unprotected, अरक्षित विपाल

Unrestrained, अवश अनायत्त स्वतन्त्र अनिग्रह अपावृत निर्य्यन्त्रण स्वच्छन्द

Unrighteous, अपुण्य अधार्म्मिक निर्धर्म्म

Unripe, अपक्व आम अपरिपूत

Unrivalled, दुरासद अप्रतिम अजित

Unseasonable, अनवसर असमायिक

Unseen, अदृष्ट अलक्षित अलोकित

Unskilful, अनिष्णात अनिपुण अप्रवीण

Unsolicitous, अप्रयत्न

Unstained, निर्म्मल

Unsteady, चपल अस्थिर अधैर्य अध्रुव
Unsubdued, अनियत दुर्दान्त अदान्त
Unsuitable, अपथ्य अयोग्य अनुचित
Unsuitably, न + योगत: ind. अस्थाने ind.
Unsullied, निर्म्मल निर्लिप्त विमल
Unsurpassed, अजित अतुल अप्रतिम
Untaught, अनुपदिष्ट अपण्डित
Until, आ prep. (always aff. & gov. abl.)
Untimely, अकालज अकालसह
Unto, आ prep. (always aff. & gov. abl.)
Untouched, अस्पर्शित अस्पृष्ट
Unusual, अपकृत विरूप
Unwearied, अक्लान्त अश्रान्त अविक्लान्त
Unwholesome, असात्म्य अनारोग्यकर
Unwillingly, निष्कामम् ind.
Unwished, अनिष्ट p.p. अनभिमत
Unworthy, अनर्ह अनुचित अनुपयुक्त
Up, upwards उत् prep. ... (up to), यावत्
(with acc. c.) आ (always pref. & gov.abl.)
To uphold, उद्वह् उद्धृ उन्नम् विभृ
Uplifted, उद्धृत उद्यत उन्नत
Upon, अधि (prefix & gov.acc.) प्रति (prefix & gov. acc.) उपरि (gov. gen. c.)
Upon that (then), ततः ind.
Upper, उत्तर उत्तरीय उदच् ऊर्द्ध
Upright (in morals), उदार अवक्र प्रगुण सरल अजिह्म
Upright (erect), ऋजु उन्नत अनत
Uproar, कोलाहल: m. रास: m. विप्लव: m.
To upset, आक्षेपि (caus. of क्षिप्)
To urge (incite), नियुज् संचुद् चुद् ...
(to solicit), अर्थ् प्रार्थ्...(- a suit at law), विवद् व्यवह्
Us, नः or अस्मान् (acc. pl. of अस्मद्)
Usage, आचार: m. रीति: f. यात्रा f. अनुसार: m.
Use(application), प्रयोग: m.... ("what is the use of") by किं with the instr. c.
To use, प्रयुज् उपभुज्
Used, प्रयुक्त p.p. उपभुक्त p.p. भुक्त p.p.
Useful, अर्थवत् अर्थकर
Useless, निरर्थक व्यर्थ वृथा ind. मोघ
Usurer, कुसीदिक: m. वार्धुषि: m.
Usury, कुसीदं n. वार्धुष्यं n.
To one's utmost, शक्तित: ind. यावच्छक्यं ind. यथाशक्ति adv.
To utter, ईर् गद् व्याहृ वद् उदीर्
Uttered, ईरित व्याहृत उदित

V.

Vacant, शून्य वितान ... (-house), शून्यगेहं n. ... (-space), शून्यस्थानं n.
Vagrant, यायावर: m.
In vain, वृथा ind. मुधा ind.

Vain (proud), उद्धत मानिन् सदर्प ...
(useless), मोघ व्यर्थ व्यर्थक निरर्थक

Valiant, विक्रान्त महाबाहु प्रबल

Valour, शौर्य्यं n. विक्रमः m. पराक्रमः m. वीर्य्यं n. विक्रान्तं n.

Valley, उपत्यका f.

Value, अर्घः m. मूल्यं n. अवक्रयः m.

Valuable, महार्ह बहुमूल्य महाधन

Van (of an army), मुखं n.

To vanish, अन्तर्धा pass.

Vanity, दर्पः m. दम्भः m.

To vanquish, जि निर्जि सन्निग्रह्

Vapour, वाष्पः m. स्वेदः m.

Variegated, चित्र कर्व्वुर विचित्र शबल किर्म्मीर कल्माष

Various, विविध नाना ind. बहुविध नानाविध अनेकविध नानारूप

In various ways, अनेकविधा ind. बहुधा ind.

To vary, विच् (sec. cl.) विज् (third cl.)

Vase, भाजनं n. पात्रं n. भाण्डम n.

Vast, पुल विशाल विस्तीर्ण विपुल

Vedas, वेदः m. श्रुतिः f.

Vehemence, कौतुकं n. कुतुकं n.

Vehement, भृश (usually comp.) तीक्ष्ण

Vehicle, वाहः m. यानं n. युग्यं n.

To veil, छद् निव्ये

Veiling, छादयत् pres. p.

Velocity, जवः m. वेगः m. तरस् n.

Venerable, आर्य्य पूज्य गुरु अर्घ्य प्रतीक्ष्य आदर्य्य

Vengeance, प्रतिकारः m. वैरशुद्धिः f.

Venom, विषं n. गरः m. गरलं n. क्ष्वेडः m.

Veracity, सत्यं n. सत्यवादित्वं n.

Verdict, निर्णयः m. निर्णयपादः m.

Verge, अन्तं n. अग्रम् n.

Verily, एव ind. खलु ind. सत्यम् ind.

Verse, श्लोकः m. गाथा f.

Versed in, विद् (always comp.) ज्ञ (comp.)
... (- science), सविद्य गृहीतविद्य ...
(- the Vedas) वेदज्ञ वेदविद् श्रुतान्वित

Very, very much, अति ind. (always comp.) सु prep. (always comp.) परम

Vessel, पात्रं n. भाजनं n. भाण्डम् n.

Vesture, परिधानं n. वस्त्रं n. आच्छादनं n.

To vex, तुद् बाध् परिक्लिश् प्रदु

Vexation, विडम्बना f. क्लेशः m. पीडा f.

Vibration, अनुनादः m.

Vice, पापं n. किल्विषं n. दुष्कृतं n.

Vicinity, अन्तिकं n. सान्निध्यं n. सन्निधिः m.

Vicious, पाप दुष्कृत भ्रष्ट किल्विषिन्

Victim, यज्ञपशुः m.

Victorious, जयिन् अरिन्दम जयवाह

Victory, जयः m. विजयः m.

Victuals, भोजनं n. अन्नं n. आहारः m. निघसः m. भोज्यं n. निघसः m.

To vie, मिष् (fourth cl.) स्पर्द्ध

View, प्रेक्षणं n. दर्शनं n.

To view, निरीक्ष् दृश् अवेक्ष् प्रेक्ष्

Having viewed, निरीक्ष्य ind. p.p. प्रेक्ष्य

Vigilance, प्रबोधः m. जागर्त्तिः f. विनिद्रत्वं n.

Vigorous, पराक्रान्त विक्रान्त प्रतियत्न विर्य्यशालिन् agt. यत्न

Vigour, वीर्य्यं n. पौरुषं n. ओजस् n. यत्नः m. अविक्रमः m.

Vile, अधम का or कु or दुर् (prefixed to words) खल दुर्ज्जन दुरात्मन् दुर्वृत्त नीच हीनवर्ण

Village, ग्रामः m. संवसथः m. कटक m. & n.

Villain, दुरात्मन् m. दुर्ज्जनः m.

Villainy, पापं n. शाठ्यम् n. दुर्ज्जनत्वं n.

Violence, साहसं n. हटः m. प्रसभं n. बालात्कारः m.

Violent, साहसिन् चण्ड

Violently, प्रसभम् ind. प्रसह्य ind. बलात्

Virgin, कन्या f. निवरा f. गौरिका f.

Virtue, धर्म्मः m. पुण्यं n. गुणः m. दर्शनं n. शीलः m. सुकृतं n. श्रेयस् n.

Virtuous, धार्म्मिक पुण्य गुणवत् गुणिन् सात्त्विक सत् (prefix) सुजन सुकृत

Virtuous (woman), सती f.

Visible, प्रत्यक्ष साक्ष दृश्य लोकनीय

Vision दर्शनं n. स्वप्नः m.

Vishnu, विष्णुः m. गोविन्दः m. कृष्णः m. वैकुण्ठः m. केशवः m. हृषीकेशः m.

Visitor, अभ्यागतः m.

Voice, गिर् f. व्याहारः m. वचनं n.

Void (empty), शून्य वितान रिक्त तुच्छ वशिक .... (-of, i.e. without), हीन विरहित वीत विहीन वर्ज्ज

Voluntarily, कामं ind. स्वयम् ind. इष्टत्[illegible]d.

Voluptuous, कामुक कमर कामात्मन्

To vomit, वम् उद्वम् छर्द् (tenth cl.)

Voracious, प्रघस भक्षक घस्मर

Vow, व्रतं n. सङ्कल्पः m.

Vow (religious), नियमः m. समाधिः f.

To vow, नियम्

Vulture, गृध्रः m. दाक्षाय्यः m.

W.

Wages, भरणं n. हारं n. भृत्या f. भर्म्मन् n.

Waist, कक्षः m. मध्यम् n. अवलग्नं n.

To wait, अवस्था atm. स्था आगम् atm. caus.

To wait for, अपेक्ष् प्रतीक्ष्

To wait on, सेव् श्रि उपस्था atm. उपचर्

To waken, प्रबुध् जागृ

Wakeful, जागरूक जागरित विनिद्र

To walk, क्रम् चर् गम् परिव्रज्

Wall, प्राकारः m. भित्तिः f. कुड्यम् n.

To wander, भ्रम् अनुचर् अट् विचर्

Wandering, भ्राम्यन् परिभ्रमत्

To wane, क्षि सद् परिहा

Want, अभावः m.... (poverty), दरिद्रता

Wanton, कामुक विलासिन् कामकेलि

Wantonness, हेला f. विलासः m.

War, युद्धं n. विग्रहः m. रणः m. युध् f. आहवः m. संयुगः m. सङ्ख्यं n. सङ्गरः m. आयोधनं n. संयमः m. प्रधनं n.

War-cry, सिंहनादः m. क्ष्वेडा f.

To ward off, निवृ (caus.) अपोह् परिक्षै

Warder, द्वाःस्थः m. द्वारपालः m. प्रतीहारः m.

Warm, तीक्ष्ण उष्ण कोष्ण कदुष्ण

Warmth, कोष्णं n. तीक्ष्णं n. कदुष्णं n.

To warn, मच (इ) निदिर्शि (caus. of दिश्)

Warrior, योद्धृ m. वीरः m. योधः m. प्रवीरः m. प्रहारिन् m. शूरः m.

To wash, णिज् (इ) पू विपू क्षल् (tenth cl.)

Washing, (subst.) स्नानं n. क्षालनं n.

Waste, जङ्गल

Waste (decay), क्षयः m. जरा f. सङ्क्षयः m.

Waste (extravagance), अर्थदूषणं n.

To waste, क्षि शद् सद् जॄ नश् क्षै

Wasted, क्षीण जीर्ण गलित विशीर्ण

Watch (guard), यामः m. प्रहरः m.

Watchman, अर्थिकः m.

Watchword, सम्भाषा f.

To watch, रक्ष् परिरक्ष्

Water, जलं n. अप् f. (used in plu.) उदकं n. अम्बु n. अम्भस् n. तोयं n. वारि n. पानीयं n. सलिलं n. पयस् n.

Waterlily, कुवलयं n. उत्पलं n.... (white-), कुमुद् n. कल्हारं n.... (red-), हल्लकं n. ... (blue-), इन्दिवरं n.

Watery, आप्य जलाढ्य अनूप

Water-pot, कलशः m. कुटः m. घटः m. निपः m.

Wave, ऊर्म्मि f. तरङ्गः m. वीचिः m.

Way (kind), विधः m. क्रमः m.

Way (path), पथिन् m. वर्त्मन् n. मार्गः m. अध्वः m. पद्वी f. सरणिः f. सृतिः f.

Way (in any), कथञ्चन ind. कथञ्चित् ind.

Way (in one), एकधा ind....(in two ways). द्विधा ind. ... (in six-), षोधा ind. ... (in a hundred-), शतधा ind. ... (in a thousand), सहस्रधा...(in many-) बहुधा ind. बहुत्र ind. अनेकविधा ind.

Way (in this), अनेन + विधिना

Wax, मधूच्छिष्टं n. सिक्थकं n.

We, वयं (pl. of अस्मद्)

Weak, अबल दुर्बल क्लीव निःसत्त्व

Wealth, धनं n. अर्थः m. राः m. f. (nom. c. of रै) वसु n. वित्तं n. विभवः m. द्रव्यं n.

Wealthy, धनवत् धनिन् वसुमत् आढ्य

Weapon, अस्त्रं n. आयुधः m. शस्त्रं n. प्रहरणं n.

To wear (put on), वस् भृ विल्

To wear out, परिजृ क्षै षद्

Wearied, क्लान्त श्रमार्त क्लमिन्

Weariness, श्रमः m. क्लमः m. परिश्रान्तिः f.

To be weary, श्रम् क्लम् परिश्रम्

Weather, कालः m. ... (bad-), दुर्दिनं n.

To weave, वे (ञ) वप् षिव्

Wedlock, पतित्वं n. विवाहः m.

Weeds, कचः m.

Week, सप्ताहं n.

To weep, रुद् क्रुश् उपारुद् आक्रन्द्

Weeping, (subst.) परिदेवनं n. विलापः m. शोकः m. रोदनं n. क्रुष्टं n. क्रन्दनं n.

To weigh (measure), तुल् ... (consider), प्रसमीक्ष्

Weight, (burden), भारः m. गुरुत्वं n. धुरा f.

Weight (measure), मितिः f. तुला f.

Welcome, स्वागतं m. कुशलं n.

To welcome, समुपविश् (in caus. form)

Welcomed, सत्कृत समुपवेशित

Welfare, कुशलं n. भूतिः f. सुस्थितिः f.

Well, सत् (always a prefix) सु (always pref.)

Well, (subst.) कूपः m. उदपानं n. निपानं n.

Well (healthy), निरामय नीरुज् अगद

Well! (interject.) साधु ind. भद्रं ind.

Well-acquainted, ज्ञ (as last memb. of comp.) सम्पन्न विशारद वित् (comp. aff.)

Well-being, कुशलं n. भूतिः f. सुस्थितिः f.

Well done! साधु ind.

West, प्रत्यञ्च् ... (-wards), पश्चात्

Western (mountain), अस्तं n. अस्ताचलः m.

Wet, क्लिन्न आर्द्र विक्लिन्न तिमित सार्द्र

To be wet, क्लिद् तिम् विक्लिद्

What, किं (inter.) यद् (relative)

For what cause, किमर्थं

Whatever, यत् + किञ्चित् or यद् + यद्

In what (manner), कथम् ind.

From what (place), कुतः ind. यतः ind.

Wheat, गोधूमः m. सुमनः m.

Wheel, चक्रम् n. रथाङ्गम् n. ... (nave of), नाभिः f. पिण्डिका f.

When, whenever, कदा ind. यदा ind. कर्हि ind. यर्हि ind. क्व ind. यतः ind.

Whence, कुतः ind. यतः ind.

Where, क्व ind. कुत्र ind. यत्र ind.

Wherefore, किमर्थम् ind. येन ind.

To whet, शान् शि क्ष्णु शो

Whether, वा ind. or यद्विवा

Whether (of two), यतर (रः रा रं) ... (of many), यतम (मः मा मं like सर्व्व)

Which, यद् (rel.) किं (interrog.)

Which (of two)? कतर (रः रा रं) ... (of many)? कतम (मः मा मं like सर्व्व)

Whilst, यावत् ind.

Whim, चापलं n. चापल्यं n. अखट्टिः m.

Whip, कशा f.

To whirl, भ्रम् उद्भ्रम् विवृत् घूर्ण्

Whirlpool, आवर्त्तः m. वायुगुल्मः m.

Whirlwind, वात्या f. वायुगुल्मः m.

White, शुक्ल गौर सित शुचि अवदात

Whither, क्व ind. ... (- are you going?) क्व गच्छसि

Who, (pron. interrog.) कः m. का f. (nom. of किं) ... as "who are you?" कस्त्वं ... (pron. rel.) यः m. या f. (nom. of यद्)

Whoever, यः m. or या f. or यः + कश्चित्

Whole, समस्त अशेष विश्व सर्व्व

Wholesome, अगद पथ्य

Wholly, सर्व्वतः ind. सर्व्वशः ind. अशेषतः

Whosoever, यः + कश्चित् or यः + यो

Why? किं (used indecl.) येन (inst. c. of यद् used indecl.) किमर्थं ind.

Wicked, पापिन् दुराचार असत् (prefix) किल्विषिन् दुष्ट दुरात्मन् दुर्वृत्त

Wickedness, पापं n. किल्विषं n. अपचारः m.

Wide, पृथु विस्तीर्ण विशाल

Widow, विश्वस्ता f. विधवा f.

Width, परिनाहः m. विशालता f.

Wife, भार्य्या f. पत्नी f. दाराः m. pl. (used only in m. gen. & pl. n.) वधूः स्त्री f.

Wild, वनस्थ वन्य जाङ्गल

Wilfulness, स्वैरिता f. स्वतन्त्रता f. यदृच्छा f. स्वैरता f.

Will (wish), इच्छा f. सङ्कल्पः m., .. (authority), वशः m.

Will (one's own), स्वेच्छा f. स्वतन्त्रता f.

To will (choose), इष् अर्ह् ... (command), आदिश् शास् आज्ञा उद्दिश्

Willingly, कामम् ind. सानन्दम् ind. सुखम् ind. यथेप्सितं ind. निकामं ind.

To win, जि निर्जि लभ् आप् अवाप्

Wind, वायुः m. पवनः m. अनिलः m. मरुत् m. ... (gentle-), श्वसनः m. ... (high-), वात्या f. अतिवातः m.

Wind instrument, शुषिरं n. तुर्य्यं n.

Window, वातायनं n. गवाक्षः m. प्रग्रीवं n.

Windy, वातल वातिक

Wine, सुरा f. मधु n. हारहूरं n.

Wing, पक्षः m. पत्रं n. छदः m. गरुत् m.

To wink, मील् निमील् घूर्ण्

To winnow, पू निष्पू

Winter, हैमन्तं n. हैमलं n. शिशिरं n.

Wisdom, ज्ञानं n. प्रज्ञा f. विद्या f. प्रज्ञानं n.

Wise, बुद्धिमत् विद्वस् मतिमत् धीमत् धीर अभिज्ञ प्राज्ञ विचक्षण

Wish, इच्छा f. ईहा f. स्पृहा f. कामः m. अभिलषितं n. वाञ्छा f. लिप्सा f.

To wish, इष अभिमन् ईह् (ङ) स्पृह्

Wished, इष्ट अभिमत ईप्सित लिप्सित

Wit, बुद्धिः f. चाटुः m. दाक्ष्यं n.

With, स (always a prefix in comp.)

With regard to, प्रति (gov. acc. and affix)

With (together), सह (gov. instr. case) साद्धम् ind. (gov. inst.) समम् (gov. inst.)

With young (pregnant), गर्भिणी गुर्विणी

To withdraw, उपसंहृ सन्निवृत् व्यतिरिच्

To wither, म्लै विशॄ शो उख् शद् षद्

Within, अन्तर् ind. अन्तरे ind. नि (prep. in comp.) ... (in reference to time, to be rendered by abl. c.)

Without, निः or निर् (prep. in comp.) वहिः or वहिर् वि (prep. in comp. as विकर्णः "without ears")

Without (besides), विना ind. (gov. indiscrim. acc. & instr. c.) ऋते (gov. acc. and abl.) अन्तरेण (gov. gen.)

Without cause, हेतुं + विना अकस्मात्

Without consent, निष्कामं ind.

Without doubt, असंशयं ind.

Witness, (subst.) साक्षिन् m.

To witness (to see), दृश्

Witty, विदूषक मतिमत्

Wolf, वृकः m. कोकः m. ईहामृगः m.

Woman, स्त्री f. नारी f. योषित् f. मानुषी f. वधूः f.

Womb, गर्भः m. योनिः m. उल्वं n.

Wonder, अद्भुतं n. विस्मयः m. आश्चर्यं n.

Wonderful, अद्भुत आश्चर्य अपूर्व्व

Wood (forest), वनं n. अरण्यं n. अटवी f.

Wood (timber), दारुः m. काष्ठम् n. ... (for fire), अरणिः m.

Wooden, दारुमय काष्ठमय

Wool, ऊर्णा f.

Word, वचनं n. शब्दः m. वाचकः m. वाक्यं n. वचस् n. भाषितं n. वाच् f

Work, कर्म्मन् n. क्रिया f.

Workman, शिल्पिन् कारः m. (chiefly comp. affix.)

Workshop, शिल्पिशाला f. आवेशनं n.

World, लोकः m. जगत् n. भुवनं n. संसारः m. चराचरं n. विश्वं n.

In the next world, अमुत्र ind प्रेत्य ind.

Worldly, संसारिन्... (affairs) लोकयात्रा f.

Worm, कीटः m. क्षपणः m. कृमिः m.

Worse, अप (prep. in comp. at beg. word)

Worship, पूजा f. अर्चा f. अर्चना f. क्रतुः m. अर्हणं n. नमस्या f. पचितिः f.

Worship (your), भवान् (nom. of भवत्)

To worship, पूज् अर्च् मह् यज् उपस्था atm.

Worshipped, अर्चित पूजित सम्पूजित

Worthless, निर्गुण अगुण गुणहीन निरर्थक वृत्तषादिन् अश्रेयस्

Worthy, अर्ह समुचित

To be worthy, अर्ह्

Wound, व्रणः m. क्षतिः f. उद्घातः m. ईर्मं n.

To wound, व्रण् (tenth cl.) अर्द् रिष् रिह् जस्

Woven, उत स्यूत

Wrangling, व्यवक्रोशनं n. विप्रलापः m.

Wrath, अमर्षः m. क्रोधः m. रोषः m. कोपः m. मन्युः m. रौद्रः m. प्रकोपः m.

Wrathful, अमर्षण क्रुद्ध अमर्षिन् विरोष मन्युमत् सङ्क्रुद्ध कोपित

Wreath, माला f. स्रज् f. माल्यं n.

Wretch, दुरात्मन् m. पापिष्ठः m.

Wretched, असुखिन् अभाग्य

Wrinkles, वली or वलिः f. वङ्करेखा f.

Holy writ, श्रुतिः f. or श्रुतं n. वेदः m.

To write, लिख्

Wrong, अनुचित वृथा ind. दोषभाज्

Wrought, कृत .... (-iron), कुशी f. .... (-gold), कोशः m. हिरण्यं n.

Y.

To yawn, जृभ् (ई)

Yawning, जृम्भणं n.

Year, समा f. संवत्सरः m. हायनः m. अब्दः m. वत्सरः m. शरत् f.

Yearly, आब्दिक सांवत्सरिक समीन

Yeast, कारोत्तरः m. सुरामण्डः m.

Yellow, पीत पिञ्जर गौर हरि

To yelp, भष्

Yes, परमम् ind. एवं ind. ओम् ind.

Yesterday, ह्यः ind. पूर्वेद्युः ind.

Of yesterday, (adj.) ह्यस्तन ह्यस्त्य

Yet (still), तथापि ind. अपि ind.

To yield (produce), उत्पत् पु फल्

To yield (give, grant), दा दद् उपया

Yoke, युगः m. ... (for cattle), प्रसङ्गः m.

To yoke, युज् (tenth cl.) संयुज् (tenth cl.)

You or ye, यूयं (pl. of युष्मद्)

Young, युवन् तरुण बाल यौवनवत्

Young (offspring), अपत्यं n. प्रजा f. प्रभवः m. सन्तानः m.

Young (of animals), शावकः m. पोतः m. शिशुः m. पृथुकः m.

Young (to bring forth), सु पु

Younger, अन्त्यज युवीय ... (-brother), अनुजः n. कनिष्ठः m.

Youngest, यविष्ठ

Your (spoken of one), तव or ते (gen. of युष्मद्)... (of more than one), युष्माकम् or वः (gen. pl. of युष्मद्) युष्माक

Your honour, भवान् (nom. of भवत्)

Yourself, you yourself, (स त्वं)

A youth, बालकः m. युवन् m. तरुणः m.

Youth (state of), यौवनं n. बाल्यं n.

Youthful, यौवनवत् युवन् तरुण

Z.

Zeal, उद्योगः m.

Zealous, प्रयत्नवत् उत्सुक उद्युक्त

Zone (girdle), काञ्ची f. मेखला f. सप्तकी f.

Printed by J. & H. COX (Brothers),
PRINTERS TO THE HONOURABLE EAST-INDIA COMPANY,
74 & 75, Great Queen Street, Lincoln's-Inn Fields.

